

รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว
ต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรม
ทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อนามสกุล นางสาวชนิษฐา

นางสาวชนิษฐา แสงบุราณ

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภาพร เผ่าวัฒนา

Ph.D. (Nursing)

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์สุภาว จันทะโสตร์

Ph.D. (Nursing)

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์สุลี ทองวิเชียร

ส.ค. (การพยาบาลสาธารณสุข)

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยมพร มัชฌิมวงศ์

Ph.D.

รักษาการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ ทศนีย์ รวีวรกุล

ปร.ค. (การพยาบาล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรม
ทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข
วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2551

ชลัทธ ๘๖๔๐๔๗

นางสาวชลนิตรา แสงบูรณ
ผู้วิจัย

Dr. h

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาภาพร เผ่าวัฒนา
Ph.D. (Nursing)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พลสวัสดิ์ มนทะวร

รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ นนทะสร
ค.ค.(จิตวิทยาการศึกษา)
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Dr. h

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมสุภาว จันทนะโสถ์
Ph.D. (Nursing)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Dr. h

รองศาสตราจารย์สุดี ทองวิเชียร
ส.ค. (การพยาบาลสาธารณสุข)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Dr. h

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยมพร มัชฌิมวงศ์
Ph.D.
รักษาการแทนคณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

Dr. h

รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล
พ.บ., อ.ว. (ระบาควิทยา)
คณบดี
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี จากความอนุเคราะห์ของบุคคลและองค์กรต่างๆ ดังนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภาพร เผ่าวัฒนา รองศาสตราจารย์สุลิตี ทองวิเชียร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมสุภาวี่ จันทนะโสตร์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำในการแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆมาตลอด รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ศิริกุล อิศรานุรักษ์ รองศาสตราจารย์พูลสุข ช่วยทอง รองศาสตราจารย์วาสนา จันทรสว่าง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพร อภินันท์เทศ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัญญารัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา ที่กรุณาตรวจพิจารณาเครื่องมือ และให้คำแนะนำ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยกราบขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ และให้คำปรึกษาตลอดเวลาที่ศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี รวมทั้งนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนสำเร็จด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอขอบพระคุณ บิดามารดา ผู้บังคับบัญชา ที่ให้โอกาสทางการศึกษา สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งพี่สาวพี่ชาย พี่ๆ ที่ทำงาน เพื่อนๆ นักศึกษารุ่นที่ 16 ทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

ชลนิตรา แสงบุราณ

รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร

(PARENTING STYLES AND SEXUAL COMMUNICATION BETWEEN MOTHER AND EARLY ADOLESCENT DAUGHTERS ON SEXUAL BEHAVIOR AMONG FEMALE EARLY ADOLESCENTS BANGKOK METROPOLIS)

ชลนิทรา แสงบุราณ 4736325 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อภาพร เผ่าวัฒนา, Ph.D. (Nursing), สุลี ทองวิเชียร, ศ.ด. (การพยาบาลสาธารณสุข), พิมสุภาว จันทนะโสทธิ, Ph.D. (Nursing).

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Cross Sectional Survey) เพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษาที่ 1 2 และ 3 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า มารดามีการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรสาวโดยรวมน้อย โดยเฉพาะในด้านการสืบพันธุ์ การปฏิสนธิ การคบเพื่อนต่างเพศ การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบ การจัดการกับอารมณ์ทางเพศ แต่จะมีการสื่อสารเรื่องการปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน(ระดู) เช่น วิธีการใส่ผ้าอนามัย การรักษาความสะอาดอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ (2.62%) มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย (0.7%) ส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (72.6%) ปัจจัยด้านอายุของมารดา รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว ปัจจัยด้านรายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ สถานที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว ($p\text{-value} < .05$ และ $.01$ ตามลำดับ) และปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว ได้แก่รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศ และสถานที่อยู่อาศัย ซึ่งสามารถทำนายได้ 5.7%

ผลการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้มีนโยบายด้านต่างๆ ที่ส่งเสริมให้มีการสื่อสารระหว่างมารดากับบุตรสาว ควรมีการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีการตระหนักถึงผลเสียของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยให้วัยรุ่นมีทักษะในการปฏิเสธ การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่อาจเกิดขึ้นกับวัยรุ่น

คำสำคัญ : รูปแบบการเลี้ยงดูบุตร / การสื่อสารเรื่องเพศ/ พฤติกรรมทางเพศ / วัยรุ่นตอนต้นหญิง

PARENTING STYLES AND SEXUAL COMMUNICATION BETWEEN MOTHERS AND EARLY ADOLESCENT DAUGHTERS ON SEXUAL BEHAVIOR AMONG FEMALE EARLY ADOLESCENTS BANGKOK METROPOLIS

CHONNITRA SANGBURAN 4736325 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORS: ARPAPORN POWWATTANA, Ph.D.,
SULEE TONGVICHEAN, Dr. P.H., PIMSUPA CHANTANASOTTHI, Ph.D.

ABSTRACT

The main purpose of this survey research was to study parenting styles, particularly the communication concerning sexual behavior between mothers and daughters. The samples were female adolescents studying at Matthayom 1 - 3 in secondary schools in the educational regions 1, 2 and 3 of Metropolitan Bangkok. The data were collected by means of questionnaires from the 1st to the 30th July, 2006. Statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation and multiple regressions.

The results of the study indicated that the majority of mothers communicated with their daughters at a low level, especially concerning reproduction, infertility, inter-gender relationships, proper practices of sexual behavior and the emotional effects of sexuality. However, they usually communicated at a moderate level regarding proper practices concerning menstruation, such as how to use sanitary napkins and maintain their personal hygiene. Of the participants 2.62%, had sex and 0.7% of them had sex without condoms. Most of the participants received democratic parenting styles (72.6%). The following factors had no association with the daughters' sexual behavior: parents' age, family income, mothers' educational level and parents' social status. In addition, the monthly allowances that the daughters received from their parents, sexual communication and condition of residence were significantly associated with sexual behavior of daughters at p-value < 0.05 and 0.01, respectively. Furthermore, the factors that could be used to predict the sexual behavior of female children were parenting styles, sexual communication and condition of residences, these factor could predict behavior at a 5.7% accuracy.

The results of this study offer basic information to support a policy to promote the communication between mothers and adolescent daughters. The policy should emphasize the disadvantages of premarital sex by teaching them how to refuse it and encourage them to have self esteem, and prevent also, risky sex that might have negative effects on their lives.

KEY WORDS: PARENTING STYLES / SEXUAL COMMUNICATION /
SEXUAL BEHAVIOR / FEMALE EARLY ADOLESCENT

166 pp.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
คำถามในการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตของการศึกษา	7
ตัวแปรที่ศึกษา	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	12
แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของวัยรุ่น	12
แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู	25
แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวและการสื่อสารในครอบครัว	35
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น	52
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	66
ประชากรที่ทำการศึกษา	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	73
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสาร	78
เรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว และพฤติกรรมทางเพศ	
ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการเลี้ยงดู	88
การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวกับพฤติกรรมทางเพศ	
ส่วนที่ 3 ปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง	91
บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย	95
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	109
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	115
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	130
บรรณานุกรม	143
ภาคผนวก	152
ประวัติผู้วิจัย	166

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ลักษณะส่วนบุคคล ของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420)
2	รูปแบบการเลี้ยงดูของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420)
3	การสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420)
4	พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420)
5	ความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล การสื่อสารเรื่องเพศและพฤติกรรมทางเพศ
6	เปรียบเทียบระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูกับการสื่อสารเรื่องเพศ
7	เปรียบเทียบระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูกับพฤติกรรมทางเพศ
8	เปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศตามชนิดรูปแบบการเลี้ยงดูรายคู่
9	สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
10	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ และรูปแบบการเลี้ยงดูกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

- 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)
- 2 แสดงการสุ่มตัวอย่าง

หน้า

65

68

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัจจุบันสังคมไทยเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม ครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยาย (extended family) ที่มี ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา อยู่ใกล้ชิดกัน มาเป็นครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) โดยแยกบ้านมาอยู่เพียงพ่อแม่ลูกเท่านั้น ดังนั้นพ่อแม่จึงมีบทบาทสำคัญที่สุดในการเลี้ยงดูลูก ครอบครัวจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการหล่อหลอมจริยธรรม คุณธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนทัศนคติต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในครอบครัว แล้วถ่ายทอดสู่เด็ก เปรียบเสมือนภูมิคุ้มกันที่เป็นพื้นฐานติดอยู่ในความรู้สึก สร้างเป็นทัศนคติของคนคนนั้น ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต (เสาวภา เบญจพันธุ์ทวี, 2540 : 16) วัยรุ่นและเยาวชนเป็นกลุ่มหนึ่งที่ต้องให้ความสนใจในการส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะวัยรุ่นและเยาวชนจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ และ สังคมต่อไป

จากรายงานเบื้องต้นในการสำรวจเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2545 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่ามีจำนวนวัยรุ่นและเยาวชนทั่วประเทศจำนวน 20,954,016 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากการเพิ่มขึ้นของวัยรุ่นและเยาวชนอย่างรวดเร็ว ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งกำลังเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้วิถีการดำรงชีวิตของวัยรุ่นในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยมของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น วัตถุนิยม การมีอิสระทางเพศ เป็นต้น วิถีการดำรงชีวิตส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอกซิงว้างขวาง ปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหาการฆ่าตัวตาย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเพศ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีแนวโน้มลดลง และแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์กันเองในหมู่เพื่อนหรือคนรู้จักเพิ่มมากขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวทำให้วัยรุ่น มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ รวมทั้งการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และ การทำแท้ง (กัลยา ลักษณะเกียรติและคณะ, 2549)

จากข้อมูลของกองวางแผนครอบครัว และประชากร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ.2542 มีผู้หญิงเข้ารับการรักษากภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งกว่า 45,000 ราย ร้อยละ 30 เป็นวัยรุ่น และในปี พ.ศ. 2548 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา รายงานว่ามีจำนวนผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์เป็นวัยรุ่นหญิงอายุระหว่าง 15-19 ปี ที่มีอาการประมาณ 9,000 คน คิดเป็นร้อยละ 2.54 ของประชากรในกลุ่มนี้ สาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงส่วนใหญ่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 83.64 และจากรายงานกองอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2545 พบว่าอัตราป่วยด้วยโรคกามโรคเป็น 21.90 ต่อประชากร 100,000 คน โดยอัตราป่วยด้วยโรคกามโรคในวัยรุ่น พบถึงร้อยละ 31.7 ของผู้ป่วยทั้งหมด สาเหตุเกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยในวัยรุ่น และการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นร้อยละ 10.0 เกิดเพราะความอยากรู้อยากลอง จากข้อมูลของศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รวบรวมตั้งแต่ พ.ศ.2532 ถึงปัจจุบัน พบว่า แนวโน้มของวัยรุ่นไทยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (อรสรวง บุตรนาค, 2549)การสำรวจวัยรุ่นที่อยู่ในระบบการศึกษาสายสามัญ (มัธยมปลาย) และสายอาชีพ (ปวช.) ในพ.ศ.2547 จำนวน 1,856 คน พบว่า วัยรุ่นไทยร้อยละ 27.2 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ซึ่งช่วงอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นไทยโดยเฉลี่ยพบว่า เริ่มตั้งแต่อายุ 16 ปี โดยนักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 15 ปี (ต่ำสุด 9 ปี สูงสุด 19 ปี) และนักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 16 ปี (ต่ำสุด 10 ปี สูงสุด 19 ปี) ร้อยละ 50 มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ในการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ร้อยละ 78.6 จะเป็นไปด้วยความเต็มใจ โดยเฉลี่ยในรอบ 3 เดือนวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์จะมีเพศสัมพันธ์เฉลี่ย 9 ครั้ง ซึ่งบุคคลที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรก ร้อยละ 79.7 ได้แก่ แฟน/คนรัก จากผลการวิจัยที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของเด็กไทยเป็นที่น่าวิตก โดยเฉพาะเด็กในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาของสถาบันประชากรและวิจัยทางสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2539 พบว่า วัยรุ่นที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเพิ่มมากขึ้น จากการสำรวจของเอแบคโพล ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ในเรื่องความคิดเห็นและพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน: กรณีศึกษาเปรียบเทียบในมุมมองของนักเรียน พ่อแม่และครู พบว่าแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมีอัตราที่สูงขึ้น โดยในปีพ.ศ.2545 นักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์มีร้อยละ 19.7 ในขณะที่พ.ศ.2547 มีนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 27.2 กล่าวได้ว่าจำนวนนักเรียน ม.ปลาย/ปวช.ที่เคยมีเพศสัมพันธ์จาก 1 ใน 5 คน ในพ.ศ.2545 เพิ่มขึ้นเป็น 1 ใน 4 คน ในพ.ศ.2547 มีความซับซ้อนของปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านสังคม สอดคล้องกับผลการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข ที่พบว่าเด็กในเขตกรุงเทพมหานครเริ่มมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ 11-12 ปี และจากการสำรวจกลุ่มเด็กในระดับ

มัธยมศึกษาที่ 1-6 จำนวน 3,000 คน ในเขตกรุงเทพฯในเดือนสิงหาคม-กันยายน 2548 พบว่าร้อยละ 7.3 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ร้อยละ 6.0 เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 13-15 ปี และมีการใช้ถุงยางป้องกันเพียง ร้อยละ 7.0 นับว่าเป็นพฤติกรรมที่น่าเป็นห่วงมาก เนื่องจากวัยรุ่นเริ่มมีเพศสัมพันธ์ที่อายุน้อยลง และไม่มีความพร้อมในการป้องกัน (สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2548: 84 -101)

สาเหตุสำคัญของปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และความอยากรู้อยากลอง ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับทุกคนตามธรรมชาติของวัยรุ่น บางคนสามารถที่จะควบคุมความรู้สึกนั้นได้ ซึ่งการควบคุมความรู้สึกที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับวัย ระดับการศึกษา วัฒนธรรม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และความมีสติสัมปชัญญะในแต่ละคน รวมถึงการอบรมเลี้ยงดู และการสื่อสารในเรื่องเพศอย่างถูกวิธีในแต่ละครอบครัว และการเฝ้าระวังของพ่อแม่ ผู้ปกครองในเรื่องต่างๆ เช่น การคบเพื่อน สารเสพติด การพนัน และพฤติกรรมทางเพศที่เด็กควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็กอย่างถูกต้อง การที่วัยรุ่นจะสามารถผ่านช่วงนั้นไปได้ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงดูเด็กและการสื่อสารในแต่ละครอบครัว เป็นสำคัญ (ศูนย์วิจัยโรคเอดส์, 2549)

ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของการหล่อหลอมจริยธรรม คุณธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนทัศนคติต่างๆ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในครอบครัวแล้วถ่ายทอดสู่เด็ก เปรียบเสมือนเป็นภูมิคุ้มกันที่จะเป็นพื้นฐานติดอยู่ในความรู้สึก สร้างเป็นทัศนคติของของคนคนนั้น ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต (ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ และคณะ, 2545: 9) การเลี้ยงดูเด็กในแต่ละครอบครัวจะมีหลายรูปแบบด้วยกันแตกต่างกันไป (อรชума พุ่มสวัสดิ์, 2539: 9-10) ซึ่งจะเป็นวิธีการหรือรูปแบบที่พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยวาจา หรือการกระทำในลักษณะของการอบรมสั่งสอน การชี้แจง การดูแลเอาใจใส่เด็กในเรื่องต่างๆ ได้แก่ 1) การเลี้ยงดูแบบอิตาเลียนไปดัย คือ พ่อแม่จะมีอำนาจเด็ดขาดภายในบ้าน มีการวางกฎเกณฑ์และจุดมุ่งหมายไว้ให้บุตรปฏิบัติตาม จะคอยควบคุมทั้งพฤติกรรม ความคิด เจตคติ ความรู้สึก และถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกลงโทษ 2) การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ พ่อแม่ให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีอิสระในความคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหาต่างๆ มีการอธิบายเหตุผลในการห้ามในสิ่งที่ไม่ให้ทำ บุตรจะได้รับความเสมอภาค 3) การเลี้ยงดูแบบรักตามใจ คือ พ่อแม่ยินยอมให้บุตรแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้ตามใจโดยไม่มีกฎเกณฑ์แม้กระทำการผิดก็ไม่ถูกทำโทษ 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง คือ พ่อแม่แสดงความรัก ความห่วงใยจนเกินไป ให้ความช่วยเหลือเกินความจำเป็น จะยุ่งเกี่ยวกับทุกเรื่องทำให้บุตรไม่มีความเป็นอิสระ 5) การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คือ

โดยที่พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความรักความเอาใจใส่ คำแนะนำรวมทั้งการช่วยเหลือจากพ่อแม่ เด็กจะพยายามแสวงหาความอบอุ่น และเรียกร้อง ความสนใจจากสิ่งแวดล้อมภายนอก สถาบันครอบครัวจึงถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการช่วยลดปัญหาพฤติกรรมทางเพศลงได้ หากพ่อแม่ ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ในการเลี้ยงดูลูก ๆ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาในเรื่องของพฤติกรรมทางเพศเพื่อไม่ให้เด็ก ๆ ออกนอกทาง โดยผ่านรูปแบบของการสื่อสารภายในครอบครัว

การสื่อสารของแต่ละครอบครัวจะเป็นในลักษณะของการติดต่อสื่อสารระหว่างพ่อแม่ และบุตร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว การให้ความรู้แก่บุตรในเรื่องต่างๆ เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของบุตร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในครอบครัว การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ และเป็นสื่อกลางระหว่างบุคคลที่ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการประกอบกิจกรรมต่างๆ การสื่อสารในครอบครัวมีหลายรูปแบบด้วยกันซึ่งแต่ละครอบครัวอาจเลือกใช้แตกต่างกัน นอกนั้นยังได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก เช่น สื่อมวลชน เพื่อน โรงเรียน ที่ทำงาน เป็นต้น สามารถส่งผลต่อการสื่อสารในครอบครัวได้ เช่น การเปรียบเทียบลูกของตนกับลูกของคนอื่นในเรื่องต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้นแรงกดดันจากปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ การทำงาน การว่างงาน โรคภัยไข้เจ็บ การหย่าร้าง การแยกกันอยู่ การทำผิดกฎหมาย การเสียชีวิตของคนในครอบครัว การติดยาเสพติดหรือของมีเนมา ล้วนเป็นสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวได้ (วุฒิสักดิ์ แดงเหลือง, 2547: 43) การสื่อสารถึงเรื่องต่างๆ ในครอบครัว ควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เป็นกันเอง เปิดโอกาสให้ทุกๆ คนได้แสดงความคิดเห็นออกมา ไม่ควรจะไปครอบงำความคิดของคนอื่นๆ ในครอบครัวให้เห็นด้วยกับตนเอง แต่ควรจะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน (พันธุ์ศักดิ์ สุกระฤกษ์, 2549) รวมถึงการสื่อสารเรื่องเพศซึ่งเริ่มตั้งแต่เด็กภายในครอบครัว จะเป็นการเตรียมการเพื่อปลูกฝังเรื่องเพศให้กับวัยรุ่น ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย ซึ่งจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถใช้ชีวิตทางเพศในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ปัญหาพฤติกรรมทางเพศเป็นเรื่องที่สังคมในปัจจุบันควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในเพศหญิง เนื่องจากยังมีผู้ที่ให้ความสนใจในการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นน้อย และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดปัญหามีหลายปัจจัยด้วยกันทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อม การศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่เน้นในเรื่องความรู้และทัศนคติของเด็กต่อพฤติกรรมทางเพศ (วัชรภรณ์ รังษิกุลพิพัฒน์, 2546: บทคัดย่อ) มีการศึกษาส่วนน้อยที่จะให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น ควรเริ่มจากสถาบันครอบครัวในเรื่องของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวให้กับ

วัยรุ่นอย่างเหมาะสม เช่น การศึกษาของ วรรณา กริระตระกูล (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาถึงพฤติกรรม การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมมีส่วน สัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา สิ่งกระตุ้น ความรู้ทัศนคติ ทางเพศ รายได้ ความสัมพันธ์ในครอบครัว สิ่งกระตุ้นทางเพศและการคบเพื่อน ส่วนใหญ่เป็น การศึกษาถึงความรู้เรื่องเพศ แต่ยังขาดการเชื่อมโยงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าปัญหาวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม กำลังเป็น ปัญหาใหญ่ที่ทุกคนในสังคมต้องช่วยกันเร่งแก้ไข โดยทั่วไปสังคมไทยยังเห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ น่าละอาย ไม่ควรที่จะนำมาพูดคุยกันอย่างเปิดเผย ส่งผลให้วัยรุ่นขาดความรู้และการชี้แนะที่ ถูกต้องในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ เพื่อลดปัญหาที่จะตามมาจากการมีเพศสัมพันธ์เมื่อยังไม่ถึงเวลา อันควรของวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง การติดโรคทาง เพศสัมพันธ์รวมถึงการทอดทิ้ง เด็กแรกเกิด เพราะพ่อแม่ไม่มีความพร้อมในการเลี้ยงดู รวมทั้ง สถาบันครอบครัวก็ถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการจะช่วยลดปัญหาเหล่านี้ลงได้ หากพ่อแม่ ผู้ปกครองให้การดูแลเอาใจใส่ในการเลี้ยงดูลูกๆ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาในเรื่องเพศอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้เด็กๆ ออกนอกกลุ่มนอกทางได้ (จิราวัฒน์ จารุพันธุ์, 2547: 2) นอกจากนี้ยังมีประเด็น ปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาในด้านลักษณะส่วนบุคคลของครอบครัวได้แก่ รายได้ที่ได้รับจากบิดา มารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา สถานที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา อายุของ มารดา รายได้ของครอบครัว ซึ่งเป็นปัญหาที่สะสมมานาน

กรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจสูง มีการสื่อสาร การ คมนาคม ที่สะดวกรวดเร็ว มีศูนย์การค้าและสถานบันเทิงหลายแห่ง ซึ่งเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ ของวัยรุ่น ส่วนใหญ่และส่งผลต่อการอยากรู้อยากลองของวัยรุ่นเป็นอย่างดี วัยรุ่นและครอบครัวจึง ได้รับผลกระทบจากความเจริญดังกล่าวโดยตรงและชัดเจน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพยาบาล สาธารณสุข ซึ่งมีบทบาทในการดูแลประชากรทุกกลุ่มในชุมชนรวมถึงครอบครัวและสมาชิก จึง สนใจที่จะศึกษารูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศที่เหมาะสมของวัยรุ่นตอนต้นเพศหญิง อายุ 13-15 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นเป็นกลุ่มที่น่าสนใจที่จะ ทำการศึกษา เพราะเป็นช่วงวัยที่กำลังอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ และ เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีความพร้อมในการปลูกฝัง ในเรื่องพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม และข้อมูลที่ได้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมรูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศของ มารดาที่เหมาะสมของวัยรุ่นตอนต้นเพื่อการ วางแผน แก้ไข และป้องกันปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนวัยรุ่น ที่เกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

คำถามในการวิจัย

นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมทางเพศเป็นอย่างไร รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวในครอบครัวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับต่อพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาวหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษา

1. พฤติกรรมทางเพศ ลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว และพฤติกรรมทางเพศนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิง
3. เปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันกับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวในนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิง
4. เปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมทางเพศในนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิง
5. ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิงโดยใช้ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ
 - 1.1 อายุของมารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
 - 1.2 รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว

- 1.3 ระดับการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
- 1.4 สถานที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
- 1.5 สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
- 1.6 รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
2. บุตรสาวที่ได้รับรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวที่แตกต่างกัน
3. บุตรสาวที่ได้รับรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน
4. การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
5. ลักษณะส่วนบุคคล(อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว) รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวสามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาวได้

ขอบเขตของการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนวัยรุ่นหญิง ที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1-3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

1. รูปแบบการเลี้ยงดู
 - 1.1 การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
 - 1.2 การเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง
 - 1.3 การเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย

1.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ

1.5 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

2. การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว

3. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **รูปแบบการเลี้ยงดู** หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อวัยรุ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งทางวาจาและการกระทำทำให้วัยรุ่นได้รับรู้ทั้งความรู้สึก และการกระทำ (อรชุนา พุ่มสวัสดิ์, 2539: 9)

ในการวิจัยครั้งนี้รูปแบบการเลี้ยงดูหมายถึง การรับรู้ของเด็กต่อวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อบุตรสาวทั้งการกระทำ วาจา (ท่าทางที่แสดงให้เด็กรับรู้ถึงความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองมีต่อเด็กในลักษณะการให้คำแนะนำ สั่งสอนในเรื่องต่างๆ) โดยแบ่งรูปแบบการเลี้ยงดูออกเป็น 5 แบบ ได้แก่

การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติที่เด็กรับรู้ ว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรมเป็นประชาธิปไตยทั้งในด้านความรัก ความเอาใจใส่ การสนใจทุกข์สุขของเด็ก มีความใกล้ชิดกับเด็ก มีเหตุผล เด็กสามารถแสดงความคิดเห็น สามารถโต้ตอบ มีความเป็นตัวของตัวเอง พ่อแม่ยอมรับในความสามารถและความคิดของเด็ก และให้การช่วยเหลือกับเด็กในโอกาสที่เหมาะสม

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติที่เด็กรู้สึกว่าจะไม่ได้รับอิสระ เพราะพ่อแม่หรือผู้ปกครองก้าวเข้ามาในเรื่องส่วนตัวและต้องการให้อยู่ในระเบียบวินัยเสมอทั้งด้านการทำงาน ความคิดเห็น การแต่งกาย มารยาท ยึดเอาความความ

พอใจและความต้องการของตนเป็นหลัก เด็กจะรู้สึกขาดความอบอุ่น มีความวิตกกังวล ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ร้าย คือร้อน ขัดคำสั่งต่อต้าน ก้าวร้าว

การเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย คือ การที่พ่อแม่มีอำนาจเด็ดขาดภายในบ้าน มีการวางกฎเกณฑ์และจุดมุ่งหมายไว้ให้บุตรปฏิบัติตาม จะคอยควบคุมทั้งพฤติกรรม ความคิด เจตคติ และความรู้สึก และถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกลงโทษ

การเลี้ยงดูแบบรักตามใจ หมายถึง การที่พ่อแม่ยินยอมให้บุตรแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้ตามใจโดยไม่มีการควบคุมแม้กระทั่งการผิดก็ไม่ถูกทำโทษ

การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติที่เด็กรู้สึกว่า ไม่ได้ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ขาดความอบอุ่น ถูกทอดทิ้งไม่ได้รับคำแนะนำ การช่วยเหลือจากพ่อแม่ เด็กสามารถทำอะไรได้ตามใจตัวเอง เด็กพยายามเรียกร้องความสนใจ โดยแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวเห็นคนอื่นเป็นศัตรู ปรับตัวไม่ดี มุ่งร้ายและไม่รู้จักขอบเขตของความพอดี แสวงหาความอบอุ่นจากสิ่งแวดล้อมนอกบ้าน เช่น โรงเรียน เพื่อนๆ ประเมินรูปแบบการเลี้ยงดูโดยใช้แบบสอบถามที่ประยุกต์จากอรชุนา พุ่มสวัสดิ์ (2539)

2. การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว หมายถึง การพูดคุยกันระหว่างมารดากับวัยรุ่นในเรื่องต่างๆ ได้แก่การมีเพศสัมพันธ์หรือการคุมกำเนิด อาชีพหรือการเรียนต่อหลังเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วในอนาคต ปัญหาหรือเรื่องทุกข์ใจ ครูหรือเรื่องการเรียนรู้ การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ และสิ่งที่ทำให้วัยรุ่นมีความสุข (Cheryl & Canivez, 2003)

ในการวิจัยครั้งนี้การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว หมายถึง การพูดคุยระหว่างมารดาและบุตรสาว เพื่อถ่ายทอดข่าวสารในเรื่องเพศ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ วิธีการ และเนื้อหาในการสื่อสาร วิธีการครอบคลุมถึงลักษณะการให้ความรู้ คำแนะนำต่างๆ การเอาใจใส่ต่อบุตร และเปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงออกในความคิด ความรู้สึก ความต้องการของบุตรในเรื่องเพศ และรับฟังเหตุผลของการแสดงออกเรื่องเพศของบุตรโดยผ่านวิธีการ เช่น พูดคุย ซักถาม ยกตัวอย่าง หรือการอ้างถึงกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ส่วนในด้านเนื้อหาครอบคลุมถึงการมีคู่รัก การคบเพื่อนต่างเพศ การไปมาหาสู่กับเพื่อนต่างเพศ การเกี่ยวพาราสี การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกามารมณ์ และข้อปฏิบัติเมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศ โดยใช้แบบสอบถามประยุกต์จาก Powwattana (2005)

3. พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การกระทำ การแสดงออกหรือคาดว่าจะกระทำของนักเรียนวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศได้แก่ การวางตัวต่อเพศตรงข้าม การมีคู่รัก การคบ

เพื่อนต่างเพศ การไปมาหาสู่กับเพื่อนต่างเพศ การปฏิบัติที่ถูกต้องเมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศ (อาภาภรณ์ เจริญรัตน์, 2546: 5)

ในการวิจัยครั้งนี้พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การแสดงออกพฤติกรรมทางเพศของ บุตรสาววัยรุ่นในเรื่องสัมพันธภาพทางเพศ เช่น การคบเพื่อนต่างเพศ การไปมาหาสู่กับเพื่อนต่างเพศ การเกี่ยวพาราสี การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบ และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ การปฏิบัติเมื่อมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

4. บุตรสาววัยรุ่นตอนต้น หรือวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่น (Puberty) หมายถึง วัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา อย่างรวดเร็ว จากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ โดยถือเอาเกณฑ์ความพร้อมของวุฒิภาวะทางเพศเป็นจุดเริ่มต้น (ประชัน จันระวัชยศ, 2546: 11)

ในการวิจัยครั้งนี้บุตรสาววัยรุ่นตอนต้น หมายถึง เด็กนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

5. คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคลของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว ซึ่งได้แก่ อายุของบิดามารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา สถานที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว

อายุของมารดา หมายถึง อายุของมารดาคิดเป็นปีเต็มในวันที่นักเรียนตอบแบบสอบถาม

รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา หมายถึง จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับจากบิดามารดาผู้ปกครองในแต่ละเดือน (โดยไม่รวมค่าเช่าที่อยู่อาศัย)

ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของมารดาที่สำเร็จการศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยแบ่งเป็น ไม่ได้รับการศึกษา ประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของสถานที่ซึ่งเป็นที่พักของนักเรียนในปัจจุบัน โดยแบ่งตามสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่อยู่ใกล้สถานบันเทิง และชุมชนแออัด

สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง สถานภาพสมรส และสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาโดยแบ่งออกเป็นบิดา - มารดา ยังมีชีวิตและอยู่ด้วยกัน บิดา - มารดา ยังมีชีวิตแต่แยกกันอยู่โดยไม่หย่าร้าง บิดา - มารดา ยังมีชีวิตแต่แยกกันอยู่โดยหย่าร้าง บิดาถึงแก่กรรมมารดา ยังมีชีวิต มารดาถึงแก่กรรมบิดา ยังมีชีวิต บิดาแต่งงานใหม่ มารดาแต่งงานใหม่

รายได้ของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินต่อเดือนของบิดามารดาผู้ปกครอง ที่ได้รับจากการทำงานประจำ การทำงานชั่วคราว หรือรายได้อื่นๆ ซึ่งยังไม่ได้หักค่าใช้จ่าย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสู่การศึกษา รายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของวัยรุ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
3. แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวและการสื่อสารในครอบครัว
4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของวัยรุ่น

ระยะวัยรุ่น เป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า adolescence ซึ่งหมายถึง กระบวนการงอกงามพ้นจากความเป็นเด็ก ระยะนี้ตรงกับช่วงอายุ 10-24 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายสูงสุด มีการเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์ การเข้าสังคม การเรียน การงาน ค้นหาอุดมคติในชีวิต ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดวัยรุ่นจะได้รับการเรียนรู้เลียนแบบ และจากการทดลองบทบาทในทุกแง่มุมของชีวิต จึงเป็นระยะที่จะเห็นการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ ที่เด่นชัดต่างจากคนในวันอื่น ถ้าผลจากการค้นหาเอกลักษณ์และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในช่วงวัยนี้ออกมาในทางที่ดี และมีการพัฒนาการสมวัย ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้ชีวิตต่อไปอย่างถูกต้องจนเข้าวัยชรา โดยตัวของวัยรุ่นเองจะก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุขไปตลอด แต่ในทางตรงข้าม ถ้าวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน โน้มโน้มไปสู่วิถีทางที่ผิด โดยไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องแล้วนั้น ความเสียหายจากพฤติกรรม ความคิด อารมณ์ที่เบี่ยงเบน ฯลฯ จะโน้มน้าวทำให้เส้นทางดำเนินชีวิตไขว่เขวไปจากความดีงามอันเป็นเป้าประสงค์ และในความเสียหายบางอย่าง อาจนำกลับให้

คืนดีไม่ได้ กลายเป็นสิ่งผิดพลาดที่ติดตัวไปตลอดชีวิตเช่นกัน นักวิชาการบางท่าน เรียกว่า เป็น “วัยวิกฤติ” และศาสตราจารย์แอริค แอริคสัน แสดงความคิดเห็นไว้ว่า วัยรุ่นเป็นระยะเวลาที่มนุษย์มีความสับสนทางจิตใจมากที่สุดยิ่งกว่าวัยอื่นๆ

พัฒนาการในแง่ต่างๆ ของวัยรุ่น ก็เหมือนกับพัฒนาการของเด็กในวันอื่นคือ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและมีอิทธิพลกับในวัยอื่นอย่างซับซ้อน และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพ่อแม่ และวิธีการ ที่พ่อแม่เลี้ยงดูมา อย่างแยกกันไม่ออกแต่เนื่องจากที่เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่างกะทันหัน รวดเร็ว ไม่แน่นอน เข้าใจและคาดเดาก่อนข้างยาก และละเอียดซับซ้อน จึงมีผลทำให้พัฒนาการในระยะวัยรุ่นนี้ เป็นช่วงที่น่าสนใจมากช่วงหนึ่ง

ลักษณะทั่วไปของวัยรุ่น

การจะดูว่าเด็กกำลังจะเข้าสู่วัยรุ่นนั้นจะดูได้จากการเปลี่ยนแปลงสภาพทางร่างกาย จากความเป็นเด็กหญิง เด็กชาย เข้าสู่การเจริญเติบโตทางร่างกายเต็มที่ทุกส่วน ซึ่งผลตามมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนั้น จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่นๆ ตามมาด้วย เช่น ด้านอารมณ์ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความงอแงทางด้านสติปัญญา ค่านิยม ทักษะคิด ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ฯลฯ วัยแรกเริ่มจึงเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบ เป็นระยะเวลานานประมาณ 2 ปี และมักอยู่ในช่วง 10-13 ปี โดยจะมีความคิดหมกมุ่นกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ส่งผลกระทบถึงจิตใจ ทำให้อารมณ์หงุดหงิดและแปรปรวนง่ายซึ่งสรุปลักษณะสำคัญของวัยรุ่น ดังนี้

1. เป็นวัยแห่งการสร้างเสริม (Period of Reconstruction) ในวัยนี้ความเจริญเติบโตทางร่างกายจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว
2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง (Period of Transformation) ในวัยนี้เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับชีวิตของวัยรุ่นมากมาย ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและความรู้สำนึกคิด
3. เป็นวัยที่มีความคิดอยากเป็นอิสระ (Period of Independence) โดยเริ่มคิดพึ่งพาตนเองอยากเรียนรู้ความผิดพลาดด้วยตนเองมากกว่าจะเรียนรู้จากคำสอน ชอบโต้เถียงถ้าได้รับการขัดขวางอย่างรุนแรงมักจะมีความรู้สึกล้นเกินต่อใจ และหาทางออกในทางผิดๆ

4. เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหา (Period of Problem) เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งเรียกว่า วัยวิกฤต ปัญหาต่างๆในการปรับตัวมักเกิดขึ้นเสมอ มีการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ภูมิต้านทานแสดงออกทางอารมณ์อย่างรุนแรงและรวดเร็ว อาจเรียกอีกอย่างว่า เป็นวัยพายุบุญคุณและความเครียด (อนงค์ ชีระพันธ์, 2544 : 22)

การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของวัยรุ่น (พนม เกตุมาน, 2551)

การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป เนื่องจากวัยนี้ มีการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศ และฮอร์โมนของการเจริญเติบโตอย่างมากและรวดเร็ว ร่างกายจะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แขนขาจะยาวขึ้นก่อนการเปลี่ยนแปลงอื่นประมาณ 2 ปี โดยแบ่งการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นเป็น 3 ช่วงได้ดังนี้

1. ช่วงวัยรุ่นตอนต้น

วัยรุ่นตอนต้น หรือวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่น (Puberty) คือ ช่วงอายุตั้งแต่ 10-11 หรือ 12 ถึง 13 หรือ 14 เป็นระยะที่ร่างกายเริ่มการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเด็กหญิงและเด็กชาย สำหรับเด็กหญิงนั้นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของร่างกายเต็มที่ก็คือ การมีประจำเดือนครั้งแรก สัดส่วนต่างๆของร่างกายเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศและหน้าอก เนื่องจากผลของฮอร์โมน

ส่วนเด็กชายนั้นไม่มีลักษณะบ่งแน่ชัดเหมือนเด็กหญิง แต่อาจสังเกตได้จาก การหลั่งสุจิครั้งแรก การมีขนตามอวัยวะเพศ น้ำเสียงที่พูดเปลี่ยนไปจากเดิม คือห้าวขึ้น

ช่วงวัยรุ่นตอนต้น มีการเปลี่ยนแปลงร่างกายอาจแบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

1.1 ระยะก่อนเข้าวัยรุ่น จะมีอายุประมาณ 10-11 ปี หรือ 12 ปี การเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดของช่วงวัยนี้ ได้แก่

1) ร่างกายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ในช่วงอายุ 9 ปี เด็กๆจะเจริญเติบโตอย่างช้าๆอยู่ประมาณ 1 ปี พออายุ 10 ปีเป็นต้นไปจะเริ่มเจริญเติบโตอย่างมากและรวดเร็วที่สุด มีน้ำหนักและส่วนสูงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แขนขายาว มือ เท้าใหญ่ ซึ่งอาจทำให้เด็กเองรู้สึกตกใจหรือกังวลได้ ความเจริญของอวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายมักไม่สัมพันธ์กัน เด็กวัยนี้จะเกะกะแก้งก้าง ทำอะไรก็งุ่มง่าม ตกหล่นหรือสะดุดหกล้มอยู่บ่อยๆ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ปกติของเด็กที่กำลังแตกเนื้อหนุ่มสาว

2) ลักษณะประจำเพศค่อยๆเริ่มปรากฏขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งระยะนี้การเปลี่ยนแปลงลักษณะประจำเพศภายนอกเริ่มปรากฏ ได้แก่เด็กชายเริ่มมีหนวดเครา เด็กหญิงมีการขยายตัวของหน้าอกและสะโพก

3) มีความแตกต่างกันเรื่องการเจริญเติบโตของเด็กชายและเด็กหญิงอย่างเห็นได้ชัด เช่นเด็กหญิงจะมีน้ำหนักและส่วนสูงมากกว่าเด็กชายในวัยเดียวกัน ลักษณะประจำเพศก็เริ่มปรากฏขึ้นในเด็กหญิงก่อนเด็กชาย จึงมักทำให้เด็กหญิงมีความรู้สึกกังวลใจและปรับตัวเข้ากับเพื่อนชายในห้องเดียวกันได้ยาก อันเป็นเหตุหนึ่งซึ่งทำให้เด็กวัยนี้ชอบเล่นแยกเพศชายหญิงสนใจเพื่อนเพศเดียวกันมากและไม่สนใจเพื่อนต่างเพศ

4) เริ่มมีความอยากรู้อยากเห็นเรื่องเพศ การที่เด็กวัยนี้เล่นอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกันไม่ได้หมายความว่าไม่สนใจเพศตรงข้าม โดยธรรมชาติแล้วเด็กวัยนี้เริ่มมีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศมากขึ้น และมักมีคำถามหรือปัญหาทางเพศมาถามผู้ใหญ่หรือครูอยู่เสมอ (ถ้าอยู่ในบรรยากาศที่เปิดกว้างมากพอ)

1.2 ระยะเข้าสู่วัยรุ่น ขณะที่เด็กหญิงกำลังเติบโตอย่างเข้าสู่วัยรุ่นเซลล์เพศหญิงหรือไข่ ซึ่งมีอยู่ในรังไข่มาก่อนแล้วตั้งแต่เกิดก็เจริญเติบโต ในขณะเดียวกันรังไข่ซึ่งมีไข่อยู่นับเป็นจำนวนพันๆฟองก็จะถูกกระตุ้นโดยฮอร์โมนจากต่อมใต้สมอง (Pituitary gland) เป็นผลให้ไข่เริ่มสุกพร้อมที่จะผสมกับเซลล์เพศชายหรืออสุจิได้เป็นฟองแรก ไข่จะหลุดออกจากรังไข่ข้างซ้ายและขวาสลับกันเดือนละ 1 ฟอง ภายในปีมดลูกมีขนละเอียดอยู่ทำหน้าที่ช่วยพัดไข่ให้เคลื่อนที่ไปตามท่อรังไข่เข้าสู่มดลูกได้ ถ้าไข่ไม่ได้รับการผสมพันธุ์กับอสุจิของเพศชายก็จะสลายตัวไปในปีมดลูก การเตรียมการต่างๆ ของผนังมดลูกเพื่อรองรับไข่ก็จะหยุดชะงักลง อันเป็นผลทำให้เกิดมีโลหิตประจำเดือนไหลออกมาจากมดลูกในระยะต่อมา

1) เพศชายขณะที่เด็กชายกำลังเจริญเติบโตอย่างเข้าสู่วัยรุ่น เซลล์เพศชายหรืออสุจิจะเจริญเติบโต ในขณะเดียวกันต่อมอัณฑะซึ่งทำหน้าที่ผลิตเซลล์เพศหรืออสุจิก็จะถูกกระตุ้นโดยฮอร์โมนจากต่อมใต้สมองให้ผลิตเซลล์เพิ่มมากขึ้น เซลล์เพศชายหรืออสุจิมีขนาดเล็กมากมีรูปร่างลักษณะคล้ายลูกอ๊อดซึ่งมีส่วนหัวโตและหางยาวเรียว สามารถเคลื่อนที่แหวกว่ายไปมาได้โดยอวัยวะส่วนหาง

2) การเปลี่ยนแปลงของร่างกายทั้งชายและหญิงในระยะวัยรุ่นตอนต้นนี้ยังไม่สมบูรณ์ และการพัฒนายังไม่สมบูรณ์เต็มที่เช่นกัน ซึ่งธรรมชาติจะพัฒนาไปเรื่อยๆ จนสมบูรณ์เข้าสู่วัยรุ่น

การสอนเพศศึกษาในวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด การเรียนรู้ในวัยนี้มีความจำเป็นมาก เด็กเรียนรู้เรื่องเพศจากการหาความรู้ด้วยตัวเอง จากกลุ่มเพื่อน และจากครูมากขึ้น การสอนสามารถจัดเป็นกลุ่มในโรงเรียน ให้ครอบคลุมสิ่งที่วัยรุ่นต้องรู้ ก่อนจะเป็นผู้ใหญ่ต่อไป แบ่งเป็น 2 ช่วงอายุ คือ

วัยรุ่นตอนต้น (12-15 ปี)

วัยนี้เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น พฤติกรรมทางเพศเห็นมากขึ้นและชัดเจนขึ้น เนื่องจากเด็กเริ่มมีความรู้สึทางเพศ และความสนใจทางเพศ จากอิทธิพลของฮอร์โมนเพศ วัยนี้ต้องการความรู้เรื่องเพศที่แตกต่างกันระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและตอนปลาย มักแสวงหาจากแหล่งที่ไม่เหมาะสม เช่น ตามหนังสือหรือ เว็บไซต์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ส่วนใหญ่เป็นสื่อที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึทางเพศ หรือเป็นเพศวิปริต ทำให้วัยรุ่นเรียนรู้ไม่ถูกต้อง หรือหมกมุ่นเรื่องเพศมากเกินไป วัยนี้ควรมีเวลาพูดคุยให้ความรู้ และเปิดโอกาสให้วัยรุ่นซักถามข้อสงสัยเรื่องเพศในโรงเรียน ควรมีกิจกรรมที่สอนเรื่องเพศอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่น และการจัดการกับอารมณ์เพศตนเอง ควรสอนบทบาททางเพศที่เหมาะสม ตามขนบธรรมเนียมประเพณีด้วย

1. พัฒนาการทางเพศ วัยนี้ควรสอนให้เด็กเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และ จิตใจอิทธิพลของฮอร์โมนที่มีต่อร่างกายและจิตใจ การเกิดประจำเดือน ฝันเปียก อารมณ์เพศ ความรู้สึและความต้องการทางเพศ สิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึทางเพศ ปฏิริยาตอบสนองทางเพศเมื่อมีอารมณ์เพศ ได้แก่ การแข็งตัวของอวัยวะเพศชาย และการมีสิ่งหล่อลื่นออกมาในช่องคลอดหญิง

วัยนี้เริ่มรู้ว่าตนเองมีความรู้สึทางเพศกับเพศเดียวกัน หรือกับเพศตรงข้ามเรียกว่าความพึงพอใจทางเพศ (sexual orientation) ถ้าชอบเพศตรงข้ามเรียกว่า รักต่างเพศ (heterosexuality) ถ้าชอบเพศเดียวกันเรียกว่า รักร่วมเพศ (homosexuality) ในกลุ่มรักร่วมเพศยังแบ่งออกเป็น รักร่วมเพศชาย (gay) และรักร่วมเพศหญิง (lesbian) ในเด็กผู้หญิงควรสอนการดูแลเรื่องประจำเดือน การปวดประจำเดือน การจัดการกับอารมณ์ที่แปรปรวนก่อนมีประจำเดือน ประจำเดือนที่ไม่สม่ำเสมอ

2. สัมพันธภาพ วัยนี้ควรสอนให้มีเพื่อนต่างเพศ ทักษะสังคมในการคบเพื่อนต่างเพศ การแสดงออกอย่างเหมาะสมเมื่อสนใจเพศตรงข้าม ใช้เวลาโดยไม่รบกวนหน้าที่ประจำของตนเองไม่ให้ความสัมพันธ์มากระทบการใช้เวลาในการเรียน หรือความรับผิดชอบอื่นๆ ยังไม่ควรคบใครแบบแฟน แต่ใช้ความสัมพันธ์แบบเพื่อนเพื่อเรียนรู้นิสัยใจคอ และการปรับตัวเข้าหากัน การระมัดระวังในการใกล้ชิดกัน ความแตกต่างระหว่างความรู้สึกของหญิงชายเวลาใกล้ชิดกัน เพศชายมีแนวโน้มจะเกิดความรู้สึกทางเพศรุนแรงและอยากมีเพศสัมพันธ์ ในขณะที่ฝ่ายหญิงรู้สึกอบอุ่นใจ ไม่ได้อยากมีเพศสัมพันธ์มากเท่า การใกล้ชิดกันทำให้มีโอกาสเกิดเพศสัมพันธ์ได้ง่าย

3. ทักษะส่วนบุคคล ทักษะในการสื่อสารเจรจา การสร้างความสัมพันธ์และรักษาความสัมพันธ์ให้ยาวนาน การควบคุมตนเอง ควบคุมอารมณ์ จัดการกับอารมณ์และความต้องการทางเพศ

4. พฤติกรรมทางเพศทัศนคติและบทบาททางเพศควรได้รับการปลูกฝังให้เป็นกลางสามารถสนใจและศึกษาเรื่องเพศได้ในกรอบที่พอเหมาะ ทัศนคติถูกต้องต่อการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง ไม่รู้สึกผิดบาปที่ทำ แต่ควบคุมให้มีพอสมควรไม่หมกมุ่นจนเกินไป มีการแต่งกายที่เหมาะสมถูกต้องตามเพศ มีความสนใจเพศตรงข้ามได้แต่แสดงออกถูกต้อง ไม่ละเมิดหรือฉวยโอกาสทางเพศต่อผู้อื่น

5. สุขอนามัยทางเพศ ได้แก่ การรักษาความสะอาดเวลาเป็นประจำเดือน การทำความสะอาดอวัยวะเพศอย่างถูกต้อง เมื่อมีอารมณ์เพศ มีการจัดการกับอารมณ์เพศอย่างถูกต้องทางออกทางเพศ (sexual outlet) ได้แก่ การระบายด้วยการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ไม่แนะนำให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน ไม่แนะนำให้มีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ นอกจากนี้ยังมีวิธีการระบายอารมณ์เพศด้วยวิธีอื่น ได้แก่ การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา กิจกรรมกลุ่ม งานอดิเรก การป้องกันการหมกมุ่นทางเพศมากเกินไป โดยการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการอยู่ตามลำพัง อยู่คนเดียว หรืออยู่กับเพื่อนต่างเพศตามลำพัง หลีกเลี่ยงเหล้าและยาเสพติด หลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ เก็บสิ่งกระตุ้นช่วยทางเพศ เช่น รูปภาพ ปฏิทินที่มีรูปกระตุ้นทางเพศ

6. สังคมและวัฒนธรรมความเสี่ยงทางเพศ ควรให้เด็กมีพฤติกรรมเหมาะสมกับสังคมประเพณีเช่นการแต่งกาย ไม่ควรชั้ยวนทางเพศ ควรแต่งกายให้เหมาะสมตามเพศตนเอง ไม่ส่งเสริมให้เด็กแต่งกาย หรือมีกิริยาท่าทางผิดเพศ แม้ว่าเด็กจะเริ่มรู้ตนเองว่าเป็นรักร่วมเพศ ก็ไม่ควรให้แสดงออกมากจนคนอื่นเห็นชัดเจนไป จนอาจถูกล้อเลียน (รวมเข้ากับหน้า13-14)

วัยรุ่นตอนต้นอายุ 12-15 ปี (พนม เกตุมาน, 2551)

เด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจสังคมทางเพศอย่างมาก

พัฒนาการทางร่างกาย (Physical development) มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงทางเพศ เนื่องจากวัยนี้มีการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศรวมทั้งฮอร์โมนของการเจริญเติบโตอย่างมากและรวดเร็ว ร่างกายจะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แขนขาจะยาวขึ้นก่อนการเปลี่ยนแปลงอื่นประมาณ 2 ปี เพศหญิงมีไขมันมากกว่าชาย ชายมีกล้ามเนื้อมากกว่าทำให้เพศชายแข็งแรงกว่า การเปลี่ยนแปลงทางเพศ (sexual changes) ที่เห็นได้ชัดเจน คือวัยรุ่นชายจะเกิด นมขึ้นพอง (ห้วนมโตขึ้นเล็กน้อย กดเจ็บ) เสียงแตก หนวดเคราขึ้น และเริ่มมีฝันเปียก (nocturnal ejaculation – การหลั่งน้ำอสุจิในขณะหลับ มักสัมพันธ์กับความฝันเรื่องเพศ) การเกิดฝันเปียกครั้งแรกเป็นสัญญาณวัยรุ่นของเพศชาย ส่วนวัยรุ่นหญิงจะเป็นสาวขึ้น คือ เต้านมมีขนาดโตขึ้น ไขมันที่เพิ่มขึ้นทำให้มีรูปร่างทรวดทรง สะโพกผายออก และเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก (menarche) การมีประจำเดือนครั้งแรก เป็นสัญญาณเข้าสู่วัยรุ่นในหญิง ทั้งสองเพศมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศ ขนาดโตขึ้น และเปลี่ยนเป็นแบบผู้ใหญ่ มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ มีกลิ่นตัว มีสิวขึ้น

พัฒนาการทางจิตใจ (Psychological Development) วัยนี้สติปัญญาจะพัฒนาสูงขึ้น จนมีความคิดเป็นแบบรูปธรรม หมายถึงความสามารถเรียนรู้ เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ได้ลึกซึ้งขึ้นแบบ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ สิ่งต่างๆ ได้มากขึ้นตามลำดับ สามารถคิดได้ดี คิดเป็น คิดหลายด้าน ทำให้สามารถตัดสินใจได้ ความสามารถทางสติปัญญาจะเพิ่มมากขึ้นจนเหมือนผู้ใหญ่ แต่ในช่วงระหว่างวัยรุ่นนี้ ยังขาดประสบการณ์ ขาดความรอบคอบ มีความหุนหันพลันแล่น ขาดการยั้งคิดหรือไตร่ตรอง ทำอะไรด้วยความหรือทำด้วยความอยากตามสัญชาตญาณ หรือตามความต้องการทางเพศที่มีมากขึ้น พัฒนาการทางจิตใจจะช่วยให้อายุวัยรุ่น มีการยั้งคิด ควบคุม และปรับตัว (adjustment) ต่อสิ่งแวดล้อมได้ดีในเวลาต่อมา

เอกลักษณ์ (Identity) วัยรุ่นเริ่มแสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองชอบ สิ่งที่ตนเองถนัด ซึ่งแสดงถึงความเป็นตัวตนของเขาที่โดดเด่น ได้แก่ วิชาที่เขาชอบเรียน กีฬาที่ชอบเล่น งานอดิเรก การใช้เวลาว่างให้เกิดความเพลิดเพลิน กลุ่มเพื่อนที่ชอบและสนิทสนมด้วย โดยจะเลือกคบคนที่มีส่วนคล้ายคลึงกัน หรือเข้ากันได้ และเกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดแบบอย่างจากกลุ่มเพื่อนนี้เอง ทั้งแนวความคิดนิยม ระบบจริยธรรม การแสดงออกและการแก้ปัญหาในชีวิต จนสิ่งเหล่านี้กลายเป็นเอกลักษณ์ของตน และกลายเป็นบุคลิกภาพนั่นเอง วัยนี้จะมีเอกลักษณ์ทางเพศ

(sexual identity) ชัดเจนขึ้น ประกอบด้วย การรับรู้ว่าเป็นเพศใด (core gender identity) ซึ่งติดตัวเด็กมาตั้งแต่อายุ 3 ปีแล้ว พฤติกรรมที่แสดงออกทางเพศ (gender role) คือพฤติกรรมซึ่งเด็กแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นได้แก่ กิริยาท่าทาง คำพูด การแต่งกาย เหมาะสมและตรงกับเพศตนเอง และความรู้สึกพึงพอใจทางเพศ (sexual orientation) คือความรู้สึกทางเพศกับเพศใด ทำให้วัยรุ่นบอกได้ว่าตนเองชอบทางเพศกับเพศเดียวกัน (homosexualism) กับเพศตรงข้าม (heterosexualism) หรือได้กับทั้งสองเพศ (bisexualism) ความพึงพอใจทางเพศนี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเรื่องนี้ทำได้ยาก วัยรุ่นจะรู้ด้วยตัวเองว่า ความพึงพอใจทางเพศของตนแบบนี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ จะเปลี่ยนแปลงได้เฉพาะการแสดงออกภายนอก ไม่ให้ผิดเพี้ยนมากจนเป็นที่ล้อเลียนกลั่นแกล้งของเพื่อนๆ

การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น (Acceptance) วัยนี้ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนอย่างมาก การได้รับการยอมรับช่วยให้เกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย เห็นคุณค่าของตนเอง มั่นใจตนเอง วัยนี้จึงมักอยากเด่นอยากดัง อยากให้มีคนรู้จักมากๆ อยากมีความสามารถพิเศษ อยากเป็นที่ชื่นชม ชื่นชอบของคนอื่นๆ บางครั้งวัยรุ่นต้องการเป็นที่ยอมรับชื่นชมจากผู้อื่นมากๆ อาจแสดงออกเป็นพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายยั่วยวนทางเพศ เพื่อให้เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม วัยรุ่นที่เป็นรักร่วมเพศอาจแสดงออกผิดเพี้ยนมากขึ้น เพื่อให้เป็นที่สนใจและยอมรับหรือเมื่อถูกกีดกันจากเพศเดียวกัน ก็อาจจับกลุ่มพวกที่แสดงออกผิดเพี้ยนเหมือนกัน เป็นการแสวงหากลุ่มที่ยอมรับ แต่ทำให้การแสดงออกผิดเพี้ยนมากขึ้น

ความภาคภูมิใจตนเอง (Self - esteem) เกิดจากการที่ตนเองเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและคนอื่นๆ ได้ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เป็นคนดีและมีประโยชน์แก่ผู้อื่นได้ ทำอะไรได้สำเร็จ เกิดความรู้สึกพอใจตนเอง ภูมิใจตนเอง เมื่อถึงขั้นนี้ เวลาทำอะไรสำเร็จ จะไม่จำเป็นต้องการการชื่นชมจากภายนอก เพราะสามารถชื่นชมตนเองได้ การเปลี่ยนแปลงทางเพศในวัยนี้อาจทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจในตนเอง จากการมีการเปลี่ยนแปลงทางเพศที่ทำให้เป็นที่สนใจของผู้อื่น ในทางตรงข้ามเด็กที่เปลี่ยนแปลงช้า หรือไม่มีลักษณะเด่นทางเพศอาจเสียความภูมิใจในตนเอง เสียความมั่นใจตนเอง (self confidence) วัยรุ่นบางคนไม่มีข้อดีข้อเด่นด้านใดเลย อาจแสดงออกทางเพศมากขึ้นเพื่อให้ตนเองรู้สึกภูมิใจในตนเอง หรือบางคนมีแฟนเร็วหรือมีเพศสัมพันธ์เร็วเพราะเป็นวิธีที่ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีคนต้องการ มีคนทำดีด้วย วัยรุ่นที่มีปัญหาคบครองจึงมักมีพฤติกรรมทางเพศเร็ว เช่นมีแฟน มีเพศสัมพันธ์ เพื่อชดเชยหรือทดแทนความรู้สึกเบื่อ เหน่า ไร้ค่า เมื่อมีเพศสัมพันธ์แล้ว ก็ยังรู้สึกตนเองไม่มีคุณค่ามากขึ้น บางคนใช้เรื่องเพศเป็นสะพานสู่ความต้องการทางวัตถุ ได้เงินตอบแทน หรือโอ้อวดเพื่อนๆ ว่ามีพลังทางเพศมาก

ความเป็นตัวของตัวเอง (Independent : autonomy) วิทยาลัยอิสระ เสรีภาพ ไม่ค่อยชอบอยู่ในกฎเกณฑ์กติกาใดๆ ชอบคิดเอง ทำเอง พึ่งตัวเอง เชื่อความคิดตนเอง มีปฏิกิริยาตอบโต้ผู้ใหญ่ที่บีบบังคับสูง ความอยากรู้อยากเห็นอยากลองมีสูงสุดในวัยนี้ ทำให้อาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่าย ถ้าวัยรุ่นขาดการยั้งคิดที่ดี เมื่อมีความสนใจทางเพศ อาจมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น แต่งกาย การเที่ยวกลางคืน ดื่มเหล้าหรือเสพยาเสพติด ทำให้เกิดเพศสัมพันธ์ตามมา การจัดขอบเขตในวัยรุ่นจึงต้องให้พอดี ถ้าห้ามมากเกินไป วัยรุ่นอาจแอบทำนอกสายตาผู้ใหญ่ แต่ถ้าปล่อยปละละเลยเกินไป วัยรุ่นจะขาดกรอบที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมตนเอง การสอนการควบคุมตัวเองเรื่องเพศจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดี ฝึกให้คิดด้วยตัวเอง เปิดโอกาสให้วัยรุ่นเรียนรู้ แต่อยู่ในขอบเขต

การควบคุมตนเอง (Self control) วัยนี้เรียนรู้ที่จะควบคุมความคิด การรู้จักยั้งคิด การคิดให้เป็นระบบ เพื่อให้สามารถใช้ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ แต่วัยรุ่นบางคนอาจขาดการควบคุมตนเอง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศหรือความต้องการทางเพศ อาจนำมาซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ วัยนี้ควรสอนให้ควบคุมตนเองโดยอยากควบคุมจากใจตนเองให้รู้ว่า ถ้าไม่ควบคุมจะเกิดข้อเสียอะไรบ้าง ถ้าควบคุมจะมีข้อดีอย่างไร การฝึกให้วัยรุ่นใช้สมองส่วนคิดมากขึ้นนี้ จะทำให้เกิดการคิดก่อนทำ ใคร่ครวญอย่างรอบคอบ สมอง “ส่วนคิด” จะมาควบคุมสมอง “ส่วนอยาก” หรือควบคุมด้านอารมณ์ได้มากขึ้น อารมณ์เพศสามารถควบคุมได้ด้วยตัวเองเช่นกัน

อารมณ์ (Mood) อารมณ์จะปั่นป่วน เปลี่ยนแปลง หงุดหงิด เครียด โกรธ กังวลง่าย อาจมีอาการซึมเศร้าโดยไม่มีสาเหตุ อารมณ์ไม่ดีเหล่านี้ อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเกรี้ยวกราด มีผลต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต ในวัยรุ่นตอนต้น การควบคุมอารมณ์ยังไม่ค่อยดีนัก บางครั้งยังทำอะไรตามอารมณ์ตัวเอง แต่จะค่อยๆ ดีขึ้นเมื่อโตขึ้น วัยรุ่นจะสามารถจัดการกับความวิตกกังวลและอารมณ์ซึมเศร้าได้ ด้วยการเข้าใจ รู้อารมณ์ตัวเอง สงบอารมณ์ได้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ปรึกษาหารือกิจกรรมเบนความรู้สึก ฝึกสติสมาธิหรือกิจกรรมผ่อนคลายตนเอง ฝึกปรับเปลี่ยนความคิด การแก้ปัญหาวัยรุ่นบางคน อาจหันไปใช้กิจกรรมที่ช่วยลดความเครียด หรือเพิ่มความสุขสนุกสนานแต่เกิดปัญหาตามมาได้แก่ การมีแฟน มีเพศสัมพันธ์ การใช้เหล้าและยาเสพติด แต่เป็นการแก้ปัญหาชั่วคราว และทำให้เกิดปัญหาแทรกซ้อนมากขึ้น จึงควรช่วยฝึกให้วัยรุ่นใช้วิธีแก้ไขปัญหาอารมณ์อย่างถูกต้อง

อารมณ์เพศเกิดขึ้นวัยนี้มาก ทำให้มีความสนใจเรื่องทางเพศ หรือมีพฤติกรรมทางเพศ เช่นการมีเพื่อนต่างเพศ การดูสื่อช่วยทางเพศรูปแบบต่าง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติในวัยนี้ แต่ควรให้มีแต่พอควร ไม่หมกมุ่นหรือปล่อยให้มีสิ่งแวดล้อมกระตุ้นทางเพศมากเกินไป วัยนี้อาจแสดงพฤติกรรมทางเพศบางอย่างอาจเป็นปัญหา เช่น เบี่ยงเบนทางเพศ กามวิปริต หรือการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น การฝึกให้วัยรุ่นเข้าใจ ยอมรับ และจัดการอารมณ์เพศอย่างถูกต้องดีกว่าปล่อยให้วัยรุ่นเรียนรู้เอง

จริยธรรม (Moral development) วัยนี้สามารถพัฒนาให้มีจริยธรรม แยกแยะความผิดชอบชั่วดีได้ เริ่มมีระบบนิรนามของตนเอง ต้องการความถูกต้อง ความชอบธรรมในสังคม ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการเป็นคนดี เป็นที่ชื่นชมของผู้อื่น และบางคนอาจรู้สึกอึดอัดกับข้อจำกัดกับความไม่ถูกต้องในสังคม หรือในบ้าน แม้แต่พ่อแม่ของตนเองเขาก็เริ่มรู้สึกว่าไม่ได้ดีสมบูรณ์แบบเหมือนเมื่อก่อนอีกต่อไป เมื่อรู้ว่าจะไร้ผิดถูก วัยรุ่นตอนต้นจะเริ่มมีการควบคุมตนเอง ในระยะแรกอาจยังไม่ดีนัก แต่เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย การควบคุมตนเองจะดีขึ้น จนเป็นระบบจริยธรรมที่สมบูรณ์เหมือนผู้ใหญ่ คือรู้ว่าอะไรไม่ควรทำ และสามารถควบคุมตนเองได้ด้วย จริยธรรมวัยนี้เกิดจากการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับคนใกล้ชิด คือพ่อแม่ ครู และเพื่อน การมีแบบอย่างที่ดีจะช่วยทำให้วัยรุ่นมีจริยธรรมที่ดีด้วย เพื่อนมีอิทธิพลสูงในการสร้างทัศนคติค่านิยมและจริยธรรม ถ้าเพื่อนไม่ดี อาจชักจูงให้เด็กขาดระบบจริยธรรมที่ต้องการ โดยเฉพาะจริยธรรมทางเพศ วัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มที่เห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ จะมีเพศสัมพันธ์สูงกว่าวัยรุ่นทั่วไปอื่นๆ จริยธรรมทางเพศในวัยรุ่นนี้ ควรให้เกิดความเข้าใจต่อเพศตรงข้าม ให้เกียรติ และยับยั้งใจทางเพศ ไม่ละเมิดทางเพศหรือล่วงเกินผู้อื่น

พัฒนาการทางสังคม (Social Development) วัยนี้จะเริ่มห่างจากทางบ้าน ไม่ค่อยสนิทสนมคลุกคลีกับพ่อแม่พี่น้องเหมือนเดิม แต่สนใจเพื่อนมากกว่าใช้เวลากับเพื่อนนานๆ มีกิจกรรมนอกบ้านมากไม่ออกไปไหนกับทางบ้าน และเริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม สนใจสังคม สิ่งแวดล้อมปรับตัวเองให้เข้ากับกฎเกณฑ์กติกาของกลุ่มของสังคมได้ดีขึ้น มีความสามารถในการทักษะสังคม (social and life skills) การสื่อสารเจรจา การแก้ปัญหา การประนีประนอม การยืดหยุ่น โอนอ่อนผ่อนตามกัน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น พัฒนาการทางสังคมที่ดีจะเป็นพื้นฐานมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี และบุคลิกภาพที่ดี สร้างความสัมพันธ์กับคนที่พึงพอใจทางเพศ และรักษาความสัมพันธ์ให้ยืนยาวจนตกลงร่วมเป็นคู่ครอง และสร้างครอบครัวให้ยืนยาวต่อไปได้การเรียนรู้ทางสังคมนี้ นอกจากแบบอย่างของชีวิตครอบครัวพ่อแม่แล้ว สภาพสังคม วัฒนธรรมเป็นแบบอย่างให้ดำเนินรอยตามด้วย

พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของวัยรุ่นเกิดขึ้นจากอิทธิพลของฮอร์โมน ทำให้ร่างกายเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของลักษณะทางเพศ ทำให้มีลักษณะเด่นชัดของเพศหญิงและเพศชาย นอกจากนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างมากพร้อมๆ กันไปด้วย ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และลักษณะทางเพศนั่นเอง

พัฒนาการทางเพศ เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการบุคลิกภาพ ที่จะเกิดขึ้นตั้งแต่เด็ก มีความต่อเนื่องไปจนพัฒนาการเต็มตัวในวัยรุ่น หลังจากนั้น จะเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่ติดตัวตลอดชีวิต เมื่อสิ้นสุดวัยรุ่น จะเกิดการเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งต่อไปนี้ (พนม เกตุมาน, 2551)

1. มีความรู้เรื่องเพศ ตามวัย และพัฒนาการทางเพศ ตั้งแต่ร่างกาย การเปลี่ยนแปลงไปตามวัย และจิตใจสังคม ของทั้งตนเอง และผู้อื่น ทั้งของเพศตรงกันข้าม ความแตกต่างกันระหว่างเพศ
2. มีเอกลักษณ์ทางเพศของตนเอง ได้แก่ การรับรู้เพศตนเอง (core gender) บทบาททางเพศและพฤติกรรมทางเพศ (gender role) มีความพึงพอใจทางเพศหรือความรู้สึกทางเพศต่อเพศตรงข้ามหรือต่อเพศเดียวกัน (sexual orientation)
3. มีพฤติกรรมการรักษาสุขภาพทางเพศ (sexual health) การรู้จักร่างกายและอวัยวะเพศของตนเอง ดูแลรักษาทำความสะอาด ป้องกันการบาดเจ็บ การติดเชื้อ การถูกล่วงเกิน ละเมิดทางเพศ การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
4. ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่จะร่วมเป็นคู่ครอง การเลือกคู่ครอง การรักษาความสัมพันธ์นี้ให้ยาวนาน แก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตร่วมกัน การสื่อสาร การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคู่ครองอย่างมีความสุข มีการวางแผนชีวิตและครอบครัว
5. บทบาทในครอบครัว บทบาทและหน้าที่สำหรับการเป็นลูก การเป็นพี่-น้อง และสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว หน้าที่และความรับผิดชอบของการเป็นพ่อแม่ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมของสังคมที่อยู่
6. ทศนคติทางเพศที่ถูกต้อง ภูมิใจพอใจในเพศของตนเอง ไม่รังเกียจหรือปิดบัง ปิดกั้นการเรียนรู้ทางเพศที่เหมาะสม รู้จักควบคุมพฤติกรรมทางเพศให้แสดงออกถูกต้อง ให้เกียรติผู้อื่น ไม่ล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้อื่น ยับยั้งใจตนเองไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นหญิง (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545: 329–362)

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย

เมื่อเด็กผู้หญิงเข้าสู่วัยรุ่น จะมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างเห็นได้ชัดตามธรรมชาติจะเปลี่ยนแปลงในช่วงอายุ 12 – 13 ปีขึ้นไป ซึ่งจะเร็วกว่าเด็กผู้ชายเล็กน้อย และมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากฮอร์โมนเพศหญิง ดังนี้

1.1 ร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป

ร่างกายมีรูปร่างทรวดทรงเป็นหญิงสาวมากขึ้น เอวเริ่มคอดสะโพกผายออก หน้าอกขยายใหญ่ขึ้น ใบหน้าอ้ม ผิวเปล่งปลั่งมีน้ำมีนวล เริ่มมีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศและใต้รักแร้

1.2 ระบบอวัยวะสืบพันธุ์

อวัยวะสืบพันธุ์ก็เช่นเดียวกับส่วนอื่นๆ ของร่างกาย ที่จะต้องขยายใหญ่ขึ้นตามตัว เมื่อเข้าสู่วัยเด็กสาวจะต้องรู้จักสำรวจร่างกายและอวัยวะเพศของตัวเอง เพื่อที่จะเรียนรู้จักตัวเองให้ละเอียดขึ้น จะได้ดูแลรักษาได้อย่างถูกสุขอนามัย

1.3 ประจำเดือน

ประจำเดือน คือสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าระบบสืบพันธุ์ของเพศหญิงซึ่งถูกควบคุมการทำงานโดย ฮอร์โมนเพศเอสโตรเจน เริ่มที่จะทำงานทำให้มีไข่ฟองเล็กๆ 12 – 20 ฟองเจริญขึ้นในรังไข่ทุกๆรอบ 1 เดือน (ซึ่งที่ระยะ 1 รอบเดือนของคนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน บางคนเพียง 21 วันก็ครบรอบ แต่บางคนอาจมี 28 วันหรือยาวนานกว่านั้น)

ฮอร์โมนจะทำให้ไข่ในรังไข่เจริญเติบโตขึ้นพร้อมกับทำให้เยื่อบุผนังมดลูกหนาขึ้นด้วย ตามปกติจะมีไข่เพียงใบเดียวเท่านั้นที่จะเจริญมากกว่าใบอื่นๆ เมื่อไข่สุกจะหลุดออกมาจากรังไข่เคลื่อนเข้าไปในท่อนำไข่ เพื่อรอการปฏิสนธิของฝ่ายชายที่จะเข้ามา แต่ถ้าไม่มีการปฏิสนธิ ไข่ก็จะสลายตัวออกมาพร้อมกับเยื่อบุผนังมดลูกที่หลุดออกมาเป็นประจำเดือนออกมานอกอวัยวะเพศ

2. พัฒนาการทางด้านจิตใจและอารมณ์

2.1 สนใจตัวเองมากขึ้น

วัยรุ่นหญิงจะมีความสนใจตัวเอง รักสวยรักงาม สนใจในเรื่องการแต่งตัวให้ทันสมัย กลัวการแต่งตัวลำลอง บิดามารดาจึงควรให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในเรื่องการแต่งการให้ถูกกาลเทศะเหมาะสมกับวัย

2.2 ไม่ชอบให้ใครมาบังคับ

วัยรุ่นมีความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์และข้อบังคับ รวมทั้งการควบคุมอย่างเข้มงวดจากครอบครัว โรงเรียน และสังคม ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการความเป็นอิสระ บิดามารดาจึงควรเฝ้าดูอยู่ห่างๆ และพร้อมที่จะเป็นแสงสว่างส่องทางในยามที่เด็กวัยนี้กำลังเดินทาง

2.3 อารมณ์แปรปรวน

วัยรุ่นในวัยนี้มักจะจี้ราคาญ ชอบวิตกกังวล ชอบทำตามใจตนเอง อารมณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อ่อนไหวง่าย มีจิตใจไม่มั่นคง บางครั้งอยู่ในภาวะสับสน จนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ดังนั้นบิดามารดาควรมีความเข้าใจ ไม่พูดซ้ำๆ หรือทำให้เด็กวัยนี้แย่ไปกว่าเดิม พร้อมทั้งเป็นที่พึ่งทางใจให้กับวัยรุ่นได้รู้สึกอุ่นใจในช่วงที่อารมณ์อ่อนไหว และสับสน

3. พัฒนาการทางสังคม

3.1 แยกตัวออกห่าง

วัยรุ่นในช่วงนี้ชอบเก็บตัวอยู่แต่ในห้อง ไม่ชอบไปไหนมาไหนกับมารดา แต่ชอบไปกับเพื่อนแทน มีโลกส่วนตัวทั้งนี้เป็นธรรมชาติของวัยรุ่นที่ต้องการความเป็นส่วนตัว ต้องการความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต ไม่ต้องการการดูแล ทะนุถนอมอย่างใกล้ชิดเหมือนยังเป็นเด็ก

3.2 สนใจในเพศตรงข้าม

ความสนใจต่อเพศตรงข้ามของเด็กวัยรุ่นที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมชาติ โดยทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต่างก็พยายามให้ความสนใจซึ่งกันและกัน พยายามหาโอกาสและหาโอกาสอยู่ใกล้ชิดกัน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพศในรูปแบบต่างๆ จึงเกิดขึ้นได้ในวัยนี้

3.3 ต้องการการยอมรับจากสังคม

วัยรุ่นต้องการให้เพื่อนยอมรับความเป็นตัวตน และความต้องการแสดงออก ให้บุคคลรอบข้างเห็นคุณค่าของตนเอง มักชอบเลียนแบบเพื่อนสนิท หรือดารานักร้องที่ตนชื่นชอบ ดังนั้นควรส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นได้ทำกิจกรรมที่ถนัด เช่น เล่นดนตรี ร้องเพลง วาดรูป เพื่อให้เด็กวัยรุ่นได้ค้นหาความถนัดของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง

4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีเหตุผล มีความคิดเป็นของตัวเอง มีความรอบคอบ ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นมากขึ้นกว่าวัยเด็ก เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสม จากความคิดที่มีเหตุผลของวัยรุ่นบิдамарดา จึงต้องระวังที่จะออกคำสั่งหรือห้ามไม่ให้ทำในสิ่งใดๆ ที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร เนื่องจากอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบิดามารดาและบุตรสาวได้ (คณิตา พุทธิสาโรช, 2547: 3 – 8)

ความหมายของวัยรุ่นสรุปได้ว่า วัยรุ่น หมายถึง เด็กวัยรุ่นที่มีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีการอยากรู้อยากลองในสิ่งต่างๆ มีความรู้สึกต้องการทางเพศ มีการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศต่อเพศตรงข้ามในด้านต่างๆ อายุระหว่าง 12 – 15 ปี

2. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกในการอบรมเลี้ยงดู สั่งสอนลูกหลานให้มีบุคลิกภาพ ทักษะ ค่านิยม ความเชื่อที่ถูกต้อง เติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม พ่อแม่ทุกคนแล้วต่างมีความคิดเดียวกันว่าจะต้องเลี้ยงดูลูกให้ดีที่สุด และเป็นคนดีของสังคมและครอบครัว ในการเลี้ยงดูให้ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ในการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัวซึ่งไม่มีเกณฑ์ใดที่บอกได้ว่าเป็นสิ่งดีที่สุดในการอบรมเลี้ยงดู นอกจากพฤติกรรมต่างๆ ที่เด็กได้แสดงออกมาเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ในสังคม การอบรมเลี้ยงดูเป็นทั้งศิลปะและหลักการ ไม่มีสูตรสำเร็จ หรือทฤษฎีตายตัวสำหรับเด็กทุกคนและพ่อแม่ทุกคู่ ครอบครัวเป็นองค์กรที่ยิ่งใหญ่ของชีวิตมนุษย์ เป็นรากฐานของความเจริญทั้งร่างกายและจิตใจสำหรับสมาชิกครอบครัว ครอบครัวเป็นองค์กรร่วมของบุคคลต่างวัย วิธีดำรงและดำเนินชีวิต ความรักและความเอื้ออาทรต่อกันและกัน มีความเข้าใจ ความเอาใจใส่เป็นสื่อประสาน

คณะอนุกรรมการด้านครอบครัว สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2539: 55 – 134) การวางรากฐานที่สำคัญของบุคลิกภาพที่ดี อาจถูกกำหนดและมีวิธีการปฏิบัติเพื่อให้ถึงวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนมาตั้งแต่เล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นฐานอารมณ์ที่ร่าเริง แจ่มใส มีความรักตนเองและมีความสามารถในการที่จะรักคนอื่นได้ ถ้ามารวมกับการที่เด็กรับรู้ถึงคุณค่าที่ดีภายในตัวเองแล้ว จะส่งเสริมทำให้เด็กมีสภาพจิตใจที่มั่นคง การสร้างพื้นฐาน

อารมณ์ที่ร่าเริง แจ่มใส ไม่ใช่เกิดมาจากการตามใจเด็กให้มากที่สุด แต่อารมณ์ที่ดีนั้นเกิดจากความรู้สึกว่าเป็นที่รักและถูกรักจากบุคคลรอบข้าง และมาจากความรู้สึกเป็นอิสระ สามารถ พุดคิด ทำในสิ่งที่สังคมยอมรับและรู้ว่าตัวของตัวเองมีคุณค่า และมีความสามารถพอๆ กับเด็กในวัยเดียวกัน

บทบาทของครอบครัวต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

1. บทบาทในการสั่งสอนฝึกหัดอบรมบ่มนิสัยให้เด็กเรียนรู้และเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

การอบรมเลี้ยงดูในปัจจุบันนี้ พ่อแม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้และจำแนกได้ว่าการกระทำสิ่งใดถูกหรือผิด นอกเหนือจากการบอก สั่งสอน หรือ ตักเตือนเท่านั้น เช่น เด็กเรียนรู้ว่า ถ้ารับประทานอาหารมอมเมาจะเกิดอาการลำไส้ การร้องไห้ดิ้นรนเอาแต่ใจจะไม่ถูกตามใจ พ่อแม่จะช่วยแนะนำแนวทางเด็กจึงได้เรียนรู้จักระเบียบวินัยโดยการฝึกฝนตนเอง

2. บทบาทในการเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก

การเลียนแบบเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ดีวิธีหนึ่ง โดยเด็กได้ซึมซับจากการได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้สัมผัสจากสัมผัสทั้งหมดอยู่ในครอบครัว เด็กได้เรียนรู้แบบอย่างจากผู้ใหญ่ ทั้งทางกาย วาจา และทางจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกสุนทรีภาพ พฤติกรรมการเลียนแบบทางกายและวาจานั้นปรากฏชัดเจนมาก การแต่งกาย ท่าทาง กริยามารยาทของพ่อแม่ ย่อมถ่ายทอดไปสู่ลูกหลาน การใช้ภาษาพูดและภาษาท่าทางนั้นเด็กสามารถเลียนแบบพ่อแม่ไม่ผิดเพี้ยน จึงมักจะมินิกานหรือนิยายหลายเรื่องที่เขียนถึงลูกแฝดซึ่งถูกแยกไปอยู่กับครอบครัวที่แตกต่างกัน แล้วมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างมาก

3. บทบาทในการชี้นำ จูงใจ ให้โอกาสเด็กได้พัฒนาตนเองทางด้านจิตใจ และสุนทรีภาพ

ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและความทันสมัยของสังคม ทำให้ครอบครัวไทยมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปจากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว ความผูกพันใกล้ชิดระหว่างสมาชิกในครอบครัวเริ่มจางหายไป พ่อแม่ไม่มีเวลาสนทนากับลูก คนแก่และหลานมีช่องว่างระหว่างวัยไม่สามารถจะเข้าใจความต้องการของกันและกันได้ ยิ่งความเจริญทางเทคโนโลยีมากขึ้น เด็กก็อยู่ห่างไกลจากธรรมชาติ โดยเฉพาะเด็กในเมืองใหญ่ที่พ่อแม่ทิ้งลูกไว้ที่บ้านให้พี่เลี้ยงที่

มิได้รับการอบรมคอยดูแล เด็กยังจะถูกครอบงำหรือถูกทอดทิ้งมากขึ้น บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมลูกให้อยู่ในศีลธรรมสร้างบรรยากาศที่รื่นรมย์ในครอบครัว จึงมีความสำคัญมากเกิดผลระยะต่อนิสัยใจคอและคุณธรรมของเด็กอย่างต่อเนื่อง

4. บทบาทในการว่ากล่าวตักเตือนและห้ามปรามเมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์โดยชี้แจงแสดงเหตุผล

การปรับพฤติกรรมของเด็กให้มีลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ต้องคำนึงถึงวัยของเด็ก ตลอดจนกระทำความเข้าใจสาเหตุของการทำผิดของเด็กด้วย การชี้แจงแสดงเหตุผลจะกระทำได้ต่อเมื่อผู้ใหญ่มีความใกล้ชิดกับเด็ก สร้างความไว้วางใจมีวิธีเสริมแรงคือ ชมเชยให้กำลังใจ เมื่อเด็กประพฤติตนดีขึ้นเหตุที่อธิบายต้องเกี่ยวเนื่องกับผลที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่ดีและผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงเหตุปัจจัยอื่น ที่ทำให้เด็กประพฤติตนไม่ดีด้วย

5. บทบาทในการแก้ไขปัญหาทางคุณธรรมและวัฒนธรรมเมื่อเด็กผิดพลาดไปแล้วด้วยวิธีที่เหมาะสม

เด็กเริ่มวัยรุ่นและเด็กวัยรุ่นนั้นเริ่มมีชีวิตส่วนตัว และส่วนใหญ่มักจะเผชิญความเปลี่ยนแปลง ผจญปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามลำพังอย่างลองผิดลองถูก ชอบปรึกษาเพื่อนมากกว่าปรึกษาผู้ใหญ่ พ่อแม่จึงต้องสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดยิ่งขึ้นเพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ ทั้งนี้เมื่อเด็กผิดพลาดรุนแรง พ่อแม่จะได้สามารถค้นหาสาเหตุและปรับปรุงพฤติกรรมของลูกได้สำเร็จ เด็กวัยรุ่นมักจะมีพลาดพลั้งในเรื่องการคบเพื่อน การเที่ยวเตร่กลางคืน การทดลองเสพสุรายาเสพติด เช่น บุหรี่ หรือกัญชา เด็กหญิงอาจถูกจูงใจให้ผิดพลาดทางเพศ หนุ่มสาวบางคนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ยักยอกขโมยเงิน หรือมีพฤติกรรมในเชิงอาชญากร เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว ผู้ใหญ่ต้องใช้สติปัญญาอย่างรอบคอบในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้ลูกมีพฤติกรรมที่ผิดพลาด รู้จักวิเคราะห์ปัญหาให้ถ่องแท้ เพราะบางทีความผิดของลูกมิได้อยู่ในระดับที่รุนแรงอย่างที่คิด บางครั้งพ่อแม่อาจจะวางมาตรฐานความประพฤติของลูกอย่างตามใจตนเองเกินไปไม่สอดคล้องกับกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ความอดทน ความใจเย็นของพ่อแม่ ความเอาใจใส่ใกล้ชิดลูก สร้างความไว้วางใจต่อกัน จะทำให้พ่อแม่สามารถจัดประเด็นปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ และหาวิธีแก้ไขปัญหาลูกได้ดี

การเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวให้มีพัฒนาการอย่างสมดุลในทุกๆ ด้าน มีขั้นตอนดังนี้

1. เลี้ยงลูกด้วยความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจ ซึ่งแสดงออกด้วย
2. ความเอื้ออาทรต่อกันและกัน ดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ เช่น แบ่งปัน การเลี้ยงดูลูกระหว่างพ่อแม่ ช่วยเหลืองานซึ่งกันและกัน ดูแลความทุกข์สุข
3. การรู้จัก รู้ใจ รู้จักนิสัย และรู้ถึงความต้องการเปลี่ยนแปลงในบทบาทและพฤติกรรม
4. การเคารพสิทธิ การนับถือในความเป็นมนุษย์ที่มีความรู้สึกนึกคิดของตนเอง คือการให้โอกาสแสดงออก รับฟังซึ่งกันและกัน เห็นใจและเห็นแก่หน้าด้วยความจริงใจ ให้เด็กได้รับการศึกษา การคุ้มครองและสิทธิในการรับบริการพื้นฐานต่างๆ
5. การตอบสนองซึ่งกันและกัน คือการร่วมรับผิดชอบเลี้ยงดูลูกและอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี คนเก่ง ฝึกให้เด็กรับผิดชอบตนเองและรับผิดชอบต่อพ่อแม่ทั้งในยามปกติและเมื่อเกิดปัญหาขึ้น
6. ใช้เวลาอย่างมีคุณค่า พ่อแม่ลูก และสมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องแบ่งเวลาจากการทำงาน การเรียน และเวลาส่วนตัว มาทำกิจกรรมร่วมกัน ถามทุกข์สุข ปรึกษาหารือ สร้างความเข้าใจและความรู้สึกร่วมกัน ช่วยกันทำสิ่งที่ประโยชน์ต่อครอบครัวหรือเพื่อความสุขของกันและกัน นอกจากนั้นควรฝึกให้ทุกคนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ทำงานอดิเรก เรียนรู้เพิ่มเติม หรือเล่นกีฬา ดนตรี เป็นต้น
7. การสื่อสารในครอบครัว เป็นเรื่องสำคัญสมาชิกในครอบครัวควรพยายามที่จะติดต่อสื่อสารกันให้รู้เรื่อง และควรเลือกภาษาที่ใช้ให้เป็นปียวาจา คำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟัง ควรใช้เหตุผล และหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำตำหนิ เหยียดหยาม หนีบคาย และวางอำนาจ
8. ปรับวิธีการเลี้ยงดูตามวุฒิภาวะของลูก เมื่อลูกเติบโตขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทั้งความรู้สึกนึกคิด บทบาทในบ้านและนอกบ้าน พ่อแม่และญาติจึงต้องปรับวิธีการเลี้ยงดู การแสดงความรัก และการอบรมสั่งสอนให้เหมาะสม เมื่อลูกยิ่งโตขึ้นควรเพิ่มสิทธิและหน้าที่การรับผิดชอบตนเองมากขึ้น
9. การรับข้อมูลข่าวสาร เราสามารถรับข้อมูลข่าวสารจากทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้เกิดความล้าหลังเสียเปรียบในสังคม พ่อแม่จึงจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมในบ้านให้ลูกได้รับและสนใจข้อมูลข่าวสาร และจะต้องเป็นผู้นำข่าวสารมาให้ลูก เช่น หนังสือและอื่นๆ เด็กส่วนใหญ่เรียนรู้จากนอกโรงเรียนมากกว่าในโรงเรียน และเด็กก็สามารถนำข่าวสารมาให้ครอบครัวได้เช่นกัน

10. สอนให้เด็กเป็นคนดี โดยสอนให้เด็กใฝ่ดี มีพัฒนาการด้านจิตวิญญาณ โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพสุจริต การรักษากฎหมายและกฎระเบียบในสังคม การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ตลอดจนการฝึกฝนให้เป็นผู้มีมารยาทและวัฒนธรรมอย่างสากล

ความหมายของการเลี้ยงดู

การเลี้ยงดูของพ่อแม่ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากของการพัฒนาการในเด็กและวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านอารมณ์ การเข้าสังคม พัฒนาการทางภาษา เชาวปัญญา ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม เจตคติ และอื่นๆ ที่มาประกอบเข้าด้วยกันเป็นบุคคลหนึ่งคน

สมพร สุทัศนีย์ (2530 อ้างถึงใน สารทิ ยินยง 2541: 4) การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งทางวาจาและการกระทำ ทำให้เด็กรับรู้ถึงความรู้สึกและการกระทำดังกล่าวของพ่อแม่

เฉลิมศรี ตั้งสกุลธรรม (2544: 15) การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งทางวาจาและการกระทำ ทำให้เด็กได้รับรู้ถึงความรู้สึกและการกระทำเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การปฏิบัติตัวในสังคม

อรนุช สุธีสังข์ (2547: 7) การเลี้ยงดูเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตร หมายถึง วิธีการดูแลบุตรและการฝึกฝนบุตร รวมทั้งการแสดงออกถึงคุณค่า เจตคติ ความสนใจ และความเชื่อของบิดามารดา

ไรท์ (Wright 1976 อ้างถึงใน เฉลิมศรี ตั้งสกุลธรรม, 2544: 15) การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การปฏิบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีต่อเด็กใน 4 ด้านคือ การควบคุมเด็ก การเป็นตัวอย่างแก่เด็ก การให้รางวัลและการลงโทษ

สรุปได้ว่าการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กทั้งการกระทำ วาจา ท่าทางที่แสดงให้เด็กรับรู้ถึงความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองมีต่อเด็กในลักษณะการให้คำแนะนำ สั่งสอนในเรื่องต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างและพัฒนานุคลิกภาพของเด็กในการปฏิบัติตัวในสังคม

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

อรพุมมา พุ่มสวัสดิ์ (2539: 9 – 10) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาไว้ 5 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบอึดตาธิปไตย หมายถึง การที่พ่อแม่คอยควบคุมดูแลควบคุมทั้งความประพฤติความคิด เจตติ และความรู้สึกโดยตรงพ่อแม่จะออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรฐานของสังคม วัฒนธรรม หรือห้ามประพฤติออกนอกนอกรีตนอกรอย ถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การที่พ่อแม่แสดงความรักและส่งเสริมให้วัยรุ่นมีอิสระด้านความคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลในการส่งเสริมหรือห้ามทำสิ่งต่างๆ วัยรุ่นจะได้รับความเสมอภาคในการทำสิ่งต่างๆ
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ หมายถึง การที่พ่อแม่ยินยอมให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้ตามใจปรารถนา โดยไม่ต้องทำตามกฎเกณฑ์แม้กระทั่งผิดก็ไม่ได้รับการลงโทษ วัยรุ่นได้รับการปล่อยตามใจไม่มีการแนะนำที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง หมายถึง การที่พ่อแม่แสดงความรักและความห่วงใยจนเกินไป ให้ความช่วยเหลือเกินความจำเป็น มักเข้าไปยุ่งกับวัยรุ่นในทุกเรื่อง ทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าเขาไม่มีอิสระที่จะทำอะไรด้วยตนเองได้
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ ไม่ให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น

สารทิ ยืนยง (2541: 59 – 66) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative parenting style) หมายถึง การที่เด็กรับรู้ว่ามีพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูโดยมีการควบคุม และเรียกร้องให้เด็กทำตามความต้องการของพ่อแม่ ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ก็ยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลางด้วยการยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian parenting style) หมายถึง การที่เด็กรับรู้ว่ามีพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูโดยมีการควบคุม และเรียกร้องให้เด็กทำตามความต้องการของพ่อแม่ ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ก็ยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลางด้วยการปฏิเสธและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive parenting style) หมายถึง การที่เด็กได้รับรู้ว่าพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูโดยไม่มีการควบคุม และไม่เรียกร้องให้เด็กทำตามความต้องการของพ่อแม่ ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ก็ยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลางด้วยการยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการทุกอย่างของเด็ก

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Indifferent and uninvolved parenting style) หมายถึง การที่เด็กได้รับรู้ว่าพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูโดยไม่มีการควบคุม และไม่เรียกร้องให้เด็กทำตามความต้องการของพ่อแม่ ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ก็ยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลางด้วยการปฏิเสธและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก

อรนุช สุธีสังข์ (2542: 37 – 38) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democratic) หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อบุตรด้วยความยุติธรรม บิดาให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาด้วยตนเองและให้ความร่วมมือกับเด็กในเวลาอันควร เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมที่ต้องการบิดามารดาจะได้รับรางวัลด้วยการยอมรับ และการลงโทษเมื่อเด็กปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์และใช้การลงโทษที่ไม่รุนแรง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Over – protection) หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ถูกควบคุมให้อยู่ในสายตาหรือป้องกันคุ้มครอง ให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเองและมีความรู้สึกว่าเขาเองเป็นเด็กอยู่ตลอดเวลา

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Demanding or Authoritarian) หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูใช้กฎหรือระเบียบที่เข้มงวดเพื่อให้เด็กมีความประพฤติที่ต้องการโดยไม่มีการอธิบายเหตุผลใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามก็จะลงโทษอย่างรุนแรง แต่ถ้าเด็กปฏิบัติตามที่ต้องการก็จะไม่มีการให้คำชมเชยหรือให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Neglecting or Rejecting) หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุนหรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร ไม่ยินดียินร้ายต่อพฤติกรรมของเด็ก ไม่พูดว่ากล่าวตักเตือน

เมื่อทำผิด มักใช้วิธีการวิจารณ์ ตำหนิ ลงโทษที่รุนแรงปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนใจสนทนากับตนเองและปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้รูปแบบการเลี้ยงดูของอรชุนา พุ่มสวัสดิ์ (2539) ซึ่งแบ่งออกเป็น การเลี้ยงดูแบบอิตาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบรักตามใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เนื่องจากเป็นรูปแบบการเลี้ยงดูที่ครอบคลุมความหมายของการเลี้ยงดูในบริบทของประเทศไทย และมีความละเอียดในเนื้อหาของแต่ละรูปแบบการเลี้ยงดู ซึ่งสามารถแยกรูปแบบการเลี้ยงดูออกเป็นแต่ละรูปแบบได้ชัดเจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการเลี้ยงดูบุตร

พุกษา บุญบุญ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ แต่วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ

วรรณศิริ ปิ่นทอง (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงความสามารถในการพยากรณ์ ของการอบรมเลี้ยงดูการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน การรับรู้ข้อมูลทางเพศผ่านสื่อ และการควบคุมตน ที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถร่วมพยากรณ์พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ ส่วนรูปแบบการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนไม่สามารถร่วมพยากรณ์พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้

สุภา โพธิ์ศรี (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านครอบครัว ที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา/ผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

สุนิตย์ พัวพันพัฒนา (2547: 63) ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาในอำเภอพาน พบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศเชิงเสรี แต่วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศเชิงเสรี

ดวงหทัย นุ่มนวน (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

ประชัน จันทระวังยศ (2546: 95) ศึกษาถึงพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในปัจจุบันระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงรายพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

ปิยาร กุมภีรัตน์ (2546: 79) ศึกษาถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในจังหวัดแพร่พบว่า การปลูกฝัง ขัดเกลาวัฒนธรรมขั้นพื้นฐานไม่สมบูรณ์จากปัญหาครอบครัวนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

อาภาภรณ์ เตชรัตน์ (2546: 81) ศึกษาถึง พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา จ. สมุทรปราการ พบว่าการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีพฤติกรรมทางเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดวงเดือน ศาสตรภัทร และคณะ (2545: 148) ศึกษาถึงการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในครอบครัว และความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กในครอบครัว 2 ประเภท พบว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบรักสนับสนุน แบบให้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสื่อสารในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่การสื่อสารในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษา การอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูของเด็กไทยพบแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสื่อสารในครอบครัวและความสามารถในการใช้ภาษา การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบลงโทษทางจิตของเด็กไทยพบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสื่อสารในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของเด็กไทยแบบรักสนับสนุน แบบให้เหตุผล และ แบบลงโทษทางจิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสื่อสารในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการใช้ภาษาในองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

เรวดี ศิริพลังคานนท์ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของผู้ที่มีบุตรมีพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า เด็กส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว มีจำนวนน้อง 1-2 คน มีอายุ 10 – 12 ปี มาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีมาก มีความขัดแย้งและใช้ความรุนแรงในครอบครัวด้วยการแสดงออกทั้งด้านการกระทำและคำพูด เป็นครอบครัวดั้งเดิมและครอบครัว

สร้างใหม่ของบิดามารดา มีอายุเฉลี่ย 39 ปี ส่วนเกี่ยวข้องกับมาดาของเด็กมีอาชีพรับจ้าง และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน ครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมีการเลี้ยงดูเป็นแบบปล่อยปละละเลยและใช้วิธีลงโทษด้วยการดูคำเตือนซึ่งมีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่ดี

ทศดาว ถิมพะสุต (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาถึง แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูบุตรและสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่าแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันส่งผลให้สัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกันด้วย เพศของบุตร อายุของพ่อแม่ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ อาชีพและรายได้ของพ่อแม่ มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูบุตรและสัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัวมากที่สุด

ณัฐฤดี สนิทพิทยสมบุรณ์ (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาสถาบัน เทคโนโลยีราชชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

นุชลดา โรจนประภาพรรณ (2541: 111) ศึกษาถึงพบว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น

เยาวลักษณ์ ต้นสุกผล (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเลี้ยงดูบุตรของมารดาในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม พบว่า สภาพการเลี้ยงดูร้อยละ 80 และ 90 ไม่ได้รับสวัสดิการเบิกค่ารักษาพยาบาลและค่าวัคซีนบุตรตามลำดับ ครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถมีส่วนร่วมในการดูแลบุตรในช่วงเวลา 8.00 – 16.00 น. สามีมีส่วนร่วมสูงในการดูแลบุตร ความต้องการสภาพการเลี้ยงดูของมารดาในเรื่องสวัสดิการการคลอดและการรักษาพยาบาล การมีส่วนร่วมในการดูแลบุตรและการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลบุตร ความต้องการ และสภาพการเลี้ยงดูบุตรในปัจจุบันส่วนใหญ่ ไม่สอดคล้องกัน พบว่าความต้องการสูงกว่าสภาพในปัจจุบัน คุณภาพการเลี้ยงดูส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเลี้ยงดูบุตร คือจำนวนเวลาที่ใช้ในการรับวัคซีนมีอิทธิพลในเชิงลบ จำนวนเงินที่ใช้ในการรับบริการทางการแพทย์และระดับการศึกษาของสตรีมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อคุณภาพการดูแลบุตร

สารทิ ยืนยง (2541: 42) ศึกษาถึงความวิตกกังวลในการสอบของวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของตนเองในรูปแบบที่แตกต่างกัน พบว่าวัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่ มีคะแนนความวิตกกังวลในการสอบต่ำกว่าวัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม แบบรักตามใจและแบบปล่อยปละละเลยอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และวัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณค่าของตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม แบบรักตามใจและแบบปล่อยปละละเลยมีคะแนนความวิตกกังวลในการสอบไม่ต่างกัน

อรชุนา พุ่มสวัสดิ์ (2539: 50-51) ศึกษาถึงการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง พบว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย รักตามใจและปล่อยปละละเลย วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกันในทุกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

3. แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวและการสื่อสารในครอบครัว

มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความหมายของครอบครัว ไว้ดังนี้

คณะอนุกรรมการด้านครอบครัว (คณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานสตรีแห่งชาติ 2537 อ้างถึงใน อุมพร ตรังคมบัติ 2541: 2) ได้ให้ความหมายของครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางอารมณ์และจิตใจ มีการดำเนินชีวิตร่วมกัน รวมทั้งมีการพึ่งพิงกันทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมาย หรือทางสายเลือด

ศุภลักษณ์ จงเจริญจิตเกษม (2546: 10) ครอบครัวหมายถึง กลุ่มคนจำนวน 2 คนขึ้นไปมาอยู่รวมกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด โดยการสมรสและทางสายโลหิต อาศัยอยู่ภายใต้ครัวเรือนเดียวกัน มีการปฏิสัมพันธ์ และการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน ในฐานะที่เป็นสามีภรรยา พ่อแม่ลูกชายลูกสาว พี่น้อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวจะอาศัยความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน มีการถ่ายทอดวัฒนธรรม จริยธรรมต่างๆ แก่สมาชิก มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทางสังคมและเศรษฐกิจ และมีความรู้สึกผูกพันกันโดยผ่านพฤติกรรมการสื่อสาร

สรุปได้ว่าครอบครัวหมายถึงกลุ่มคนจำนวน 2 คนขึ้นไปมาอาศัยอยู่รวมกันในชายคาเดียวกัน มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิดทั้งทางกฎหมาย ทางสายเลือด ทั้งที่ไม่ได้แต่งงานหรือไม่ได้มีบุตร มีความผูกพันกันทางอารมณ์ จิตใจ มีการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมและเศรษฐกิจเดียวกัน

การสื่อสารในครอบครัว

ความหมายของการสื่อสาร

นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ต่างๆ ดังนี้

วัชร อੰนนาค (2540: 31) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสื่อสาร หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งส่งข่าวสารไปยังอีกบุคคลหนึ่ง มีผลให้ผู้รับข่าวสารนั้นมีการตอบสนองภายในและแสดงออกมา

ผู้ส่งข่าวสาร ↔ ผู้รับข่าวสาร

การสื่อสารประกอบด้วย ข่าวสาร 2 อย่าง คือ

1. ข่าวสารที่เป็นคำพูด หรือ ภาษาพูด (วจนภาษา)
2. ข่าวสารที่ไม่เป็นคำพูด (อวจนภาษา) หรือ ภาษาท่าทางซึ่งรวมถึงภาษากาย

การสบตา สีหน้า น้ำเสียง การสัมผัส ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์

จิตรา ประสิทธิ์ชัยวุฒิ (2550) ได้ให้ความหมายของ การสื่อสาร หมายถึง การสื่อสาร (Communication) หมายถึง กระบวนการส่งข่าวสารข้อมูลจากผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับข่าวสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อชักจูงให้ผู้รับข่าวสารมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับมา โดยคาดหวังให้เป็นไปตามที่ผู้ส่งต้องการ

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในครอบครัว

ครอบครัวเป็นระบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยการสื่อสารในการสื่อความหมาย (meaning) และส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร (messages) ระหว่างกันตลอดเวลา การสื่อสารในครอบครัว (family communication) จึงเป็นกระบวนการแสดงออกซึ่งการติดต่อความหมายความเข้าใจของสมาชิกในครอบครัว (ผู้ส่งสาร/ผู้รับสาร) โดยมีการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบและตอบสนองระหว่างกันและกันด้วย ภาษาถ้อยคำหรือภาษาท่าทาง (สาร) ผ่านตัวกลาง (สื่อ) ในการส่งข้อมูลข่าวสารจากแหล่งกำเนิดไปยังจุดหมายปลายทาง

องค์ประกอบหลักที่ทำให้เกิดการสื่อสารในครอบครัวก็คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ หรือช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ซึ่งผู้อยู่ในกระบวนการสื่อสารจะมีบทบาทเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร สลับกันอยู่ตลอดเวลา โดยใช้กรอบแห่งประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัย

สำคัญที่กำหนดสารที่ส่งออกไปและรับเข้ามา ทั้งนี้อาจมีปฏิกิริยาป้อนกลับซึ่งเป็นการตอบสนองจากผู้รับสารไปยังผู้ส่งสาร และสิ่งรบกวนซึ่งเป็นสิ่งที่แทรกซ้อนอยู่ระหว่างกระบวนการส่งสารและการรับสาร ทำให้การติดต่อสัมพันธ์มีปัญหาและอุปสรรคไปด้วย

บทบาทของการสื่อสารในครอบครัว

การสื่อสารในครอบครัวเป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการทำหน้าที่ของระบบครอบครัวให้ดำเนินต่อเนื่องไปในการสร้างแบบแผนของความรู้สึกผูกพัน (cohesion) หรือการแยกทาง (separateness) การเข้าหา (connectedness) และความสามารถในการปรับตัว (adaptability) หรือการเปลี่ยนแปลง (change) ครอบครัวจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสื่อสารเป็นตัวช่วยสนับสนุนให้ครอบครัวสามารถทำหน้าที่ต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ บทบาทของการสื่อสารในครอบครัวสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. บทบาทในการสื่อความหมาย ครอบครัวใช้การสื่อสารในการอบรมสั่งสอน และถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความคาดหวังและกฎเกณฑ์ต่างๆ ให้กับลูกหลาน ตลอดจนการปลูกฝังลักษณะนิสัย คุณธรรม จริยธรรม และแบบแผนการดำเนินชีวิตในสังคม
2. บทบาทการแสดงออก ครอบครัวใช้การสื่อสารในการแสดงความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้สมาชิกในครอบครัวได้รับรู้และทำความเข้าใจระหว่างกัน ทั้งในด้านบวกและด้านลบ เป็นการเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้
3. บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ ครอบครัวใช้การสื่อสารในการสร้างสายใยความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยมีกฎเกณฑ์ของครอบครัวที่แสดงบทบาทและอำนาจของสมาชิกในครอบครัวแต่ละคน ซึ่งมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อกัน
4. บทบาทในการแก้ปัญหา ครอบครัวใช้การสื่อสารในการสะท้อนความเป็นไปในชีวิตครอบครัว ทำให้ครอบครัวสามารถร่วมกันตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และขบคิดแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติให้ลุล่วงไปได้

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว (Family communication pattern) เป็นโครงสร้างและกระบวนการของการสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่น สามี – ภรรยา บิดามารดา – ลูก ซึ่งถือเป็นการสื่อสารระดับระหว่างบุคคล (interpersonal level) แทนที่จะเป็นระดับปัจเจกบุคคล (individual level) ตามแนวคิดของเมคเลอดและเชฟฟี (McLeod & Chaffee, 1967 อ้างถึงใน ศักดา ขำคม, 2540: 16) ได้แบ่งรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. การติดต่อสื่อสารแบบเน้นสังคม (Socio-oriented communication) เป็นการสื่อสารระหว่างพ่อ แม่ ลูกที่ยึดถือสังคม รูปแบบหรือประเพณีเป็นแนวทาง ก่อให้เกิดการสื่อสารในครอบครัวที่พยายามคงไว้ซึ่งความสามัคคี กลมเกลียว ความสัมพันธ์ระหว่างกันที่สอดคล้องไม่ขัดแย้งหรือโต้เถียงกันระหว่างพ่อ แม่ ลูก และบุคคลอื่นในครอบครัว พ่อแม่จะสอนให้ลูกหลีกเลี่ยงการโต้เถียงและความขัดแย้งทั้งหลายที่จะเกิดขึ้น ระวังอารมณ์โกรธ จำนนในการถกเถียงปัญหา และหลีกเลี่ยงความยุ่งยากหรือปัญหาทั้งหลาย ซึ่งจะสอนให้เด็กเคารพผู้ใหญ่

2. การสื่อสารแบบเน้นเหตุผล (Concept - oriented communication) เป็นการสื่อสารระหว่างพ่อ แม่ ลูกที่ยึดถือแนวความคิด ข้อเท็จจริง ความถูกต้องของเนื้อหา (content) ที่สื่อสารกันเป็นหลัก โดยเด็กจะได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจ ให้รู้จักแสดงความคิดเห็นของตนออกมาอย่างเปิดเผย ขณะเดียวกันก็ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มองทุกสิ่งอย่างรอบรอบมีวิจรรย์ญาณ และเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับคนอื่นๆ ถึงแม้จะมีความขัดแย้งหรือความคิดเห็นไม่ตรงกัน เด็กสามารถร่วมถกเถียงปัญหากับพ่อแม่หรือผู้อื่นได้ โดยรู้จักประเมินปัญหาอย่างรอบคอบ การสื่อสารภายในครอบครัวแบบ "socio-oriented" กับ "concept-oriented" จะถูกมองว่ามีรูปแบบที่ตรงกันข้าม โดยครอบครัวแบบ socio-oriented เน้นให้เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ส่วนครอบครัวแบบ concept-oriented เน้นให้เด็กแสดงออกซึ่งความคิด จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการสื่อสารทั้ง 2 รูปแบบไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่จะมีความผสมผสานระหว่าง 2 รูปแบบ ก่อให้เกิดลักษณะการสื่อสาร 4 แบบ ตามแนวคิดของเมคเลอดและเชฟฟี (McLeod & Chaffee, 1967 อ้างถึงใน ศักดา ขำคม, 2540: 17) ดังนี้

1. การสื่อสารแบบปล่อยปละ (Laissez-faire) เป็นพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างพ่อ แม่ ลูก จะไม่เน้นหรือยึดถือทั้งแบบ socio-oriented และ concept -oriented โดยจะเป็นไปอย่างอิสระ ไม่มีการบอหรือแนวทางที่เป็นแบบอย่างว่าเด็กต้องเชื่อฟังและคล้อยตามทรรศนะคติ หรือห้ามโต้เถียงพ่อ แม่ แต่ขณะเดียวกันเด็กจะไม่ได้ได้รับการสนับสนุนให้กล้าแสดงความคิด

2. การสื่อสารแบบปกป้อง (Protective) เน้นความสัมพันธ์แบบ socio – oriented โดยจะให้ความสำคัญกับสังคม ประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติและปลูกฝังเป็นอันดับแรก หรือให้ความสำคัญต่อเรื่องของความคิด จะเห็นได้จากที่เด็กความถูกต้องของเนื้อหาและข้อเท็จจริงเป็นเรื่องรองลงมา ครอบครัวจะสอนให้เด็กเชื่อฟัง คล้อยตามผู้ใหญ่เพื่อให้อยู่ร่วมกันในครอบครัว หรือสามารถติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เด็กจะถูกสอนไม่ให้แสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งโต้เถียง แม้จะไม่เห็นด้วยก็ตามหรือคิดว่าจะไม่ถูกต้อง

3. การสื่อสารแบบเปิดเสรี (Pluralistic) เน้นความสัมพันธ์แบบ concept – oriented เป็นการสื่อสารที่ให้ความสำคัญในการให้เด็กได้พัฒนาความคิดที่เป็นของตนเองและการแสดงออกมา แม้เด็กจะมีความคิดแตกต่างกัน เด็กจะได้รับการสั่งสอนให้มีแนวความคิดใหม่ๆ กล้าที่จะแสดงออก โดยการอภิปราย ถกเถียงในประเด็นต่างๆ ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นๆ รู้จักกล้าตัดสินใจด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องกลัวว่าความคิดจะขัดแย้งกับพ่อแม่และทำให้พ่อแม่ไม่พอใจ ไม่ต้องยึดติดกับสังคม ความเชื่อ และประเพณีมากนัก โดยให้ความสำคัญกับการเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ การคล้อยตาม ความสามัคคีเป็นเรื่องรองลงมา

4. การสื่อสารแบบประนีประนอม (Consensual) เป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ประนีประนอมระหว่าง socio - oriented และ concept-oriented โดยจะเน้นให้เห็นความสำคัญของสังคม ประเพณี และแบบแผนที่ยึดถือปฏิบัติปลูกฝังกันมานาน ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญการสอนให้เด็กพัฒนาความคิดเห็นที่เป็นของตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น แม้ว่าความคิดเห็นนั้นจะแตกต่างกันก็ตาม

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดของ เดวิด แคนเทอร์ และวิลเลียม เลอร์ (David Kantor and William Lehr 1976 อ้างถึงใน จุฑานาฏ ผดุงเจริญ, 2543: 22) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการศึกษาวิจัยการสื่อสารในครอบครัวได้แบ่งการสื่อสารในครอบครัวเป็น 3 แบบ โดยแต่ละแบบมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ในแต่ละสถานการณ์ ดังนี้

1. การสื่อสารแบบปกป้อง (Closed family communication) เป็นวิธีการสื่อสารในครอบครัวที่เข้มงวด โดยมีพ่อผู้มีอำนาจสูงสุดในครอบครัวเป็นผู้กำหนดกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ให้คำแนะนำและควบคุมกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัว การสนทนาและข้อมูลข่าวสารจะต้องถูกกลั่นกรองเพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของครอบครัว โดยกำหนดว่าสมาชิกควรที่จะได้เห็นอะไรบ้างและไม่ควรได้เห็นอะไรบ้าง

ข้อดีของการสื่อสารแบบปกป้อง คือ มีการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีเชิงอำนาจ นิยมโดยมุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิผล กฎระเบียบวินัยให้ความมั่นคงและความปลอดภัยกับสมาชิกได้เป็นอย่างดี การใช้ทรัพยากรในครอบครัวมีการจัดสรรอย่างรอบคอบ ไม่ปล่อยให้สมาชิกทำตามอำเภอใจ ข้อเสียของการสื่อสารแบบปกป้อง คือ สมาชิกในครอบครัวปิดกั้นตนเองจากโลกภายนอก ไม่มีอิสระอย่างเต็มที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามกฎระเบียบที่วางไว้

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open family communication) เป็นการสื่อสารที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และสามารถดำเนินการได้ กฎระเบียบของครอบครัวเป็นสิ่งที่ผ่อนผันและเปลี่ยนแปลงได้ ประเด็นต่างๆสามารถที่จะถกเถียงกันได้ การโน้มน้าวจิตใจเป็นวิธีที่พ่อแม่ใช้ซึ่งจะได้ผลดีกว่าการใช้อำนาจเหนือลูก ทุกคนมีสิทธิในการโน้มน้าวจิตใจของสมาชิกให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการ มีการสื่อสารกับบุคคลภายนอกตลอดเวลา ไม่มีการปิดกั้นข้อมูลข่าวสารจากภายนอกสู่ครอบครัว

ข้อดีของการสื่อสารแบบเปิด คือ สมาชิกสามารถแสดงความต้องการของตนเองกับครอบครัว เนื่องจากมีการสื่อสารที่โน้มน้าวใจ และยืดหยุ่นข้างมาเป็นส่วนใหญ่ ทุกคนมีอิทธิพลต่อครอบครัวและมีโอกาสแสดงออกทั้งทางอารมณ์ สังคมและสติปัญญา ข้อเสียของการสื่อสารแบบเปิด คือ มีการแตกแยกได้ง่าย ขาดความปรองดองและทุกคนต่างยึดมั่นในความคิดของตนเอง และมักที่จะเอาชนะกัน

3. การสื่อสารแบบปล่อยปละละเลย (Random family communication) เป็นการสื่อสารที่สมาชิกสามารถที่จะทำในสิ่งที่ตนต้องการ กฎระเบียบในครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นการอยู่ร่วมกันแบบเป็นไปตามความพอใจของแต่ละคนในครอบครัว โดยแต่ละคนสนใจในเรื่องที่เป็นปัจจุบัน ไม่มีเป้าหมายในอนาคต การดำเนินกิจกรรมในครอบครัวเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีการสื่อสารกับบุคคลภายนอกเป็นส่วนมากและมีการรับเอาอิทธิพลจากภายนอกเข้ามาเล็กน้อยแตกต่างกันแต่ละคน

ข้อดีของการสื่อสารแบบปล่อยปละละเลย คือ ให้โอกาสแต่ละคนมีอิสระในการดำเนินชีวิต ข้อเสียของการสื่อสารแบบปล่อยปละละเลย คือ เด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างเหมาะสม และอาจเป็นหนทางไปสู่ความแตกร้างของครอบครัว

ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารในครอบครัว

การสื่อสารในครอบครัวแต่ละครอบครัวมีความซับซ้อนแตกต่างกันไปตามอิทธิพลปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ดังนี้

1. ลักษณะครอบครัว ครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวในวัยที่แตกต่างกันจะมีการปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างออกไปตามวัยของเด็ก ทั้งนี้เพราะความต้องการของเด็กในแต่ละวัยแตกต่างกันและการตอบสนองของพ่อแม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความสามารถและพัฒนาการของเด็ก
2. ขนาดของครอบครัว ครอบครัวขยายมีสมาชิกหลายช่วงอายุอยู่ร่วมกันทำให้เด็กมีพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลต่างวัยต่างๆ ได้เรียนภาษา วิธีการสื่อสาร การพูด การแสดงท่าทางและมารยาทต่างๆ จากการสังเกตและการเลียนแบบ ทำให้เข้าใจคนอื่นและสิ่งแวดล้อมได้มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวเดี่ยว
3. องค์ประกอบของครอบครัว ครอบครัวที่ประกอบด้วยระบบย่อยที่แตกต่างกัน ย่อมมีการสื่อสารที่แตกต่างออกไปตามลักษณะพื้นฐานของสมาชิกในแต่ละระบบย่อย อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางเพศ อายุ สถานภาพทางสังคม อาชีพการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและอื่นๆ
4. โอกาสของการสื่อสารในครอบครัว ครอบครัวที่มีลักษณะเปิด คือสมาชิกแต่ละคนมีสิทธิที่จะแสดงออกถึงความต้องการและความรู้สึกนึกคิดได้อย่างเปิดเผย รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตัดสินใจความเป็นไปต่างๆ ภายในครอบครัว เด็กจะมีความเป็นอิสระในการสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวอย่างยืดหยุ่น มีเหตุผลมากกว่าครอบครัวแบบปิดที่เด็กถูกบังคับและครอบครัวแบบปล่อยที่เด็กไม่มีกฎเกณฑ์ที่ยึดเหนี่ยว
5. ความสามารถในการสื่อสาร ครอบครัวที่มีทักษะในการใช้ภาษาที่ดี ย่อมให้การอบรมเลี้ยงดูและเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก เด็กได้เลียนแบบและซึมซับพัฒนาการทางภาษาตามความเหมาะสมของวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการสื่อสารในครอบครัว

วัชร อੰนนาค (2540: 31 - 34) กล่าวว่า การสื่อสารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว ดังได้กล่าวแล้วว่า ปัญหาในครอบครัวส่วนใหญ่ เช่น ความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างสามีภรรยา พ่อ แม่ ลูกและสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย และญาติพี่น้อง มีสาเหตุจากการสื่อสารในครอบครัวที่ไม่เหมาะสมทั้งนี้เนื่องจาก

1. การที่ไม่เคยเรียนรู้เรื่องการสื่อสารมาก่อน
2. การมีความขัดแย้งมานานจนไม่สามารถสื่อสารที่ดีต่อกันได้

การสื่อสารในครอบครัวที่เหมาะสมจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ครอบครัวมีความมั่นคง มีความเข้าใจระหว่างสมาชิกในครอบครัว และช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัว

ในแต่ละครอบครัวสามารถปรุงแต่งชีวิตครอบครัวให้มั่นคงได้โดยใช้ทักษะพื้นฐานของการสื่อสาร ดังนี้

1. สื่อความประทับใจ (Appreciations) เป็นการแสดงความชื่นชมที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวด้วยความจริงใจ ไม่ใช่ป้อยจนเกินเหตุ ผู้ฟังรู้สึกผ่อนคลายมีความสุข มีความภาคภูมิใจ เช่น “คุณใส่ชุดนี้ดูเรียบ แต่เก๋”
2. สื่อความกังวลใจ ห่วงใย (Worries) เป็นการบอกกล่าวถึงความรู้สึกที่กังวลออกมาในเวลาที่เหมาะสม เป็นการช่วยลดความเก็บกดลงได้ เช่น “ฉันรู้สึกไม่สบายใจเป็นห่วงคุณในช่วงที่คุณต้องขับรถกลับบ้าน ตอนที่คุณเมา”
3. การให้ข้อมูลใหม่ (New Information) การให้ข้อมูลใหม่เป็นการบอกกล่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ การนัดหมาย ความชื่นชมในความสำเร็จของบุคคล หรือการทำกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวทราบข้อมูลเดียวกัน มีความเข้าใจเหมือนกัน นำไปสู่ความภาคภูมิใจแก่บุคคลที่ประสบความสำเร็จด้วย
4. สื่อข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจ เป็นการสื่อสารให้อีกฝ่ายทราบ เพื่อขอให้อธิบายสิ่งที่สงสัยนั้นเพิ่มเติม แทนที่จะเก็บไปคิดหรือเข้าใจเอง ซึ่งมักจะเป็นทางลบมากกว่าทางบวก
5. สื่อความไม่พอใจพร้อมด้วยข้อเสนอแนะที่มีความเป็นไปได้ (Complaints and Recommendations) เป็นการแลกเปลี่ยนปัญหาซึ่งกันและกัน และผู้เสนอปัญหา มีโอกาสเสนอทางแก้ไขที่เป็นไปได้ เพราะผู้ที่ทราบปัญหาจะเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดเกี่ยวกับปัญหา ดีกว่าจะให้ผู้อื่นตัดสินว่าไม่ถูกต้องหรือไม่ควรเป็นอย่างนั้น ซึ่งการสื่อเช่นนี้จะเป็นการเปิดเผยความไม่พอใจ ความโกรธและแสดงออกมาในทางที่เหมาะสม

6. สื่อความหวัง ความปรารถนา (Hopes and Wishes) เป็นการแบ่งปันความหวังและความปรารถนาต่อกัน โดยการพูดให้ผู้อื่นทราบถึงความหวังและความปรารถนาที่เราจะกระทำให้เป็นจริง แม้ว่าจะได้รับการตอบสนองหรือไม่ก็ตาม แต่เมื่อเรบอกถึงความหวังความปรารถนาออกไปแล้วอาจมีการรวมพลัง เพื่อให้ความหวังนั้นเป็นผลสำเร็จก็ได้ เช่น การที่ลูกมีความปรารถนาที่จะสอบได้เกรดดีๆ อยากเป็นที่รักของครู พ่อแม่ ก็สามารถสนองตอบ โดยการให้กำลังใจให้ความชื่นชม เป็นการช่วยเพิ่ม Self esteem (ความเชื่อมั่น) ให้แก่ลูกได้

7. อารมณ์ขัน การใช้คำพูดที่แทรกอารมณ์ขันจะช่วยให้อารมณ์ขันในการพูดคลายความตึงเครียดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันของคนเราต้องประสบกับความเครียดของการจราจร ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน ก็มีคำพูดที่ช่วยผ่อนคลายความรู้สึกภายในขึ้นได้

ดังนั้นการสื่อสารที่ดีในครอบครัวจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในชีวิตประจำวัน แม้ว่าในสังคมไทยเราจะไม่ค่อยได้คำนึงถึงเรื่องการสื่อสารว่ามีความสำคัญมาก่อนซึ่งจะเห็นได้จากคำกล่าวที่ว่า”พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง” ทำให้กลายเป็นคนเงียบ ไม่อยากพูดออกความเห็น เกิดความเครียดและกดดันในครอบครัว นำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตในครอบครัว แต่ในปัจจุบันมีการนำเรื่องการสื่อสารมาใช้ในการแก้ปัญหาครอบครัวมากขึ้น และถือเป็นหัวใจสำคัญในการช่วยให้เกิดความเข้าใจระหว่างสมาชิกและช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความรัก ความผูกพัน พร้อมทั้งจะช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว

การพัฒนาการสื่อสารในครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันปัญหาสังคมและการพัฒนาสังคม ในประเทศต่างๆ มุ่งพัฒนาครอบครัวให้มีคุณภาพ ในการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวแสดงบทบาทเป็นผู้ส่งสาร และผู้รับสารสลับกันไปในกระบวนการสื่อสารแต่ละสถานการณ์ เมื่อผู้ส่งสารส่งข้อความหรือสัญลักษณ์ได้ออกไปแล้วมิได้หมายความว่าผู้รับสารจะรับข้อมูลดังกล่าวตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งเสมอไป เนื่องจากความคิดความเข้าใจของแต่ละบุคคลแตกต่างกันตามความสามารถทางภาษา และประสบการณ์ในด้านต่างๆ ตามวัย การพัฒนาการสื่อสารในครอบครัวเป็นเรื่องที่ทำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและความสัมพันธ์อันดีของสมาชิกในครอบครัวแนวทางการพัฒนาการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในครอบครัว มีดังนี้

1. ต้องพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกก่อน หมายถึง การสร้างเสริมทักษะในทางสื่อสาร (Communication skill) ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้แก่กันได้ และการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกได้นั้นจะต้องอาศัย ความไว้วางใจ การยอมรับ ความเข้าใจอันดี และความสนใจ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของพ่อแม่ ที่จะผลักดันให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เมื่อใดก็ตามที่เด็กเกิดความรู้สึกว่าพ่อแม่ยอมรับในตัวเด็ก เด็กมีความไว้วางใจพ่อแม่ พ่อแม่มีความเข้าใจ มีความสนใจในตัวเขา พ่อแม่ก็สามารถที่จะเข้าหาเด็ก พูดคุยกับเด็กได้ เนื่องจากพ่อแม่และเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน

2. การแสดงความสนใจในตัวเด็ก พ่อแม่ควรแสดงออกให้เด็กมีความรู้สึกถึงความรักและคุณค่าในตัวเอง ด้วยการใช้คำพูดและกิริยาท่าทางที่อบอุ่นและจริงใจ เด็กจะเกิดความรู้สึกที่มั่นคงในการแสดงออกที่เหมาะสม เนื่องจากรู้สึกถึงการได้รับการยอมรับจากพ่อแม่ เด็กที่มีความรู้สึกอบอุ่นและมั่นคงในครอบครัวจะมีความพร้อมในการสื่อสารกับผู้อื่นได้

3. กลยุทธ์ในการเข้าถึงตัวเด็ก พ่อแม่ควรที่จะมีความละเอียดรอบครอบ ให้ความสนใจในเรื่องที่จะพูดคุยกับเด็กไม่พูดไปทำงานไป ซึ่งอาจทำให้เด็กรู้สึกว่าพ่อแม่ไม่สนใจในตัวเด็ก เด็กอาจจะไม่สนใจในเรื่องที่พ่อแม่จะพูดคุยด้วย พ่อแม่ควรที่จะให้เด็กรู้สึกว่าพ่อแม่มีความสนใจเด็กอย่างแท้จริง มีความจริงใจที่จะช่วยเหลือเด็กในทุกๆ เรื่องของเด็ก

4. ภาษาท่าทางของเด็ก เนื่องจากในบางเรื่องที่เด็กอยากจะให้พ่อแม่ช่วยเหลือ แต่ไม่สามารถที่จะพูดออกมาเป็นคำพูดได้แต่เด็กอาจจะแสดงออกทางท่าทาง สีหน้า แววตา พ่อแม่จึงต้องมีความซึ้งสังเกตในท่าทางของเด็ก เพื่อที่จะได้รับรู้ความรู้สึกของเด็กได้อย่างถูกต้อง

5. ความแตกต่างของเด็ก เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันออกไปในหลายรูปแบบ บางคนมีอะไรจะพูดก็พูดออกมาเป็นคำพูดได้เลย แต่บางคนอาจจะพูดไม่เก่ง ใช้ถ้อยคำต่างๆ ไม่เป็นก็จะแสดงออกมาทางกิริยา ท่าทาง ซึ่งส่วนใหญ่เด็กผู้หญิงจะช่างพูดช่างเจรจามากกว่าเด็กผู้ชาย เด็กนั้นแตกต่างกัน บางคนพูดอธิบายอะไรง่าย ใช้ถ้อยคำไม่เป็น พ่อแม่ต้องไว เมื่อเห็นกิริยาท่าทางว่าอยากพูดกับเรา ก็ให้เป็นผู้เปิดทางก่อน ถามว่าอยากพูดกับแม่ใช่ไหม ถ้าไม่ตอบทันทีก็แปลได้เลยว่าใช่ ซึ่งพ่อแม่จะต้องรู้และเข้าใจในคำพูดและท่าทางของเด็กว่าเด็กเต็มใจที่จะพูดในเวลาที่เขาสะดวกที่จะพูดคุย

6. ให้เด็กขอคำแนะนำก่อน ซึ่งในบางเรื่องคำแนะนำของพ่อแม่อาจจะทำให้เด็กเกิดความสับสนกับความคิดของตัวเอง ในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาเองของเด็ก แต่พ่อแม่ก็ควรที่จะให้ความสนใจเด็กและคอยเป็นที่ปรึกษา แนะนำเด็กได้ตลอดเวลาเพราะบางทีถ้ารอเด็กเป็นฝ่ายพูดก่อนเด็กอาจจะไม่พูดเลยก็เป็นได้

7. การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับความสามารถในการรับรู้ตามวัยของเด็ก พ่อแม่ควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและความสามารถทางภาษาของเด็กในแต่ละวัย เนื่องจากเด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาตามลำดับขั้นของการเรียนรู้ในการใช้ภาษา

8. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เด็กที่อยู่ในสถานะแวดล้อมที่แตกต่างกันจะมีระดับความสามารถในการใช้ภาษา และการรับรู้ภาษาที่แตกต่างกัน เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่มีผู้ใหญ่แวดล้อมมีการพัฒนาการทางภาษาในลักษณะที่เกินวัย หรือในสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ เช่น การฟังนิทาน เพลง ดนตรี ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์กับพี่น้องหรือเพื่อนเล่น

9. การเสริมแรงด้วยการชมเชยและการให้กำลังใจเด็ก การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถในทางที่ควรและเหมาะสม โดยพ่อแม่คอยดูแลแนะนำ ให้กำลังใจ ตลอดจนการให้คำชมเชยที่จริงใจและไม่มากเกินไปจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจ และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความสำเร็จ

พฤติกรรมการสื่อสารมีอิทธิพลต่อบุคคลที่ทำให้เกิดความสุข หรือนำมาซึ่งความทุกข์ ก็ย่อมได้ การสื่อสารที่ดีสามารถลดข้อขัดแย้งในครอบครัว และคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน โดยเฉพาะในภาวะที่ท่านต้องเผชิญกับความเจ็บป่วยหรือโรคร้าย เช่น โรคมะเร็ง โรคที่หลายๆ คนมองว่าเป็นโรคที่เป็นอันตรายต่อชีวิต ท่านจะต้องใช้การสื่อสารในครอบครัวในทางสร้างสรรค์ เพื่อลดความขัดแย้งที่จะมาเพิ่มความเครียดให้กับท่านและครอบครัวมากขึ้นไปอีก ซึ่งท่านสามารถพัฒนาการสื่อสารในครอบครัวในการใช้ลดความขัดแย้ง และสร้างเสริมกำลังใจสำหรับเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ ด้วยการฝึกทักษะในการสื่อสารต่อไปนี้

1. การฟัง

การฟังเป็นคุณสมบัติที่ทุกท่านควรมี เพราะการฟังเป็นสิ่งที่มีค่ามากในเวลาที่คุณของท่านต้องการใครสักคนที่พร้อมจะรับฟังเรื่องราวต่างๆ การฟังที่ดีทำได้โดยตั้งใจฟัง เพื่อที่จะได้รู้ว่าอีกฝ่ายต้องการสื่อความหมายอะไร ดังนั้นจึงหมายถึงการรับฟังและร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้พูดด้วย การจะทำเช่นนี้ได้ท่านต้องนั่ง และรับฟังอย่างสงบ ไม่พูดแทรกจนกว่าอีกฝ่ายจะพูดจบ และไม่ใช่คอยจดจ่ออยู่แต่ตัวเองเมื่อไรลูกจะพูดจบจะได้พูดบ้าง หากท่านเป็นผู้ฟังที่ดีได้ การฟังของท่านจะนำไปสู่ความเข้าใจ และลูกของท่านได้มาก

2. การสรุปความ

ในการสนทนาท่านควรมีการสรุปว่าอีกฝ่ายพูดอะไร เช่น “ลองฟังดูนะว่าแม่สรุปสิ่งที่ถูกพูดตรงกับความต้องการของคุณไหม” การสรุปจะช่วยให้เข้าใจถึงความต้องการหรือความหมายที่อีกฝ่ายต้องการสื่อให้ท่านรู้ และช่วยลดการเข้าใจผิดหรือความเคลือบแคลงสงสัยจากการที่คิดไปเองว่าอีกฝ่ายคิดอย่างไร

3. การถ่ายทอดข้อความ

เป็นการกล่าวข้อความที่อีกฝ่ายพูดซ้ำอีกครั้ง เพื่อให้ผู้พูดได้ทบทวนความคิดใหม่อีกครั้งว่าสิ่งที่พูดออกมานั้นตรงกับความรู้สึก หรือตรงกับความต้องการจริงๆ หรือไม่ เช่น “ลูกพูดอะไรนะที่ว่า.. ลูกรู้สึกแยเวลาที่แม่ไม่ใส่ใจความรู้สึกของลูก ” ลูกก็จะได้ทบทวนอีกครั้งว่ารู้สึกเช่นนั้นหรือไม่ เป็นเพราะไม่ใส่ใจ หรือด้วยเหตุอื่น

4. การตรวจสอบความรู้สึก

เป็นการยืนยันความรู้สึกของแต่ละฝ่าย เช่น “แม่เข้าใจว่าลูกรู้สึกอย่างไร ลูกกำลังโกรธแม่อยู่ใช่ไหม” เพื่อให้แน่ใจว่าท่านเข้าใจความรู้สึกของอีกฝ่ายได้ถูกต้อง และเป็นการแสดงออกให้อีกฝ่ายรับรู้ว่าคุณเข้าใจ

5. การทำให้เกิดความกระอักซ์

เป็นการถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น ว่าเรากำลังพูดกันเรื่องอะไร เช่น “ลูกช่วยบอกเพิ่มอีกหน่อยได้ไหมว่าอะไรทำให้ลูกคิดว่าลูกไม่มีค่าสำหรับแม่” “ลูกต้องการให้แม่ทำอะไรบ้าง” การถามเช่นนี้จะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์สาเหตุของความทุกข์ใจที่เกิดขึ้นกับลูก และท่านสามารถยืนยันความคิด หรือข้อมูลที่ถูกต้องได้

6. การกล่าวชม

ท่านไม่ควรเก็บความรู้สึกที่ดีเอาไว้คนเดียว ควรบอกให้ลูกของท่านได้รู้ด้วย เช่น “ไม่ว่าอะไรจะเปลี่ยน ลูกยังคงน่ารักสำหรับแม่เสมอ” “ไข่เจียวฝีมือลูกอร่อยมาก” คำชมจะช่วยให้อารมณ์ดีใจ และอารมณ์ดีใจ ในสภาพการณ์ที่ท่านและลูกมีความเครียด อาจเป็นเรื่องยากที่จะมองเห็นสิ่งที่น่าสนใจ แต่ท่านสามารถทำได้ เพียงเริ่มต้นด้วยความคิดว่า ท่านเป็นคนสำคัญที่สุดที่จะช่วยลูกให้คลายทุกข์ได้ นอกจากนี้คำชมก็ทำให้ท่านมีความสุขไปด้วย เพราะเป็นคำพูดที่มาจากความคิดด้านบวก ซึ่งจะทำให้ท่านมองโลกอย่างมีความสุขมากขึ้น ท่านควรฝึกคิดด้านนี้บ่อยๆ

7. การกล่าวขอบคุณและขอโทษ

แม้ว่าท่านจะอยู่ร่วมกันมายาวนานแล้วก็ไม่ได้หมายความว่ามารยาท และการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันจะเสื่อมถอยไป ท่านควรกล่าวคำขอบคุณเมื่อท่านได้รับ และกล่าวคำขอโทษเมื่อท่านทำผิดหรือทำให้อีกฝ่ายเข้าใจผิด โดยไม่ต้องอาย แล้วท่านจะได้รับผลดีโดยไม่ต้องออกแรงอะไรเลย เช่น “แม่ขอบใจนะที่ลูกช่วยดูแลน้อง ตอนที่แม่ยุ่งๆ พาพ่อไปหาหมอ” “แม่ขอโทษนะ แม่ไม่ควรหงุดหงิดใส่ลูก” การกล่าวเช่นนี้จะทำให้ท่านได้เตือนตนเองและเรียนรู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกๆ อีกด้วย

8. การเสนอตัวเข้าช่วยเหลือ

เป็นการสื่อสารที่แสดงออกถึงน้ำใจที่ท่านมีให้กับคนในครอบครัว โดยเฉพาะในภาวะที่ลูกอยู่ในภาวะที่ต้องพึ่งพิงท่านมากขึ้น ลูกอาจเกรงใจไม่กล้าที่จะขอความช่วยเหลือ เพราะคิดว่าแค่นี้ท่านก็ยุ่งยากมากแล้ว การเสนอตัวเข้าช่วยเหลือของท่านจึงเป็นสิ่งที่เยี่ยมมาก หากท่านช่วยเหลือโดยลูกไม่ต้องเอ่ยปาก ลูกจะรู้สึกภาคภูมิใจ อิ่มเอิบใจที่แม่มีใจช่วยเหลือลูกแม่เพียงเรื่องเล็กน้อย เช่น ช่วยจัดยาให้ลูกรับประทาน ช่วยดักอาหารให้ หรือช่วยทำงานบ้าน

การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ได้มีการศึกษาค้นคว้ากันบ้างน้อย เนื่องจากในสังคมไทยบางส่วนยังมองการสื่อสารเรื่องเพศเป็นสิ่งต้องห้าม เรื่องน่าอายที่จะให้ความสนใจ เป็นการชี้โพรงให้กระรอก เพราะความเข้าใจผิดๆ ที่ว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องเกี่ยวกับการร่วมเพศเท่านั้นซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เพศ ยังมีความหมายที่กว้างขวางและลึกซึ้งอีกมากมาย อย่างไรก็ตามความคิดเห็นในเรื่องเพศ ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา (ประทีป โอประเสริฐสวัสดิ์, 2547) ในยุคที่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ระบาดอย่างมาก โดยเฉพาะโรคเอดส์ในขณะนี้ การสื่อสารมีส่วนสำคัญอย่างมากในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ให้ปลอดภัยมากกว่าเดิม แต่วิธีการนำเสนอเช่นนั้น ก็มีส่วนในการทำให้เกิดความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกันมากกว่าการบอกกล่าวข้างเดียว การสื่อสารที่ดีต้องยึดถือการให้เกียรติซึ่งกันและกัน มารดาควรสอดแทรกคุณค่าเชิงบวกในเรื่องเพศเข้าไปในเรื่องราวรอบตัวเมื่อมีโอกาส อย่างน้อยๆ ให้เด็กเข้าใจว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ เพื่อที่เด็กจะได้ไม่มีอคติกับเรื่องเพศ เช่น เมื่อสุนัขที่เลี้ยงไว้ออกลูกก็น่าจะสอนเรื่องการกำเนิดของชีวิต หรือเห็นคนท้องเดินผ่าน ก็ชวนลูกคุยเรื่องหญิงชายที่มีความรักและความผูกพันกันจนกำลังจะมีลูก รวมทั้งอวัยวะเพศหรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของร่างกายที่เกิดขึ้นตามเพศตามวัย รวมทั้งในเรื่องของความรัก และกามารมณ์ที่จะเกิดขึ้น เมื่อลูกย่างเข้าสู่วัยรุ่นอาจยกตัวอย่างจากสื่อต่างๆ หรืออาจเลือกหนังสือที่เด็กเข้าใจง่ายเกี่ยวกับเรื่องเพศมาอ่านด้วยกัน

เป็นต้น และการสื่อสารเรื่องเพศสามารถเริ่มต้นได้ที่บ้าน เนื่องจากเพศศึกษาไม่ใช่เป็นการสอนการมีเพศสัมพันธ์ให้กับบุตร แต่เป็นการสอนในด้านพัฒนาการทางเพศรวมทั้งการมีความรัก ครอบครัวยุคใหม่และคุณภาพชีวิตที่ดีของบุตรในอนาคต (พันธ์ศักดิ์ สุกระฤกษ์, 2547)

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เราจึงเห็นพฤติกรรมของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไปจากตอนเป็นเด็ก การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นในวัยรุ่นส่วนใหญ่ และเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการตามปกติ ก่อนเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมในทางที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศในวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้ลูกสามารถปรับตัวได้ดีและปฏิบัติตัวในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศได้อย่างเหมาะสม การสอนเพศศึกษากับลูกคุณแม่สามารถเริ่มที่จะพูดคุยกับลูกในเรื่องเพศตั้งแต่ลูกยังเล็ก ในการพูดคุยเรื่องเพศศึกษาควรเลือกให้เหมาะสมกับพัฒนาการ และ สอดคล้องกับสถานการณ์และชีวิตประจำวันของลูก การเริ่มต้นที่จะคุยในเรื่องเพศต้องอาศัยการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างคุณแม่และลูกสาว นำมาก่อนจึงจะทำให้เกิดความสบายใจที่จะพูดคุยกัน ในความเป็นจริงการสอนเพศศึกษาคุณแม่ได้นำเข้ามาสอนลูกสอดแทรกอยู่ในชีวิตประจำวันตั้งแต่ลูกเกิด ปฏิกริยาของพ่อแม่ที่มีต่อกันทั้งท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง ลักษณะการพูดคุยในฐานะที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อกันและกัน และต่อลูกนั้นเป็นการสื่อสารถึงความรัก ความผูกพันที่มีต่อกัน

คุณแม่ควรมีหลักในการสอนเพศศึกษาที่ทำให้ลูกสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้ (คณิตา พุทธิศาโรช, 2547: 3)

ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนการสอนเพศศึกษา

1. ปรับทัศนคติต่อเรื่องเพศ คุณแม่ควรมีความเชื่อมั่นในคุณค่าของการสอนเพศศึกษา ประโยชน์ที่จะได้รับจากการหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ และความมุ่งหมายของการอบรมสั่งสอน เพื่อให้ลูกมีความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติและความรู้สึกที่ดีในเรื่องเพศ รวมทั้งมีพฤติกรรมทางเพศที่พึงปรารถนาของสังคม

2. เตรียมความรู้เรื่องเพศศึกษา เช่น พัฒนาการทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ การสร้างสัมพันธภาพ ทักษะส่วนบุคคล ค่านิยมและบทบาททางเพศเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการสอนและสอนได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสอนเพศศึกษา

1. ยกตัวอย่างจากสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ มาประกอบการพูดคุย
2. จัดบรรยากาศในการสอนเพศศึกษา ให้รู้สึกผ่อนคลายไม่เหมือนกับการสอนในห้องเรียน ควรเริ่มจากเรื่องที่ลูกเข้าใจได้ง่ายก่อน เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่ลูกมองเห็นได้แล้วค่อยเพิ่มความรู้ที่ซับซ้อนขึ้นไปตามลำดับ
3. สอนให้ตรงกับความสนใจ ตรงกับประสบการณ์ในเรื่องเพศของลูก ซึ่งประสบการณ์ในเรื่องเพศของลูกจะเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการของแต่ละวัย การสอนจะช่วยให้ลูกมีความรู้ เข้าใจและสามารถปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้
4. ตอบคำถามทุกข้อที่ลูกถาม และให้ลูกสาวมีส่วนร่วมในการหาคำตอบของทุกคำถาม และถ้าคุณแม่ทราบคำตอบควรตอบทันที หรือถ้าไม่ทราบควรบอกลูกว่าจะหาคำตอบมาบอกภายหลัง
5. สีน้าทำทางขณะคุยเรื่องเพศศึกษากับลูก คุณแม่ควรแสดงท่าทางที่เหมาะสม เช่น การแสดงสีหน้าไม่ตื่นตระหนกต่อคำพูดหรือคำถามเรื่องเพศของลูก การสอนควรเป็นไปอย่างเปิดเผยเพราะถือว่าเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ การให้คำอธิบายต่างๆ หากใช้คำที่สุภาพ เข้าใจง่ายก็สามารถพูดในที่สาธารณะได้
6. เปิดโอกาสให้ลูกสาวได้รู้จักโลกกว้าง เป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงจากเด็กหญิงเป็นหญิงสาว มีความสนใจเพศตรงข้าม อาจพบเห็นพฤติกรรมแปลกๆ เช่น สนใจความสวยความงาม สนใจการแต่งตัว ลูกอาจมีความลับ มีการปิดบัง ถ้าคุณแม่เข้าใจธรรมชาติของลูกก็ไม่ควรที่จะปิดกั้นลูกจนขาดเหตุผล ควรแนะนำแนวทางการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้เข้าใจ เรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม คุณแม่ควรเฝ้าดูอยู่ห่างๆ คอยให้คำแนะนำในสิ่งที่ลูกสามารถนำไปใช้ได้
7. ใช้สื่อในการช่วยสอน ควรให้ลูกได้อ่านเอกสารหรือหนังสือ ได้ค้นหาข้อมูลเกี่ยวข้องกับเพศศึกษาเพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจตามหลักวิชาการ
8. สอนให้ลูกยอมรับความเป็นหญิง ส่งเสริมให้ลูกยอมรับความจริงในเรื่องเพศของตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม ส่งเสริมให้รู้จักเกียรติและศักดิ์ศรีทางเพศของตนเอง

9. ทำตัวเป็นต้นแบบที่ดี ครอบครัวเป็นสถานที่ให้การศึกษา หรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศที่ดีที่สุดแก่เด็ก ซึ่งจะเป็นรอยประทับใจและฝังลึกในจิตใจจะได้เรียนรู้มาตรฐานความประพฤติทางเพศและความสัมพันธ์ทางเพศจากพ่อแม่ของตนเอง

10. ให้เกียรติในความคิดเห็นและเชื่อมั่นในตัวลูกสาว คุณแม่ควรเป็นที่ปรึกษาและที่พึ่งเมื่อลูกเกิดความสงสัย ความลับบางอย่างที่ลูกนำมาปรึกษาต้องไม่นำมาเปิดเผย ไม่ทำตัวคอยจับผิด บอกลูกว่าเมื่อใดที่ลูกต้องการปรึกษา สามารถเปิดใจได้ทุกเมื่อ

ขั้นที่ 3 ประเมินผลการสอน

1. ชักถามให้หายสงสัย ทำความเข้าใจให้ตรงกัน คุณแม่ควรมีการซักถามสิ่งที่พูดคุยในเรื่องเพศศึกษากับลูก เพื่อประเมินผลการถ่ายทอดความรู้ว่าลูกเข้าใจหรือไม่ ยังมีจุดไหนที่ยังไม่เข้าใจตรงกันเพื่อสามารถนำมาปรับวิธีการพูดคุยกับลูก และเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาที่ยังขาดให้สมบูรณ์มากขึ้น

2. ถามความรู้สึกของลูก ด้วยคำพูดและภาษากาย เพื่อให้คุณแม่ทราบว่าลูกสาวมีความสุขใจ สะดวกใจ และไว้วางใจที่จะพูดคุยกับคุณแม่ในเรื่องนี้หรือไม่ การพูดที่ไพเราะ ทำที่อบอุ่นการกอดสัมผัสเบาๆ จะสร้างความประทับใจกับลูกได้สัมผัสความรักความและ ความปรารถนาดีที่คุณแม่มีต่อลูก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศ

ศุภลักษณ์ จงเจริญจิตเกษม (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวและสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบประนีประนอมมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบเปิดเสรี แบบปกป้อง และแบบปล่อยปละละเลย ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตดี 59.9%, 40.1% มีปัญหาสุขภาพจิตระดับสูง คิดเป็นอัตราส่วน 6:4 นักศึกษามีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน มีคะแนนสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาในกลุ่มอายุแตกต่างกันมีสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สุขภาพจิตของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวโดยนักศึกษาที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว เป็นแบบเปิดเสรีและแบบประนีประนอมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิตและรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปกป้องและแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิต

วัชรภรณ์ รังสีกุลพิพัฒน์ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศ; ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศและระดับการศึกษาของบิดาหรือผู้ปกครองเพศชาย ไม่มีผลต่อรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว แต่รายได้และอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครองเพศชายระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพของมารดาหรือผู้ปกครองเพศหญิงมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความรู้เพศศึกษา และทัศนคติในเรื่องเพศความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทัศนคติในเรื่องเพศ

มธุรดา เจริญทวีทรัพย์ (2545: 164–165) ศึกษาถึงแนวทางในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว พบว่าปัญหาที่พ่อแม่หนักใจที่สุดคือ ยาเสพติด รองลงมาคือ ปัญหาทางเพศของวัยรุ่น การแก้ไขควรเริ่มจากการสร้างความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจในครอบครัว การดูแลเรื่องการคบเพื่อนของวัยรุ่น และความร่วมมือจากโรงเรียน ชุมชนและสังคม

จุฑานาฏ ผดุงเจริญ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาถึง อิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีต่อทัศนคติในการเลือกคู่ครองและการสมรส: ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาปริญญาโทของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอายุ สถานภาพสมรส อาชีพและขนาดครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง อายุของบิดามารดา อายุแรกสมรสของบิดา อาชีพบิดา รายได้บิดามารดา มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว

เพลินจิต จันทรศักดิ์ (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัวกับสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบางประกอกวิทยาคม พบว่าพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัวในส่วนของคุณภาพการสื่อสารของบิดาอยู่ในระดับปานกลาง ของมารดาอยู่ในระดับสูง รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวเป็นแบบเน้นเหตุผล สถานภาพสมรสของบิดามีความสัมพันธ์กับกับคุณภาพการสื่อสารในครอบครัว รวมทั้งทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อบุตรยังมีความสัมพันธ์กับกับคุณภาพการสื่อสารในครอบครัวของบิดาและมารดาคุณภาพการสื่อสารในครอบครัวของบิดามีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในด้านความรู้สึกเกลียดชังไม่เป็นมิตร คุณภาพการสื่อสารในครอบครัวของมารดาที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในด้านความรู้สึกไม่ชอบการติดต่อกับคนอื่น ด้านซึมเศร้า และด้านความรู้สึกเกลียดชังไม่เป็นมิตร

อารียา นูซอเน็ค (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับความก้าวร้าวของวัยรุ่น พบว่า เพศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้ที่อาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน การศึกษาของบิดามารดาและอาชีพของบิดามารดาของวัยรุ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความก้าวร้าวของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่มีการสื่อสารในครอบครัวแบบปิดจะมีความก้าวร้าวปานกลาง และวัยรุ่นที่มีการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อยจะมีความก้าวร้าวสูง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา การศึกษาหลักการสื่อสารในครอบครัวส่วนใหญ่จะเน้นตัวลักษณะการสื่อสาร เมื่อศึกษาถึงลงไปถึงเนื้อหาเฉพาะของการสื่อสารเรื่องเพศแล้ว ยังไม่มีการสรุปเป็นเนื้อหาของสื่อสารที่ชัดเจนมีเพียงการศึกษาของต่างประเทศที่ได้ทำการสื่อสารเรื่องเพศ และมีสาระสำคัญดังนี้ เนื้อหาของการสื่อสารประกอบด้วย ระบบการสืบพันธุ์ (เด็กเกิดมาจากไหน) ความต้องการทางเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ และผลที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เป็นต้น (Angela, 2003: 72)

4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น

จุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์

โดยทั่วไปจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศของเด็กวัยรุ่น ส่วนใหญ่ก็สืบเนื่องมาจากความเจริญเติบโตของจิตใจทางเพศโดยตรง (Psycho-sexual development) อันจะส่งผลให้เด็กวัยรุ่นหรือเด็กก่อนวัยรุ่น เริ่มมีความสนใจต่อเพศตรงข้าม และคิดใฝ่ฝันถึงความสัมพันธ์ทางเพศขึ้น จนได้แสดงพฤติกรรมแห่งความสัมพันธ์ทางเพศออกมาให้ปรากฏ จุดสุดท้ายของความต้องการตามธรรมชาติก็คือ เพื่อให้เกิดเพศสัมพันธ์หรือการสืบพันธุ์

ความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายเกี่ยวกับเรื่องเพศของเด็กวัยรุ่นหรือบุคคลวัยรุ่นนั้น ถึงแม้ว่าจะมีความพร้อมที่จะร่วมเพศ หรือทำการสืบพันธุ์ได้แล้วตามธรรมชาติก็จริง แต่สังคมยังไม่ยอมให้เด็กวัยรุ่นชาย-หญิง ทำการสืบพันธุ์หรือร่วมประเวณีกันเช่นนั้นได้ ทั้งนี้เพราะเด็กวัยรุ่นยังไม่พร้อมในอีกหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือในเรื่องส่วนรวมก็ดี เด็กวัยรุ่นจึงจำเป็นต้องควบคุมความต้องการทางเพศ หรือแรงดันทางเพศนี้ไว้ให้จงได้ เพราะมนุษย์จะต้องมีสังคมแบบครอบครัวเสมอ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ตามขนบธรรมเนียมประเพณีโดยทั่วไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ชาติใดภาษาใดก็ตาม มักจะมีหลักเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ไว้ว่า ชายหนุ่มและหญิงสาว

จะร่วมประเวณีกันนั้น จำเป็นจะต้องทำการมงคลสมรสหรือแต่งงานและอยู่กินให้ถูกต้องตามประเพณี การที่จะปล่อยตัวปล่อยใจให้เป็นไปตามแรงขับทางเพศ หรือความปรารถนาของตนนั้น ย่อมไม่ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และย่อมไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

พัฒนาการทางเพศในวัยรุ่น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการทางเพศมี 4 อย่าง ได้แก่

1. เอกลักษณ์ทางเรื่องเพศ (Sexual identity) ประกอบด้วยปัจจัยด้านโครโมโซม อวัยวะเพศทั้งภายในและภายนอก และฮอร์โมนในพัฒนาการตามปกติลักษณะดังกล่าวจะมีการผสมผสานกันอย่างดีและส่งผลต่อพัฒนาการทางเพศเป็นปกติ
2. เอกลักษณ์ทางเพศ (Gender identity) หมายถึงการที่คนๆ นั้นรู้ว่าตนเองเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง เมื่ออายุ 2 หรือ 3 ปี เกือบทุกคนจะรู้ว่าตนเป็นเพศชายหรือเพศหญิง ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้จากครอบครัว เพื่อน ครูและวัฒนธรรม การมีกิจกรรมความสนใจทางด้านต่างๆ รวมทั้งกีฬา ลักษณะทางกายและหน้าตาซึ่งเป็นผลจากลักษณะทางเพศ ร่วมกับสิ่งเร้า เช่น การได้รับรางวัล การถูกลงโทษและการตั้งชื่อของบิดามารดา จะทำให้เด็กรู้จักเพศของตนได้ดีขึ้น
3. ความสนใจในเรื่องเพศ (Sexual orientation) เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความสนใจเรื่องทางเพศของแต่ละคนจะแตกต่างกัน เช่น รักเพศตรงข้าม รักเพศเดียวกันและรักสองเพศ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแบบรักเพศตรงข้าม
4. พฤติกรรมทางเพศ (Sexual behavior) ประกอบด้วยความปรารถนาจินตนาการ การแสวงหาคู่ครอง การหาความสุขทางเพศให้กับตนเอง และกิจกรรมทางเพศทุกชนิดซึ่งทำไปเพื่อแสดงออกและได้รับความพึงพอใจทางเรื่องเพศ ซึ่งเป็นการผสมผสานของการตอบสนองทางจิตใจ และสรีระวิทยาต่อสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอก

การเรียนรู้และพฤติกรรมทางเพศ

อารมณ์ทางเพศเป็นสิ่งที่มิมีมาแต่กำเนิดและมีความรุนแรงแตกต่างกันมากในแต่ละคน แต่พฤติกรรมทางเพศส่วนใหญ่เกิดมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ทางเพศโดยเฉพาะ ในช่วงวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้นจะฝังแน่นอยู่ในจิตใจ ถ้าทำให้เกิดความสุขและคลายความเครียดก็จะมีการทำซ้ำบ่อยๆรูปแบบการแสดงออกทางเพศเฉพาะอย่างจึงกลายเป็นพฤติกรรมซึ่งวางเงื่อนไข ในคนปกติการเรียนรู้เรื่องเพศและการทดลองจะดำเนินไปตลอดชีวิต ทักษะเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศจะเพิ่มขึ้น โดยเข้าได้กับจารีตประเพณีและศีลธรรม

เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะมีการเพิ่มขึ้นของฮอร์โมนเพศ และพัฒนาการของอวัยวะซึ่งแสดงเพศ จะทำให้ความยากรู้ยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศรุนแรงขึ้น วัยรุ่นจะสามารถมีเพศสัมพันธ์ รวมทั้งมีOrgasmแต่จะถูกยับยั้งโดยกฎเกณฑ์

ทัศนคติต่อเพศตรงข้าม

ความสนใจต่อเพศตรงข้ามของเด็กวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในขณะนี้ เป็นเรื่องของธรรมชาติอย่างแท้จริง โดยที่ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต่างก็พยายามให้ความสนใจซึ่งกันและกัน พยายามให้อีกฝ่ายหนึ่งมีโอกาสและหาโอกาสที่จะอยู่ใกล้ชิดกัน ความสัมพันธ์ระหว่างเพศในรูปแบบต่างๆ ก็ปรากฏขึ้น แต่เนื่องจากว่า คนเราย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามเอกลักษณ์ (Individual difference) ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น จึงทำให้เด็กวัยรุ่นมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศได้เร็วช้าต่างกัน บางคนที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ และถึงกับเกิดปัญหาทางเพศต่างๆ ขึ้นก็มี

ความพึงพอใจและความรัก

เมื่อความสนใจต่อเพศตรงข้ามเกิดขึ้น และเริ่มมีการปรับตัวเข้ากับเพศตรงข้ามบ้างแล้วความพึงพอใจหรือความสนใจเป็นพิเศษในเพศตรงข้ามก็มักจะเกิดขึ้นตามมาเสมอ ความพึงพอใจในเพศตรงข้ามนับเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ทางเพศที่สำคัญมากสำหรับวัยรุ่น เพราะเป็นประสบการณ์ใหม่ของชีวิตซึ่งตนเองไม่เคยสัมผัสมาก่อน เมื่อความพึงพอใจปรากฏขึ้นอาจทำให้วัยรุ่นจำนวนไม่น้อยเกิดความเข้าใจผิดคิดว่านั้นคือความรัก แต่เพื่อให้ความพึงพอใจเกิดขึ้นกับตนเองอย่างสมบูรณ์ วัยรุ่นจะเริ่มมีเกณฑ์ในใจว่าเพื่อนต่างเพศที่ตนเองมีความพึงพอใจหรือมีความปรารถนามากที่สุด ควรจะมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง และขณะเดียวกันก็จะพยายามคบหาสมาคมกับเพื่อนต่างเพศให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ตนเองได้เลือกสรรหาเพื่อนตามอุดมคติหรือตามทัศนคติของตนเองได้ง่ายขึ้น

การวางตัวต่อเพศตรงข้าม

การวางตัวต่อเพศตรงข้ามในระหว่างที่มีการคบหาสมาคมกัน เป็นเรื่องสำคัญที่เด็กวัยรุ่นหรือวัยรุ่นหนุ่มสาวไม่ว่าจะเป็นฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงควรจะต้องรู้จักระวังตัวให้ดีเป็นพิเศษ โดยจะต้องไม่ยอมให้ตกเป็นทาสของอารมณ์หรือแรงดันทางเพศเป็นอันขาด วิธีการอย่างหนึ่งซึ่งพบว่าสามารถจะช่วยให้ชาย-หญิงควบคุม สัญชาตญาณทางเพศได้ดีก็คือ ต้องพยายามเบี่ยงเบนความสนใจออกจากเพศ ซึ่งเป็นการกระทำทางใจให้ออกมาในรูปแบบของกิจกรรมทางกายด้วยการเล่นกีฬา ทำงานอดิเรก หรือประกอบกิจกรรมสันตนาการต่างๆ ที่สังคมยอมรับ และตรงกับ

ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรมอันดีงามของบ้านเมือง นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นควรรู้และเข้าใจไว้ด้วยว่าการรู้จักอดกลั้นเพื่อไม่ให้ตกเป็นทาสของกามารมณ์ หรือการไม่ประพฤติผิดทางเพศต่างๆ นั้น ไม่เคยทำลายสุขภาพหรือจิตใจของผู้ใดเลย และความอดกลั้นนี้เองเป็นเรื่องธรรมดาที่คนทุกคนทั่วโลกทำกัน

การเกี่ยวพาราสีและการคบเพื่อนต่างเพศ

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศสำหรับเด็กวัยรุ่น เกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศนี้ บางครั้งก็อาจมีปัญหาเกิดขึ้นได้ เช่น ความสัมพันธ์ไม่อยู่ในขอบเขต มิมีรรยาท หรือความประพฤติทางเพศไม่เหมาะสม มีการนัดพบปะสังสรรค์กันบ่อยเกินไปจนเสียการเรียน และบางคู่อาจจะถือเป็นเรื่องจริงจิงแบบคู่รัก เป็นต้น เมื่อทราบปัญหา บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องรีบเอาใจใส่ให้มากขึ้นเป็นพิเศษ โดยบิดามารดาและเด็กจะต้องหันหน้าเข้าปรึกษาหารือกัน ร่วมมือกันทำความเข้าใจกับต้นเหตุของปัญหา บิดามารดาควรจะช่วยเตือนสติลูก แสดงความเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจแก่ลูก ให้ลูกคิดทบทวนถึงความสัมพันธ์ และเหตุผลแห่งการกระทำต่างๆ ที่ผ่านมาอย่างรอบคอบ เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น บิดามารดาไม่ควรจะใจร้อนหรือใช้อารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ห้ามปราม หรือกีดกัน และไม่สมควรคิดว่าเด็กหรือวิจารณ์ความสัมพันธ์ไปในทางที่เสียหาย เพราะบางครั้งอาจพบว่า “ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ” บิดามารดาจำเป็นต้องอดทน สุขุม และทำใจให้กว้างขวาง จึงสามารถจะช่วยให้การแก้ปัญหาต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเรียบร้อยและราบรื่นตามสมควร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องพฤติกรรมทางเพศ

อาภาภรณ์ เตชรัตน์ (2546: 76-82) ศึกษาถึง พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จ. สมุทรปราการ มีพฤติกรรมทางเพศอยู่ในระดับดี เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่านิยมทางเพศ ความรู้เรื่องเพศ และการอบรมเลี้ยงดูต่างก็มีพฤติกรรมทางเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายได้ ลักษณะการอยู่ร่วมกันของครอบครัว และความภูมิใจในตนเองต่างกัน มีพฤติกรรมทางเพศไม่แตกต่างกัน

กรรณิกา จันทร์ปาน (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาถึง พฤติกรรมทางเพศของนักศึกษา; กรณีกศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พบว่า อาชีพส่วนใหญ่ของหัวหน้าครอบครัวเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างมีสัมพันธภาพกับครอบครัวที่ดี มีการยอมรับอิทธิพลจากเพื่อนปานกลาง และส่วนใหญ่มีการนัดพบ นัดเที่ยวแบบประเพณีนิยม มีการแสดงอารมณ์ทางเพศน้อย และเกือบทั้งหมดไม่เคยมีความสัมพันธ์ทางเพศ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภรณ์ สุขศิริ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาถึง พฤติกรรมทางเพศและความต้องการที่จะศึกษาในเรื่องเพศศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลางพบว่า นักศึกษามีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 17 ปี ร้อยละ 25.7 โดยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรักมากที่สุด ร้อยละ 81.2 มีเพศสัมพันธ์เฉลี่ย 2 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 32 มีการป้องกันการตั้งครรภ์ ร้อยละ 87.3 มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 44.3 แต่จะใช้เป็นบางครั้งถึง ร้อยละ 46.8 และความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานกับพฤติกรรมทางเพศ ระดับการศึกษาของนักศึกษา รายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือนและกิจกรรมที่ปฏิบัติยามว่าง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วรรณภา กริระตระกูล (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาถึงพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน พบว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในภาพรวมระดับสูง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ อายุ ระดับรายได้ ประเภทของสถานศึกษาปัจจุบัน สถานภาพสมรสของพ่อแม่ ลักษณะเพื่อนที่คบ การใช้สารเสพติด การได้รับอิทธิพลจากสื่อต่าง การต้องการความรัก การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติและเป็นสิ่งที่ห้ามได้ยาก จึงควรมีการป้องกันโรคต่างๆ และการตั้งครรภ์ที่จะเกิดขึ้นเพื่อลดปัญหาการทำแท้ง ควรมีการควบคุมสื่อต่างๆ ที่ออกมา รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งมั่วเมาโดยให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา และการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องในวัยรุ่น

ขวัญชนก ศิริวัฒนกาญจน์ (2543: 130) ศึกษาถึง พฤติกรรมทางเพศ และปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายการมีเพศสัมพันธ์ของเยาวชนหญิงโสด ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ. อุตรธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างเคยร่วมเพศร้อยละ 25.4 อายุเฉลี่ยของการร่วมเพศครั้งแรก คือ 17.27 ปี คู่ร่วมเพศส่วนใหญ่เป็นคู่รัก จำนวนคู่ร่วมเพศ 1-2 คน ความถี่ของการร่วมเพศ 1-2 ครั้ง/เดือน กลุ่มตัวอย่างที่เคยร่วมเพศร้อยละ 29.1 เคยตั้งครรภ์ ในกลุ่มตั้งครรภ์ร้อยละ 65.6 เคยทำแท้ง การคุมกำเนิดเป็นครั้งคราวส่วนใหญ่ที่ใช้ จะใช้เป็นถุงยางอนามัย ร้อยละ 25.5 เคยเป็นโรคติดต่อทาง

เพศสัมพันธ์ ร้อยละ 31.2 เคยสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองความถี่น้อยกว่าเดือนละครั้ง อายุ ความรู้ เรื่องโรคเอดส์ ทักษะคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ที่พึงอาศัย ความมีอิสระในการออกจากที่ พักอาศัย การมีคู่อุปการคัมสุรา การใช้สื่อปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ การมีเพื่อนสนิทที่เคยร่วมเพศ สถานภาพสมรสของบิดามารดา การปรึกษาปัญหาครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการร่วมเพศ และสามารถร่วมทำนายนการร่วมเพศของเยาวชนหญิงได้ร้อยละ 29.2

สุนิตย์ พัวพันพัฒนา (2543: 46) ศึกษาถึง พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอพาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเชิงเสรีร้อยละ 55.3 และมีแฟนหรือคู่อรักแล้วร้อยละ 52.8 ส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความรักในที่สาธารณะ มีบางส่วนเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามมากกว่า 1 คนและมากกว่ากลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามเพียงคนเดียว มีจำนวนน้อยมากที่เคยใช้ชีวิตฉันทามิภรรยา กับเพศตรงข้ามในขณะที่เรียน และเคยมีเพศสัมพันธ์เพราะได้รับเงินหรือสิ่งของตอบแทน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางเพศเชิงเสรีได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา วิธีการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ความรู้เรื่องเพศ ลักษณะบุคคลที่พึงอาศัยอยู่ด้วยและลักษณะที่พึงอาศัย

บุญนำ ชัยธีระพันธุ์กุล (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาถึง พฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาชายบางส่วนเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ และมีจำนวนเล็กน้อยที่เคยเป็นโรคทางเพศสัมพันธ์ และ 1/2 ของนักศึกษาเคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อรัก มีการคุมกำเนิดโดยใช้ถุงยางอนามัยเป็นส่วนใหญ่ และมีจำนวนเล็กน้อยที่เคยตั้งครรภ์และทำแท้ง พฤติกรรมทางเพศของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับอายุ การศึกษาและสภาพการควบคุมดูแลจากผู้ใหญ่ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ แหล่งความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ได้รับและแหล่งที่อยู่อาศัย พฤติกรรมทางเพศมีความสัมพันธ์กับเพศ อายุ แหล่งที่อยู่อาศัยและสภาพการควบคุมดูแลจากผู้ใหญ่ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาและแหล่งความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ได้รับ

การศึกษาที่ผ่านมาสรุปลได้ว่า อารมณ์เพศในเด็กจะมีลักษณะแตกต่างจากอารมณ์เพศในผู้ใหญ่ เด็กในระยะอายุ 13-14 ปี (Genital Stage) เป็นระยะที่เข้าสู่วัยรุ่น ต่อมาเพศทำงานมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างเห็นได้ชัด เช่น เด็กหญิงเริ่มมีหน้าอก มีประจำเดือน เด็กชายเริ่มมีเสียงแตก มีหนวดเครา มีฟันเป็ยก และมีการแข็งตัวของอวัยวะเพศ มีความสนใจต่อเพศตรงข้าม มีการกระทำที่เรียกร้องความสนใจซึ่งกันและกัน จะพยายามแสดงบทบาทของตน และมีกิจกรรมในสังคมมากขึ้น พฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นนี้ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการคบเพื่อนต่างเพศ และ

กิจกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อมีสัมพันธภาพทางเพศ เช่น ไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสอง เกาะกอดมือกัน นั่งใกล้ชิดกัน และจูบปาก เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องปัจจัยส่วนบุคคล

1. อายุของบิดามารดา

อายุของบิดามารดา เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากอายุมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในอดีต ถ้าบิดามารดา อายุน้อยมักจะไม่มีประสบการณ์การอบรมเลี้ยงดูบุตร และมีปัญหาด้านการเงิน ทำให้เลี้ยงดูบุตรได้ไม่เต็มที่ และมีอารมณ์เครียดอย่างไรก็ตามบิดามารดาที่มีอายุน้อย มักจะให้ความเป็นเพื่อนแก่บุตร มีเวลาและพลังงานที่จะติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด ส่วนบิดามารดาที่มีอายุมาก มีประสบการณ์และฐานะการเงินที่มั่นคง แต่มีข้อเสียคือ มีเวลาให้บุตรน้อย ไม่มีโอกาสได้อบรมสั่งสอนบุตรอย่างใกล้ชิด (มลิจันทร์ เกียรติสังวร, 2542:55) ซึ่งมีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับอายุของบิดามารดาไว้หลายท่านได้แก่

จิรวัดนา แก้วหนองเสม็ด (2546: 94) พบว่า อายุของพ่อแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อนงค์ ชีระพันธ์ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า อายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมควร ใจกระจ่าง (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า อายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มลิจันทร์ เกียรติสังวร (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า อายุเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ใน การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

ศุภาศิริ การิกัญจน์ (2541: 102) พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาของลูกสาว คือ พ่อแม่ที่มีอายุมากขึ้นจะมีบทบาทในการสอนเพศศึกษาให้แก่ลูกมากขึ้น

สรุป จากการศึกษที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลในด้าน อายุมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญ

2. รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา

รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา เป็นปัจจัยที่ชี้บ่งสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในด้านการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล การที่วัยรุ่นมีรายได้มากพออาจทำให้วัยรุ่นนำรายได้ไปใช้ในทางฟุ่มเฟือยหรือมีการใช้จ่ายในทางที่ผิด เช่น การใช้สารเสพติด การเที่ยวสถานเริงรมย์ หรือสถานบริการต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ (อนงค์ ชีระพันธุ์, 2544: 71) ซึ่งมีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับรายได้ที่ได้รับจากบิดามารดาไว้หลายท่านได้แก่

ภรณี สุขศิริและคณะ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า รายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน และกิจกรรมที่ปฏิบัติยามว่าง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อรอุษา จันทรวีรุจ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่าปัจจัยนำเข้าได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับในการเรียน ระดับชั้นการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อนงค์ ชีระพันธุ์ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มลจินทร์ เกียรติสังวร (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดาเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

วรรณภา กริระตระกูล (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง คือ ระดับรายได้ที่ได้รับ

จรรยา ดวงแก้ว (2539: บทคัดย่อ) พบว่า ค่าใช้จ่ายประจำเดือนที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

สรุป จากการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะพบว่ารายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือนจากบิดามารดาของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ

3. ระดับการศึกษาของบิดามารดา

การศึกษาจะเป็นสิ่งสร้างเสริมประสบการณ์ของบุคคล ให้สามารถนำประสบการณ์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ และช่วยเพิ่มความสามารถให้บุคคลที่จะจัดประสบการณ์ใหม่ให้แก่ตนเอง การศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการสร้างความเจริญงอกงาม ช่วยให้มีรู้ความสามารถมากขึ้นกว่าเดิม ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า มักมีความสามารถในการคิด จำแนก ประเมิน ไตร่ตรอง ใช้เหตุผลได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำ(มลิจันทร์ เกียรติสังวร, 2542:57) ซึ่งมีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดามารดา ไว้หลายท่านได้แก่

จิรวัดนา แก้วหนองเสม็ด (2546: 91) พบว่า ระดับการศึกษาของพ่อแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรรณิกา จันทร์ปาน (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อนงค์ ชีระพันธ์ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมควร ใจกระจ่าง (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มลิจันทร์ เกียรติสังวร (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

สรุป จากการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ มีเพียงส่วนน้อยที่พบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ

4. สถานที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

สถานที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน เป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการดำเนินชีวิต ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ซึ่งพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมมักพบในวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวฐานะทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจต่ำอาศัยในสภาพแวดล้อมที่เป็นชุมชนแออัดหรือผู้มาจากชนบทย้ายเข้ามาอาศัยในเขตเมืองใหญ่ขาดพ่อแม่เป็นที่พึ่งทางใจ และผู้ใหญ่ที่ควรเกรงใจเช่นการอยู่หอพัก เช่าห้องอยู่รวมกัน หญิงชายในบริเวณหอพักเดียวกัน(สุภา มาลากุล ณ

อยุธยา 2529: 216 อ้างใน อนงค์ ชีระพันธุ์, 2544: 72) ซึ่งมีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับสถานที่อยู่อาศัยในปัจจุบันไว้หลายท่านได้แก่

พฤกษา บุญบุญ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ลักษณะการพักอาศัย มีผลต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภา โพธิ์ศรี (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดวงหทัย นุ่มนวน (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อรอุษา จันทรวิจ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ปัจจัยเอื้อได้แก่ สภาพที่อยู่อาศัย แหล่งสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การเข้าถึงสถานเริงรมย์ แบ่งเป็นแหล่งสถานเริงรมย์ ใกล้ที่พักและแหล่งสถานเริงรมย์ ใกล้โรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขวัญชนก ศิริวัฒนกาญจน์ (2543: 130) ศึกษาพบว่า ที่พักอาศัย ความมีอิสระในการออกจากที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับการร่วมเพศ และสามารถร่วมทำนายนการร่วมเพศของเยาวชนหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนิตย์ พัวพันพัฒนา (2543: 73) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางเพศเชิงเสรีได้แก่ ลักษณะบุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วยและลักษณะที่พักอาศัย

สรุป จากการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะพบว่าสภาพที่อยู่อาศัย แหล่งสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การเข้าถึงสถานเริงรมย์ ความมีอิสระในการออกจากที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

5. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่ย่ำร้าง คือ แยกจากกัน จะทำให้บิดามารดามีปัญหาในการเลี้ยงดูลูก บิดามารดาต้องสวมบทบาททั้งบิดามารดาในการเลี้ยงดูลูก มีความเครียด และมีความอดทนสูงในการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนลูกตามลำพัง อาจส่งผลต่อสุขภาพจิตของมารดา และลูก จนทำให้ไม่สามารถอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูลูกให้มีคุณภาพที่ดีได้ นิวคอมเมอร์และยูดี กล่าวไว้ว่า แม่ที่ไม่มีคู่สมรส ต้องรับภาระในการทำงานนอกบ้านตลอดวันมากกว่าแม่ที่มีคู่สมรสอยู่ด้วย จึงทำให้ขาดโอกาสในการดูแลควบคุมพฤติกรรมของลูก และตัวแม่เองก็จะมีอาการเครียดและมี

เพศสัมพันธ์ ที่กลายเป็นแบบอย่างแก่ลูก จนแม่ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมลูกได้ ทำให้มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของลูก (มลิจันทร์ เกียรติสังวร, 2542: 62) ซึ่งมีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพสมรสของบิดามารดาไว้หลายท่านได้แก่

อาภาภรณ์ เตชรัตน์ (2546: 78) ศึกษาพบว่า ลักษณะการอยู่ร่วมกันของครอบครัว และความภูมิใจในตนเองต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่แตกต่างกัน

วัฒนา สารระขวัญ (2544) ศึกษาพบว่า ปัจจัยทางชีวิตสังคมในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิง

ขวัญชนก ศิริวัฒนกาญจน์ (2543: 130) ศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา การปรึกษาปัญหาครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการร่วมเพศ และสามารถร่วมทำนายนการร่วมเพศของเยาวชนหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนิตย์ พัวพันพัฒนา (2543: 72) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางเพศเชิงเสรีได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา วิธีการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด สถานภาพสมรสของบิดามารดา

มลิจันทร์ เกียรติสังวร (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของพ่อแม่เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่บุตร

วรรณา กริระตระกูล (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง คือ สถานภาพสมรสของพ่อแม่

สรุป จากการศึกษที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะพบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

6. รายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว เป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งที่บอกถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น เพราะรายได้จะนำมาซึ่งสิ่งที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการได้มาซึ่งความสุขของครอบครัว นอร์(Norr) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำจะมีการเลี้ยงดูเด็กวัยรุ่นแบบควบคุมมากกว่า และมักมีปัญหาเรื่องความเป็นอยู่ สุขภาพ และสภาพคล่องของการใช้จ่ายเงิน ส่งผลถึงสภาพที่อยู่อาศัย ภาวะแวดล้อม การมีเพื่อนบ้านที่ไม่ดีและผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่อย่างทั่วถึง จึงทำให้ผู้มีรายได้ต่างกัน แสดงออกในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป มีการดำเนินชีวิตมีค่านิยมไม่เหมือนกัน

จึงเป็นผลให้บุคคลเหล่านั้นมีการอบรมสั่งสอนให้ความรู้บุตรไม่เหมือนกัน(มลิจันทร์ เกียรติสังวร, 2542: 60) มีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัวมีหลายท่านได้แก่

จิรวัดนา แก้วหนองเสม็ด (2546: 95) พบว่ารายได้ครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาภากรณ์ เตชรัตน์ (2546: 77) ศึกษาพบว่า รายได้ มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่แตกต่างกัน

วัฒนา สารระขวัญ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ปัจจัยทางชีวะสังคมในด้านรายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิง

มลิจันทร์ เกียรติสังวร (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า รายได้ครอบครัวเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ผลต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

สรุป จากการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะพบว่ารายได้ครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่แตกต่างกัน มีเพียงบางส่วนที่พบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

7. อาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง เป็นตัวที่สืบเนื่องมาจากระดับการศึกษาของบุคคล และมีความเกี่ยวข้องกับรายได้ อาชีพแต่ละอาชีพทำให้บุคคลมีการดำรงชีวิต ที่แตกต่างกันและบุคคลเหล่านั้นย่อมมีฐานะความเป็นอยู่ เจตคติ สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนั้นการประกอบอาชีพนอกบ้านทำให้บุคคลมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นในเรื่องต่างๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูบุตร ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น บุคคลจะมีประสบการณ์มากขึ้น แนวคิดและความประพฤติ การปฏิบัติในด้านต่างๆ ย่อมคล้อยไปกับสังคมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาชีพจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าจะเกี่ยวข้องกับความรู้และการปฏิบัติ ในการให้ความรู้เรื่องเพศ (มลิจันทร์ เกียรติสังวร, 2542: 58) มีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครองไว้หลายท่านได้แก่ จิรวัดนา แก้วหนองเสม็ด (2546: 95) พบว่าอาชีพของพ่อแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อนงค์ ชีระพันธ์ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมควร ใจกระจ่าง (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

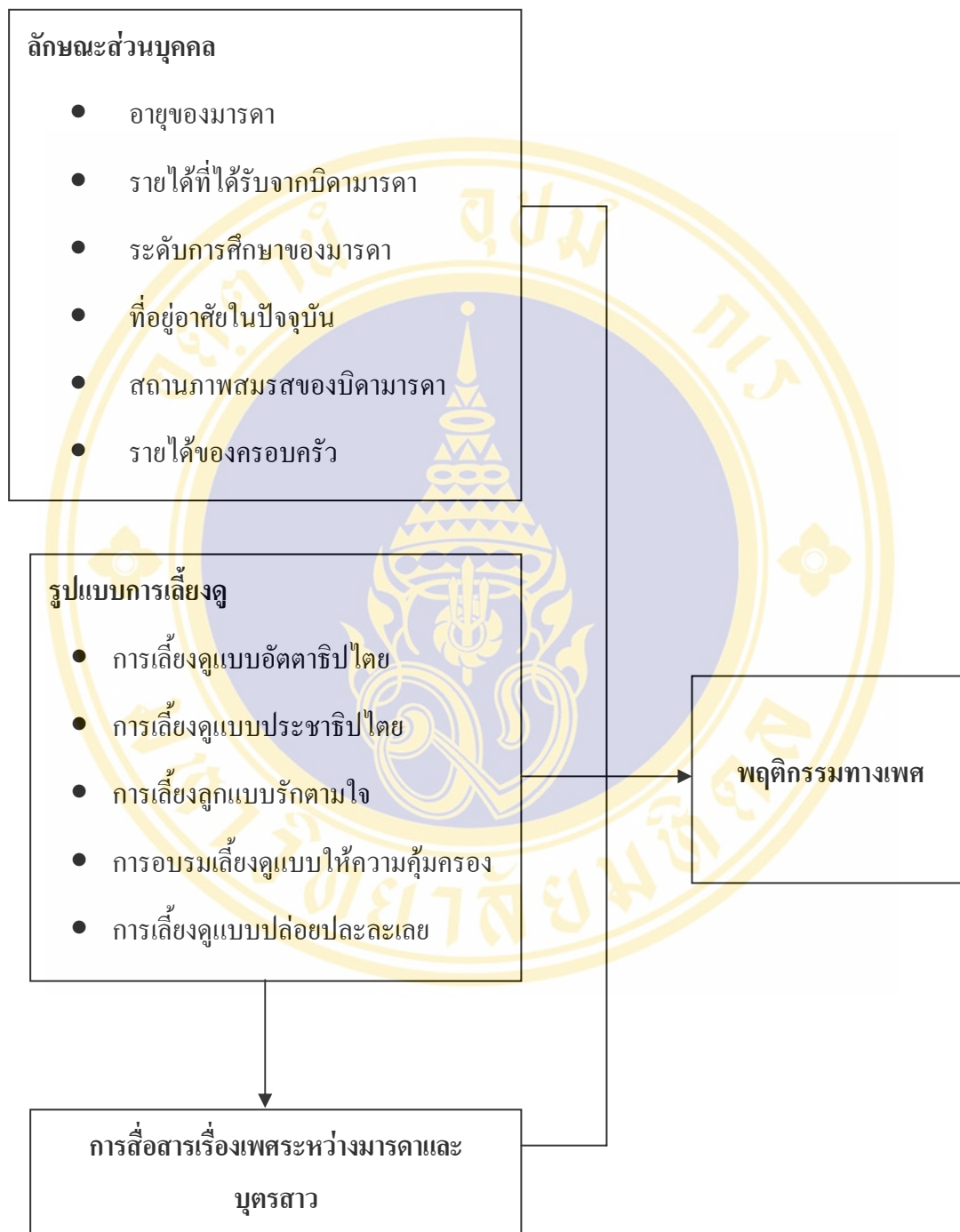
มลจันทร์ เกียรติสังวร (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาถึง อาชีพเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

จากการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะพบว่าอาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ ต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ในด้านการสื่อสารและการเลี้ยงดูจะพบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวและการสื่อสารในครอบครัว รวมทั้งรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลี้ยงดู และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูจะประกอบไปด้วย เพศของบุตร อายุของพ่อแม่ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ อาชีพและรายได้ ของพ่อแม่ ส่วนในด้านพฤติกรรมทางเพศ พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของวัยรุ่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับของรายได้ ประเภทของสถานศึกษาในปัจจุบัน สถานภาพสมรสของพ่อแม่ ลักษณะเพื่อนที่คบ การใช้สารเสพติด การได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ การต้องการความรัก ความสัมพันธ์ในครอบครัว ลักษณะที่พึงอาศัย รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูเด็ก สถานภาพในครอบครัว กิจกรรมที่ปฏิบัติในยามว่าง บุคคลแรกที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหาส่วนตัว สิ่งกระตุ้นต่างๆ ความรู้ทางเพศ ค่านิยมทางเพศ และทัศนคติเรื่องเพศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมทางเพศ การทบทวนเอกสารงานวิจัยทำให้ผู้วิจัย สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังแผนภูมิที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาววัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวต่อพฤติกรรมทางเพศ ใช้การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวาง (Cross-sectional Survey) การเก็บข้อมูลการวิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล

ประชากรที่ทำการศึกษา

ประชากรที่เป็นเป้าหมายคือ นักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือ คือ นักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษาที่ 1, 2 และ 3

เกณฑ์ในการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. อาศัยอยู่กับมารดาอย่างน้อย 1 ปีก่อนการเก็บข้อมูล (นับย้อนหลังไป 1 ปีจากวันที่เก็บข้อมูล)
2. ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณหาจากสัดส่วนในเขตการศึกษาทั้ง 3 เขตการศึกษาของแต่ละโรงเรียน ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรทั้งสิ้นจำนวน 185,461 คน โดยใช้สูตรการประมาณขนาดตัวอย่างแบบง่าย เมื่อทราบจำนวนประชากร (Machin & Cambell, 1987; อ้างถึงในคลนภา หงษ์ทอง, 2541: 45)

$$\text{สูตร } n_0 = \frac{Z_{\alpha/2}^2 P (1 - P)}{d^2}$$

$$n = \frac{n_0}{1 + (n_0 / N)}$$

n, n_0 = ขนาดกลุ่มของตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมดที่ต้องการศึกษา

D = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ กำหนดให้เท่ากับ 0.05

Z = ค่ามาตรฐานใต้โค้งปกติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

P = ค่าสัดส่วนของจำนวนนักเรียนหญิงจากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 185,461 คน เท่ากับ ร้อยละ 0.45

$$\text{แทนค่าสูตร } n_0 = \frac{(1.96)^2 (0.45) (0.55)}{(0.05)^2}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร } n &= \frac{380}{1 + (380 / 185,461)} \\ &= 379 \text{ คน} \end{aligned}$$

จากการคำนวณ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 380 คน

จากการแบ่งสัดส่วนจำนวนโรงเรียนในแต่ละเขตการศึกษาทั้ง 3 เขต ออกเป็น 3: 2: 2 ตามลำดับ และสุ่มเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มเป็นโรงเรียน ห้องเรียน ตามความสมัครใจของนักเรียนหญิงห้องละ 20 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีของขวัญสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพวงกุญแจ ในแต่ละชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลทั้งหมด 420 คน ซึ่งเพิ่มจำนวนตัวอย่างเพื่อป้องกันการลดลงของกลุ่มตัวอย่างจากการตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ร้อยละ 10

การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ในการสุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

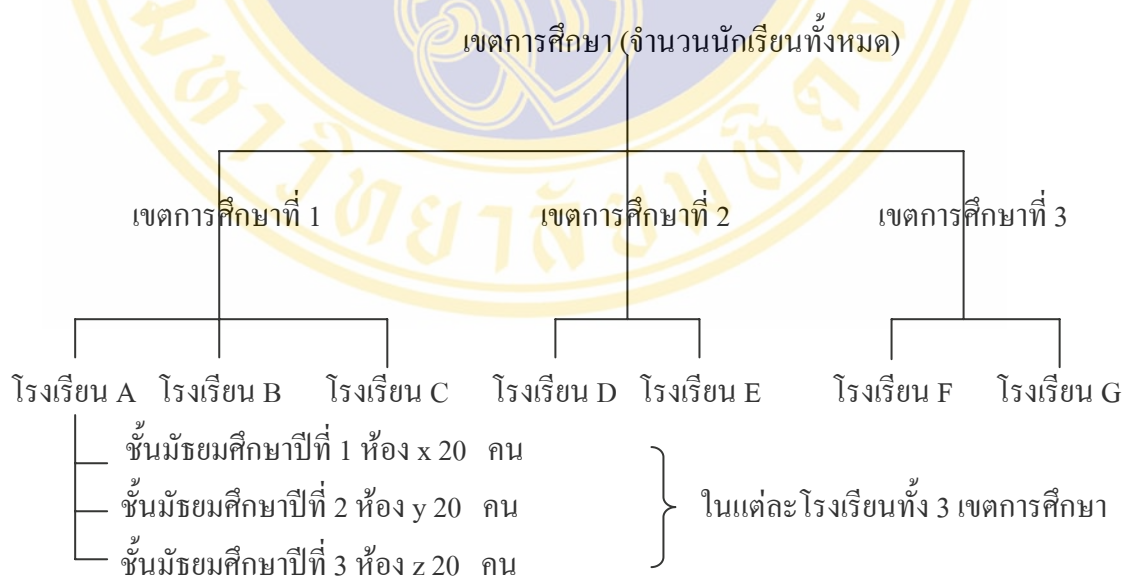
ขั้นตอนที่ 1 การเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยทำการจับฉลากสุ่มเลือกโรงเรียนในเขตการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลทั้ง 3 เขตการศึกษา ดังนี้

เขตการศึกษาที่ 1	จำนวน	61	โรงเรียน
เขตการศึกษาที่ 2	จำนวน	44	โรงเรียน
เขตการศึกษาที่ 3	จำนวน	54	โรงเรียน

ได้จำนวนโรงเรียนในแต่ละเขตการศึกษา โดยแบ่งสัดส่วนออกเป็น 3: 2: 2 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างห้องเรียนในแต่ละโรงเรียน และให้นักเรียนเลือกตอบ

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจากห้องเรียนห้องละ 20 คน

แผนภูมิที่ 2 แสดงการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแยกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงดูในครอบครัว เป็นมาตราประมาณค่า (Rating scales) จำนวน 45 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว เป็นมาตราประมาณค่า (Rating scales) จำนวน 22 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ เป็นแบบเติมคำและแบบทำ - ไม่ทำ จำนวน 12 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดค่าตัวแปร

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ได้แก่ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง ลักษณะการอยู่ร่วมกันของครอบครัว มีทั้งหมด 12 คำถาม

ส่วนที่ 2 รูปแบบการเลี้ยงดูในครอบครัว 5 รูปแบบ ประยุกต์จากเครื่องมืออรชุนา พุ่มสวัสดิ์ (2539) ลักษณะแบบสอบถามแบบเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scales) มีทั้งหมด 45 คำถาม โดยแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นคำถามที่ใช้วัดรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีทั้งหมด 9 คำถาม ได้แก่คำถามข้อที่ 3, 8, 11, 13, 15, 18, 30, 33 และ 40

กลุ่มที่ 2 เป็นคำถามที่ใช้วัดรูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง มีทั้งหมด 9 คำถาม ได้แก่คำถามข้อที่ 7, 10, 17, 20, 24, 32, 35, 39 และ 43

กลุ่มที่ 3 เป็นคำถามที่ใช้วัตรูปแบบการเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย มีทั้งหมด 9 คำถาม ได้แก่คำถามข้อที่ 1, 2, 5, 6, 16, 19, 29, 31 และ 44

กลุ่มที่ 4 เป็นคำถามที่ใช้วัตรูปแบบการเลี้ยงดูแบบรักตามใจ มีทั้งหมด 9 คำถาม ได้แก่คำถามข้อที่ 4, 12, 21, 26, 27, 34, 36, 38 และ 42

กลุ่มที่ 5 เป็นคำถามที่ใช้วัตรูปแบบการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีทั้งหมด 9 คำถาม ได้แก่คำถามข้อที่ 9, 14, 22, 23, 25, 28, 37, 41 และ 45

การตอบแบบสอบถามมีคำตอบเป็น 5 ตัวเลือก ตามความถี่ของการเกิดพฤติกรรม คือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคยเลย ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนจะแบ่งตามรูปแบบการเลี้ยงดู ดังนี้

ตอบเป็นประจำ	ให้	5 คะแนน
ตอบบ่อยครั้ง	ให้	4 คะแนน
ตอบเป็นบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ตอบนานๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน
ตอบไม่เคยเลย	ให้	1 คะแนน

จากนั้นรวบรวมคะแนนโดยแยกคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบให้ความคุ้มครอง แบบรักตามใจ แบบอัตตาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย แล้วนำมาเปรียบเทียบคะแนนระหว่าง กลุ่มคะแนนทั้ง 5 กลุ่ม ได้แก่

ถ้าได้คะแนนในกลุ่มที่ 1 สูงที่สุด แสดงว่ามีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ถ้าได้คะแนนในกลุ่มที่ 2 สูงที่สุด แสดงว่ามีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง

ถ้าได้คะแนนในกลุ่มที่ 3 สูงที่สุด แสดงว่ามีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย

ถ้าได้คะแนนในกลุ่มที่ 4 สูงที่สุด แสดงว่ามีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบรักตามใจ

ถ้าได้คะแนนในกลุ่มที่ 5 สูงที่สุด แสดงว่ามีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ;

เมื่อรวมคะแนนการเลี้ยงดูแต่ละแบบ ผู้ตอบคนใดได้คะแนนการเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งมากกว่าการเลี้ยงดูอีก 4 แบบ ตั้งแต่ 5 คะแนนขึ้นไป จะถือว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบนั้น แต่ถ้าคะแนนการเลี้ยงดูที่สูงที่สุดต่างกับอีก 4 แบบ ไม่ถึง 5 คะแนน ข้อมูลนั้นต้องตัดทิ้ง การถือเอาความ

แตกต่าง 5 คะแนน หรือเท่ากับคะแนนเต็มของข้อความนั้นก็เพื่อจะได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามประเภทของการเลี้ยงดูได้ชัดเจน ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูในงานวิจัยในอดีตที่เป็นที่ยอมรับได้ (อรชุนา พุ่มสวัสดิ์, 2539, สารทิพย์ ยงอิน, 2541)

ส่วนที่ 3 การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว โดยประยุกต์จากแบบสอบถามของเผ่าวัฒนา (Powwattana, 2005) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มีคำถามให้เลือกทั้งหมดจำนวน 22 คำถาม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ การปฏิสนธิ การปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน (ระดู) การคบเพื่อนต่างเพศ การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบและการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ

การตอบแบบสอบถามมีคำตอบเป็น 5 ตัวเลือก ตามความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น คือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง เป็นบางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคยเลย ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบเป็นประจำ	ให้	5 คะแนน
ตอบบ่อยครั้ง	ให้	4 คะแนน
ตอบเป็นบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ตอบนานๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน
ตอบไม่เคยเลย	ให้	1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน;

นำผลรวมของแบบสอบถามการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวที่ได้มารวมกัน ในผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนโดยคะแนนทั้งหมดจะเรียงลำดับตั้งแต่ 20 – 100 คะแนน โดยคะแนนในระดับสูงหมายความว่า มีการสื่อสารเรื่องเพศบ่อย (Cheryl & Canivez, 2003)

ในการอธิบายระดับของการสื่อสารเรื่องเพศในแต่ละหมวด ได้แบ่งระดับเป็น 3 ระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

คะแนนสูงกว่าร้อยละ 80	ระดับของการสื่อสารเรื่องเพศสูง
คะแนนระหว่างร้อยละ 60 – 79	ระดับของการสื่อสารเรื่องเพศปานกลาง
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 59	ระดับของการสื่อสารเรื่องเพศต่ำ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว ประกอบด้วยการคบเพื่อนต่างเพศ และข้อปฏิบัติเมื่อมีสัมพันธภาพทางเพศประยุกต์จากแบบสอบถามตามของ Powwattana (2005) ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 2 ตัวเลือกคือ มีหรือไม่มี ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการคบหาเพื่อนต่างเพศและความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศตั้งแต่การมีคู่เดท ไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสอง เกาะกอดมือกัน นั่งใกล้ชิดกัน และจูบปาก เป็นต้นมีทั้งหมด 6 คำถาม

ในการตอบแบบสอบถามแบ่งคำตอบเป็น 2 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อที่เลือกตอบมี ให้ 1 คะแนน

ข้อที่เลือกตอบไม่มี ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน;

พิจารณาจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยเริ่มจาก 0 – 8 ตามเกณฑ์ของการเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 0 ได้แก่ การไม่มีคู่เดท (เพื่อนชาย)

คะแนน 1 ได้แก่ การมีคู่เดท ไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสอง เกาะกอดมือกัน หรือการนั่งใกล้ชิดกัน หอมแก้ม

คะแนน 2 ได้แก่ การถูกสัมผัสสนอกร่มผ้าเนื้อส่วนเอว

คะแนน 3 ได้แก่ การถูกสัมผัสสนอกร่มผ้าได้ส่วนเอว (อวัยวะเพศ)

คะแนน 4 ได้แก่ การจูบปาก หรือมีการจูบแบบอย่างดุเดือด

คะแนน 5 ได้แก่ การถูกสัมผัสในร่มผ้าเนื้อส่วนเอว

คะแนน 6 ได้แก่ การถูกสัมผัสในร่มผ้าได้ส่วนเอว (อวัยวะเพศ)

คะแนน 7 ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัย

คะแนน 8 ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช้ถุงยางอนามัย

คะแนนที่ได้เป็นคะแนนสูงที่สุดที่ผู้ตอบตอบ

คะแนนสูง หมายถึง มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและการแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาข้อความให้ชัดเจนเหมาะสม ความเหมาะสมของภาษาเป็นรายข้อความถูกต้องในเนื้อหา

2. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในแต่ละส่วนดังนี้ คือ รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว และพฤติกรรมทางเพศ เท่ากับ .89, .90 และ .90 ตามลำดับ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

2. ศึกษาหลักเกณฑ์ ในการสร้างเครื่องมือจากตำรา และงานวิจัยต่างๆ

3. สร้างแบบสอบถามโดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมในเรื่องรูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศ โดยแบบสอบถามเรื่องรูปแบบการเลี้ยงดู มีจำนวน 45 ข้อแบบสอบถามเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวมีจำนวน 22 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ มีจำนวน 6 ข้อ

4. นำแบบสอบถามให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร ตรวจสอบและพิจารณาเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ซึ่งได้ข้อคำถามเรื่องรูปแบบการเลี้ยงดูจำนวน 45 ข้อ แบบสอบถามเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว จำนวน 22 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศจำนวน 6 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนที่ใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือซึ่งได้ข้อคำถามเรื่องรูปแบบการเลี้ยงดูจำนวน 45 ข้อ แบบสอบถามเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว จำนวน 22 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศจำนวน 6 ข้อ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงจริยธรรมในการวิจัย (MU – 2006 – 122) การนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปใช้ คำนึงถึงศักดิ์ศรี คุณค่าและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมวิจัย ก่อนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย การนำข้อมูลไปใช้ ความมีอิสระในการเข้าร่วมหรือถอนจากการวิจัย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาข้อสงสัย เมื่อผู้เข้าร่วมวิจัยได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษารั้งนี้ สามารถที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถามในการศึกษารั้งนี้ได้ด้วยตนเอง และระหว่างตอบแบบสอบถามหากผู้ร่วมวิจัยต้องการยุติการให้ข้อมูลสามารถทำได้ทันที ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ร่วมวิจัย สำหรับตัวแบบสอบถามและผลที่ได้จากแบบสอบถามจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และนำเสนอในภาพรวมไม่เปิดเผยชื่อและนามสกุลจริง ทำลายเอกสารที่เป็นการบันทึกระหว่างการเก็บข้อมูลหลังจากเขียนรายงานสมบูรณ์แล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์คณะสาธารณสุขศาสตร์
2. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำการศึกษาในแต่ละโรงเรียน เพื่อขออนุญาตให้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตอบแบบสอบถาม
3. ทำหนังสือขออนุญาตจากผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง และประสานงานกับอาจารย์ประจำชั้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 2 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยเข้าพบและแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เน้นเรื่องการรักษาความลับส่วนบุคคล ไม่ต้องเขียนชื่อสกุล ข้อมูลจะนำมาใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น

5. แจกแบบสอบถาม อธิบายถึงวิธีตอบแบบสอบถามอย่างละเอียดเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามแล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามด้วยตนเองโดยใช้เวลาประมาณ 30 – 60 นาที ก่อนส่งคืน และรอรับแบบสอบถามคืน

6. นำข้อมูลที่ได้มาจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้อธิบายข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานในการศึกษา ได้แก่

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของมารดา สถานที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิงโดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

2.2 เปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันกับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว โดยใช้ สถิติ ANOVA

2.3 เปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกับพฤติกรรมทางเพศ โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

2.4 ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิงของลักษณะส่วนบุคคล (อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว) รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวโดยใช้ สถิติ Stepwise Multiple Regressions

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวต่อพฤติกรรมทางเพศ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจภาคตัดขวาง (Cross-sectional Survey) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 420 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้นภูมิ (Stratified Random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ANOVA และ Stepwise Multiple Regressions ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางเพศโดยใช้อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 12 – 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 14 – 15 ปีคิดเป็นร้อยละ 43.8 โดยมีอายุเฉลี่ย 13.29 ปี (S.D. = 0.954) มีรายได้ระหว่าง 1,001 บาท ถึง 2,000 บาทต่อเดือน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.7 มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 1,808.47 บาทต่อเดือน

อายุของมารดา มีอายุระหว่าง 28 – 58 ปี กลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 41.4 ปี ส่วนใหญ่มารดาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมาคือระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 22.2 มีอาชีพค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.2 รองลงมาคือแม่บ้านคิดเป็นร้อยละ 20.5 สถานภาพสมรสเป็นคู่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือหย่า/แยกคิดเป็นร้อยละ 17.6 ส่วนใหญ่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 บาท ถึง 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.4 รองลงมาคือระหว่าง 5,001 บาท ถึง 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 23.8 โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 32,894.4 บาท

ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมาคือมารดาคิดเป็นร้อยละ 19.3 ส่วนการปรึกษาปัญหาทางเพศเมื่อเกิดข้อสงสัยขึ้นพบว่า นักเรียนจะปรึกษากับมารดามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมาได้แก่เพื่อนสนิทคิดเป็นร้อยละ 33.1 สถานที่ใกล้เคียงที่พักของนักเรียนในปัจจุบันพบว่า ส่วนใหญ่มีสถานที่พักใกล้กับร้านเกมส์ คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาได้แก่ร้านอาหารที่มีสุรา/เบียร์/ไวน์บริการ คิดเป็นร้อยละ 50.0 และร้าน การาโอเกะ คิดเป็นร้อยละ 38.0 ส่วนใหญ่นักเรียนได้รับข้อมูลเรื่องเพศจากหนังสือต่างๆคิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาได้แก่เพื่อนคิดเป็นร้อยละ 54.5, โทรทัศน์คิดเป็นร้อยละ 54.0 และมารดา คิดเป็นร้อยละ 43.6

ตารางที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุของนักเรียน (ปี)		
<12	2	0.5
12 – 13	233	55.5
14 – 15	184	43.8
> 15	1	0.2
$\bar{x} \pm SD = 13.29 \pm 0.954$; Min – Max = 11 – 16		
รายได้ของนักเรียน / เดือน (บาท) (n = 419)		
≤ 500	19	4.5
501 - 1,000	58	13.8
1,001 - 2,000	221	52.7
2,001 - 3,000	100	23.8
3,001 - 4,000	15	3.7
4,001 - 5,000	4	1.0
> 5,000	2	0.5
$\bar{x} \pm SD = 1,808.47 \pm 864.561$; Min – Max = 150 – 6,000		
อายุของมารดา (ปี) (n = 416)		
≤ 30	8	2.0
31 – 40	177	42.0
41 – 50	191	46.0
> 50	40	10.0
$\bar{x} \pm SD = 41.4 \pm 5.815$; Min – Max = 28 – 58		

ตารางที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420) (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของมารดา (n = 419)		
ไม่ได้รับการศึกษา	3	0.7
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	108	25.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	59	14.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	62	14.9
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	72	17.2
ปริญญาตรี	93	22.2
สูงกว่าปริญญาตรี	22	5.2
อาชีพของมารดา (n = 418)		
ค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจ/หาบเร่ แผงลอย	120	28.7
แม่บ้าน/ไม่มีงานทำ หรือว่างงาน	102	24.3
ลูกจ้าง	96	22.9
บริษัทเอกชน/รัฐวิสาหกิจ	51	12.5
ข้าราชการ	46	10.9
เกษตรกร (ทำไร่ ทำนา ทำสวน)	3	0.7
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
คู่	315	75.0
หย่า/แยก	74	17.6
หม้าย	31	7.4

ตารางที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420) (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ครอบครัว (บาท) (n = 413)		
< 5,000	18	4.3
5,001 - 10,000	100	24.2
10,001 - 50,000	199	48.2
50,001 - 100,000	69	16.8
100,001 - 500,000	27	6.5
Median = 18,000.00; Min – Max = 0 – 300,000		
ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนมากที่สุด		
บิดา มารดา	290	69.0
มารดา	81	19.3
บิดา	17	4.0
พี่/พี่เลี้ยง/ญาติ	32	7.7
การปรึกษาปัญหาทางเพศ*		
มารดา	213	50.7
เพื่อนสนิท	139	33.1
พี่/น้อง	19	4.5
บิดามารดา	16	3.8
บิดา	10	2.4
ครู	9	2.1
ญาติ	8	2.0
แฟน	3	0.7
หนังสือ/ครอบครัว	3	0.7

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420) (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ใกล้เคียงที่พักของนักเรียนในปัจจุบัน *		
ร้านเกมส์	277	66.0
ร้านอาหารที่มีสุรา/เบียร์/ไวน์บริการ	210	50.0
ร้านคาราโอเกะ	159	38.0
ชุมชนแออัด	111	26.4
ผับ/ บาร์ / ดิสโกเทค	38	9.0
อาบอบนวด	32	7.6
แหล่งข้อมูลเรื่องเพศ *		
หนังสือ	247	58.8
เพื่อน	229	54.5
โทรทัศน์	227	54.0
มารดา	183	43.6
อินเทอร์เน็ต	178	42.4
วิดีโอ ภาพยนตร์	118	28.1
วิทยุ	78	18.6
บิดา	77	18.3
ญาติ/พี่/น้อง	75	17.9
ครู/โรงเรียน	47	11.2
โปสเตอร์	46	11.0
แฟน	32	7.6

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 1.1 รูปแบบการเลี้ยงดู

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.6 รองลงมาได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง คิดเป็นร้อยละ 8.8 และกลุ่มตัวอย่างได้รับการเลี้ยงดูแบบรักตามใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.9

ตารางที่ 2 รูปแบบการเลี้ยงดูของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420)

รูปแบบการเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{x}$	SD
การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	305	72.6	33.28	6.0
การเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง	37	8.8	28.37	4.8
การเลี้ยงดูแบบอดตาดิปไตย	28	6.7	23.41	5.3
การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	16	1.9	18.53	6.2
การเลี้ยงดูแบบรักตามใจ	8	3.8	22.52	5.8

ส่วนที่ 1.2 การสื่อสารเรื่องเพศ

การสื่อสารระหว่างมารดาและบุตรสาวในนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นส่วนใหญ่มีการสื่อสารโดยรวมน้อย โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิสนธิ ร้อยละ 89.3 การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการมรณ ร้อยละ 86.0 ข้อปฏิบัติเมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศ ร้อยละ 83.3 ซึ่งเมื่อแบ่งเป็นในแต่ละด้าน พบว่าด้านการสืบพันธุ์ส่วนใหญ่มีการสื่อสารน้อย คิดเป็นร้อยละ 75.6 วิธีการสื่อสารที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 58.6 ด้านการสื่อสารด้านการปฏิสนธิพบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีการสื่อสารน้อย คิดเป็นร้อยละ 75.6 วิธีการสื่อสารที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 57.6 ด้านการสื่อสารด้านการปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน(ระดู) พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีการสื่อสารด้านการปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน(ระดู)ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 47.2 วิธีการสื่อสารที่ใช้จะเป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 66.7 ด้านการคบเพื่อนต่างเพศพบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีการสื่อสารด้านการคบเพื่อนต่างเพศน้อย คิดเป็นร้อยละ 49.8 วิธีการสื่อสารที่ใช้จะเป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 67.2 ในด้านการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบ พบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีการสื่อสารด้านการปฏิบัติ

ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบน้อย คิดเป็นร้อยละ 86.0 วิธีการสื่อสารที่ใช้จะเป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 57.1 และในด้านการจัดการกับอารมณ์ทางเพศส่วนใหญ่พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงมีการสื่อสารในด้านการจัดการกับอารมณ์ทางเพศน้อย คิดเป็นร้อยละ 83.3 วิธีการสื่อสารที่ใช้จะเป็นการพูดคุยทั่วไปร้อยละ 62.9

ตารางที่ 3 การสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420)

การสื่อสารเรื่องเพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. การสืบพันธุ์		
ระดับสูง	4	0.8
ระดับปานกลาง	99	23.6
ระดับต่ำ	317	75.6
2. การปฏิสนธิ		
ระดับสูง	5	1.2
ระดับปานกลาง	40	9.5
ระดับต่ำ	375	89.3
3. การปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน(ระดู)		
ระดับสูง	77	18.3
ระดับปานกลาง	198	47.2
ระดับต่ำ	145	34.5
4. การคบเพื่อนต่างเพศ		
ระดับ สูง	85	20.2
ระดับปานกลาง	126	30.0
ระดับต่ำ	209	49.8
5. การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบ		
ระดับสูง	6	1.4
ระดับปานกลาง	53	12.6
ระดับต่ำ	361	86.0

ตารางที่ 3 การสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420) (ต่อ)

การสื่อสารเรื่องเพศ	จำนวน	ร้อยละ
6. การจัดการกับอารมณ์ทางเพศ		
ระดับสูง	4	1.0
ระดับปานกลาง	66	15.7
ระดับต่ำ	350	83.3

ส่วนที่ 1.3 พฤติกรรมทางเพศ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มมีเพศครั้งแรกเมื่ออายุ 11-13 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.7 จำนวนคู่เพศของนักเรียนในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 ส่วนอายุของคู่เพศ(ขณะที่คบกัน) ส่วนมากจะอยู่ในช่วงอายุ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.3 ระยะเวลาของความสัมพันธ์ พบว่าส่วนใหญ่มีระยะเวลา 1-12 เดือน คิดเป็นร้อยละ 79.1 และความจริงจังในความสัมพันธ์ พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างและคู่เพศมีความจริงจังของความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคู่เพศ คิดเป็นร้อยละ 22.4 มีการไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสองเกาะกอดมือกัน หรือการนั่งใกล้ชิดกัน หอมแก้ม คิดเป็นร้อยละ 81.43 ถูกสัมผัสนอกร่มผ้าเหนือส่วนเอว คิดเป็นร้อยละ 7.9 ถูกสัมผัสนอกร่มผ้าใต้ส่วนเอว (อวัยวะเพศ) คิดเป็นร้อยละ 3.3 มีการจูบปากหรือมีการจูบแบบอย่างดุคเค็ม คิดเป็นร้อยละ 2.9 การถูกสัมผัสในร่มผ้าเหนือส่วนเอว คิดเป็นร้อยละ 2.9 ถูกสัมผัสในร่มผ้าใต้ส่วนเอว (อวัยวะเพศ) คิดเป็นร้อยละ 3.1 การมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัย คิดเป็นร้อยละ 2.1 การมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช้ถุงยางอนามัย คิดเป็นร้อยละ 0.7

ตารางที่ 4 พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420)

พฤติกรรมทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
อายุเมื่อมีเพศครั้งแรก(ปี)		
9 – 10	6	6.7
11 – 13	60	66.7
14 – 15	24	26.6
Median = 13 ปี		
คู่เพศในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา(คน)		
1	54	60.0
2	11	12.2
3	11	12.2
4	3	3.4
≥ 5	11	12.2
Median = 1 คน; Min – Max = 1 – 25 คน		
อายุของคู่เพศ(ขณะที่คบกัน)(ปี)		
≤ 10	6	3.5
11 – 15	115	67.3
16 – 20	39	22.8
21 – 25	8	4.7
> 25	3	1.7
Median = 15 ปี; Min – Max = 9 – 29 ปี		
ระยะเวลาของความสัมพันธ์(เดือน) (n = 86 คน)		
1 – 12	68	79.1
13 – 24	14	16.2
25 – 36	2	2.3
27 – 48	1	1.2
49 – 60	0	0.0
61 – 72	1	1.2
Median = 4		

ตารางที่ 4 พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร (n = 420) (ต่อ)

พฤติกรรมทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
ความจริงใจในความสัมพันธ์ (n = 249 คน)		
ไม่มีความจริงใจ	14	5.6
มีความจริงใจน้อยที่สุด	29	11.6
มีความจริงใจน้อย	37	14.9
มีความจริงใจปานกลาง	66	26.5
มีความจริงใจมาก	43	17.3
มีความจริงใจมากที่สุด	60	24.1
กิจกรรมทางเพศ		
การมีคู่นอน	94	22.4
การไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสองตามลำพัง	56	13.3
การเกาะกอดมือกัน	69	16.4
การนั่งใกล้ชิดกัน	84	20.0
การหอมแก้ม	39	9.3
การจูบปากกัน	12	2.9
ถูกสัมผัสนอกร่มผ้าเหนือส่วนเอว (เช่น แขน คอ ใบหน้า หน້อก)	33	7.9
ถูกสัมผัสนอกร่มผ้าใต้ส่วนเอว (เช่น ต้นขา น่อง ก้น อวัยวะเพศ)	14	3.3
ถูกสัมผัสในร่มผ้าเหนือส่วนเอว (เช่น หน້อก)	12	2.9
ถูกสัมผัสในร่มผ้าใต้ส่วนเอว (เช่น ต้นขา น่อง ก้น อวัยวะเพศ)	13	3.1
การมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัย	9	2.1
การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย	3	0.7

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลด้าน อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา สถานที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิง ที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.117, .135$ ตามลำดับ) การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.108$)

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล การสื่อสารเรื่องเพศ และพฤติกรรมทางเพศ

ลักษณะส่วนบุคคล	ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์(r)	p-value
1. อายุของมารดา	-.020	.689
2. รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา	.117	.016
3. รายได้ของครอบครัว	-.050	.312
4. ระดับการศึกษาของมารดา ^a	-.033	.504
5. ที่อยู่อาศัย ^b	.135	.006
6. สถานภาพสมรสของบิดามารดา ^c	-.075	.126
7. การสื่อสารเรื่องเพศ	.108	.027

หมายเหตุ a ระดับการศึกษาของมารดา 0 = ต่ำกว่ามัธยมต้น, 1 = มัธยมปลาย หรือสูงกว่า

b สถานที่อยู่อาศัย 0 = ร้านอาหาร, 1 = อาบอบนวด, ร้านเกมส์

c สถานภาพสมรส 0 = คู่, 1 = หม้าย, หย่า, แยก

ส่วนที่ 2.2 เปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยงดูกับการสื่อสารเรื่องเพศ

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูที่ต่างกันมีการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่า $F = 1.585$, $p\text{-value} = .177$)

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูกับการสื่อสารเรื่องเพศ

รูปแบบการเลี้ยงดู	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	3.949	4	.987	1.585	.177
ภายในกลุ่ม	242.258	389	.623		

ส่วนที่ 2.3 เปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยงดูกับพฤติกรรมทางเพศ

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูที่ต่างกันมีพฤติกรรมทางเพศที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่า $F = 2.458$ และ ค่า $p\text{-value} = .045$)

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูกับพฤติกรรมทางเพศ

รูปแบบการเลี้ยงดู	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	20.656	4	5.164	2.458	.045
ภายในกลุ่ม	817.110	389	2.101		

กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($p\text{-value} = .003$) รูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง ($p\text{-value} = .008$) รูปแบบการเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน ($p\text{-value} = .031$) และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบรักตามใจ ($p\text{-value} = .029$)

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศตามชนิดรูปแบบการเลี้ยงดูรายคู่

รูปแบบการเลี้ยงดู	Mean Difference	Std. Error	p-value
1. ประชาธิปไตย ให้ความคุ้มครอง	.04	.252	.888
2. ประชาธิปไตย อัตตาธิปไตย	-.15	.286	.606
3. ประชาธิปไตย รักตามใจ	.25	.519	.637
4. ประชาธิปไตย ปล่อยปละละเลย	-1.13	.372	.003
5. ให้ความคุ้มครอง อัตตาธิปไตย	-.18	.363	.614
6. ให้ความคุ้มครอง รักตามใจ	.21	.565	.711
7. ให้ความคุ้มครอง ปล่อยปละละเลย	-1.17	.434	.008
8. อัตตาธิปไตย รักตามใจ	.39	.581	.499
9. อัตตาธิปไตย ปล่อยปละละเลย	-.98	.454	.031
10. รักตามใจ ปล่อยปละละเลย	-1.38	.628	.029

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางเพศโดยใช้ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว

เป็นการวิเคราะห์หารูปแบบความสัมพันธ์ที่สามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ซึ่งมีตัวแปรอิสระทั้งหมด 9 ตัวแปร ได้แก่

1. รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา
2. ที่อยู่อาศัย
3. อายุของมารดา
4. รายได้ครอบครัว
5. อาชีพของมารดา
6. ระดับการศึกษาของมารดา
7. สถานภาพสมรสของบิดามารดา
8. รูปแบบการเลี้ยงดู
9. การสื่อสารเรื่องเพศ

ตารางที่ 9 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา	-								
2. ที่อยู่อาศัย	.098*								
3. อายุของมารดา	-.026	-.037							
4. รายได้ครอบครัว	-.020	-.157**	.170**						
5. อาชีพของมารดา	.087	-.062	.037	.093					
6. ระดับการศึกษาของมารดา	.008	-.119*	.150**	.264**	.158**				
7. สถานภาพสมรสของ บิดามารดา	-.007	.006	.138**	.163**	-.014	.020			
8. รูปแบบการเลี้ยงดู	.003	.057	.094	.009	.018	-.056	-.062		
9. การสื่อสารเรื่องเพศ	-.053	.003	-.069	.058	-.002	-.005	-.025	.030	
10. พฤติกรรมทางเพศ	.117*	.135**	-.020	-.050	.013	-.033	-.075	.113*	.108*

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.1 สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว และพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนตอนต้นหญิง

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation) ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา พบว่า สถานที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ รูปแบบการเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .135, .117, .108, .113$ ตามลำดับ) และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ทั้ง 4 ตัว คือ รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ที่อยู่อาศัย การสื่อสารเรื่องเพศ รูปแบบการเลี้ยงดู โดยกำหนดให้ตัวแปรต้น คือ สถานที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ และรูปแบบการเลี้ยงดูเป็นตัวแปรตาม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้มีขนาดความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .09 -.13 ซึ่งไม่เกิน .85 ตามเกณฑ์ของการทดสอบ multicollinearity

3.2 ความสัมพันธ์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนที่สามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิง ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว

การศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ ที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ รูปแบบการเลี้ยงดู นำมาเข้าสมการ พบว่า สถานที่อยู่อาศัยสามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ .023 ซึ่งหมายถึงที่อยู่อาศัยสามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 2.3 เมื่อเพิ่มปัจจัยรายได้ที่ได้รับจากบิดามารดาเข้าไป ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเพิ่มขึ้นเป็น .035 ซึ่งค่าที่เพิ่มขึ้นนี้เมื่อตรวจสอบพบว่ายังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ารายได้ที่ได้รับจากบิดามารดาสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 เมื่อเพิ่มปัจจัยด้านการสื่อสารเรื่องเพศเข้าไปพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเพิ่มขึ้นเป็น .047 ค่าที่เพิ่มขึ้นนี้เมื่อตรวจสอบพบว่ายังคงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการสื่อสารเรื่องเพศสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 และเมื่อเพิ่มปัจจัยด้านรูปแบบการเลี้ยงดูเข้าไปพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเพิ่มขึ้นเป็น .057 ค่าที่เพิ่มขึ้นนี้เมื่อตรวจสอบพบว่ายังคง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ารูปแบบการเลี้ยงดูสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้น คือ ที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ รูปแบบการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมทางเพศ และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ได้ ร้อยละ 5.7 และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบมีขั้นตอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ

$$\text{พฤติกรรมทางเพศ} = -0.751 + 0.411 (\text{ที่อยู่อาศัย}) + 0.000 (\text{รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา}) \\ + 0.009 (\text{การสื่อสารเรื่องเพศ}) + .147 (\text{รูปแบบการเลี้ยงดู})$$

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ และรูปแบบการเลี้ยงดูกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวพยากรณ์	สัมประสิทธิ์การถดถอย				
	B	BETA	R ²	R ² change	t
ที่อยู่อาศัย	.411	.133	.023	.023	2.683*
รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา	.000	.112	.035	.012	2.270*
การสื่อสารเรื่องเพศ	.009	.108	.047	.012	2.189*
รูปแบบการเลี้ยงดู	.147	.101	.057	.010	2.046*
Constant = - 0.751 F = 5.886 p-value < .001					

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวต่อพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลด้านพฤติกรรมทางเพศ

พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครจำนวน 420 คน ผลจากการศึกษาพฤติกรรมทางเพศ พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นมีพฤติกรรมทางเพศดังนี้

1. การมีเพศครั้งแรก พบว่าอายุที่กลุ่มตัวอย่างเริ่มมีเพศครั้งแรกต่ำสุดเมื่ออายุ 9 ปี และอายุมากที่สุดที่เริ่มมีเพศครั้งแรกอายุ 15 ปี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีคู่นอนจะมีการไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสอง เกาะกุ่มมือกัน หรือการนั่งใกล้ชิดกัน หอมแก้ม คิดเป็นร้อยละ 81.43 ถูกสัมผัสนอกร่มผ้าเหนือส่วนเอว คิดเป็นร้อยละ 7.9 ถูกสัมผัสนอกร่มผ้าใต้ส่วนเอว (อวัยวะเพศ) คิดเป็นร้อยละ 3.3 มีการจูบปาก หรือมีการจูบแบบอย่างดุคคัม คิดเป็นร้อยละ 2.9 การถูกสัมผัสในร่มผ้าเหนือส่วนเอว คิดเป็นร้อยละ 2.9 ถูกสัมผัสในร่มผ้าใต้ส่วนเอว (อวัยวะเพศ) คิดเป็นร้อยละ 3.1 การมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัย คิดเป็นร้อยละ 2.1 การมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช้ถุงยางอนามัย คิดเป็นร้อยละ 0.7

2. จำนวนคู่นอนของกลุ่มตัวอย่างในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวน 1 คน ร้อยละ 60.0 รองลงมา มีจำนวนมากกว่า 5 คน ร้อยละ 12.2 และน้อยที่สุดจำนวน 4 คน ร้อยละ 3.4

3. อายุของคู่นอน (ขณะที่คบกัน) พบว่า อายุของคู่นอนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากจะอยู่ในช่วงอายุ 11–15 ปี ร้อยละ 67.3 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 16–20 ปี ร้อยละ 22.8 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุมากกว่า 25 ปี ร้อยละ 1.7

4. ระยะเวลาของความสัมพันธ์ พบว่าส่วนใหญ่มีระยะเวลา 1–12 เดือน ร้อยละ 79.1 รองลงมา มีระยะเวลา 13–24 เดือน ร้อยละ 16.2 และน้อยที่สุดมีระยะเวลา 27–48 และ 61–72 เดือน ร้อยละ 1.2

5. ความจริงจังในความสัมพันธ์ พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้น ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างและคู่เดทมีความจริงจังในความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 26.5 รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.1 และน้อยสุดอยู่ในระดับไม่มีความจริงจัง ร้อยละ 5.6

6. การใช้เวลาในการคิดถึงเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ไม่เคยใช้เวลาส่วนใหญ่ในการคิดถึงเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ ร้อยละ 59.3 รองลงมา มีการใช้เวลาส่วนใหญ่ในการคิดถึงเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศนานๆ ครั้ง ร้อยละ 14.8 และมีการใช้เวลาส่วนใหญ่ในการคิดถึงเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศบ่อยครั้งน้อยที่สุด ร้อยละ 6.4 และเมื่อมีความต้องการทางเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยระบายความต้องการทางเพศ โดยการเล่นกีฬา ฟังเพลง ร้อยละ 70.5

ทั้งนี้อาจเนื่องจากสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าในเทคโนโลยี ส่งผลให้การสื่อสารดำเนินไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว การรับข่าวสารและสื่อต่างๆ โดยเฉพาะข่าวสารและสื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศที่มีการแสดงออกอย่างเปิดเผยมากขึ้น ประกอบกับเศรษฐกิจที่ต้องมีการต่อสู้มากขึ้น ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้คำแนะนำกับบุตรมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลอง และชอบเลียนแบบขาดการแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง และในปัจจุบันค่านิยมในการมีคู่รักเป็นค่านิยมที่แพร่หลายในสังคมของวัยรุ่น ส่งผลให้หญิงชายที่เป็นคู่รักมีความผูกพันรักใคร่ซึ่งกันและกัน รวมทั้งการไม่มีเวลาของพ่อแม่ทำให้หญิงชายมีโอกาสนี้จะใกล้ชิดกันมากขึ้น ส่งผลให้มีการถูกเนื้อต้องตัวอันนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรได้

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง

1. รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง จากการทดสอบความสัมพันธ์จะพบว่ารายได้ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจรรยา ดวงแก้ว (2539: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ค่าใช้จ่ายประจำเดือนที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา การศึกษาของภรณ์ สุขศิริ และคณะ (2544: บทคัดย่อ) พบว่า รายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษา

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของวรรณา กริระตระกูล (2545: บทคัดย่อ) พบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น และการศึกษาของ สุภา โพธิ์ศรี (2547: บทคัดย่อ) พบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ในแต่ละเดือนจำนวนมากพอสมควร ทั้งนี้อาจมีผลสืบเนื่องจากบิดามารดาไม่สามารถให้การดูแลบุตรได้อย่างใกล้ชิด จึงแก้ไขด้วยการให้เงินบุตรในการใช้จ่ายตามที่บุตรต้องการ ทำให้นักเรียนมีเงินในการใช้จ่ายเพื่อการตอบสนองความต้องการของตนเองได้ในทุกๆ เรื่อง อาจทำให้วัยรุ่นที่มีความรู้สึกอ่อนไหวง่าย ถูกกระตุ้นจากอิทธิพลของสิ่งชั่วร้ายต่างๆ ทั้งสถานบันเทิงเรีงรมย์ ทำให้เด็กมีความใกล้ชิดระหว่างหญิงชายมากขึ้น ส่งผลให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควรได้

2. อายุของมารดา จากการศึกษาพบว่าอายุของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของจิรวัดนา แก้วหนองเสม็ด (2546: 94) ที่พบว่า อายุของพ่อแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ อนงค์ ชีระพันธ์ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า อายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของ สมควร ใจกระจ่าง (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า อายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของ สุภาศิริ การิกานุจน์ (2541: 102) พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาของลูกสาว คือ พ่อแม่ที่มีอายุมากขึ้นจะมีบทบาทในการสอนเพศศึกษาให้แก่ลูกมากขึ้น จากการศึกษาครั้งนี้อายุของมารดาในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80 มีอายุระหว่าง 31-50 ปี ซึ่งอยู่ในวัยกลางคนมีการปรับตัวและยอมรับในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงมีความเข้าใจในวัยรุ่น กล้าที่จะพูดคุย สื่อสารเรื่องเพศกับบุตรอย่างเปิดเผยมากกว่าพ่อแม่ที่มีอายุมากกว่าที่ยังยึดติดกับความคิดที่ว่าเรื่องเพศไม่ควรที่จะนำมาพูดคุยอย่างเปิดเผย ทำให้มีประสบการณ์ต่างๆ ความคิดเห็น การมองโลกอาจค่อนข้างใกล้ชิดเกินไป มีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้สามารถเข้าใจวัยรุ่นจึงไม่มีความแตกต่างในการให้คำแนะนำ หรือปรึกษากับนักเรียนในเรื่องต่างๆ ได้ จึงทำให้มีเจตคติต่อการสอนเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน

3. ระดับการศึกษาของมารดา จากการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิง ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ กรรณิกา จันทร์ปาน (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของอนงค์ ชีระพันธ์ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของจิรวัดนา แก้วหนองเสม็ด (2546: 91) พบว่า ระดับการศึกษาของพ่อแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเห็นได้ว่าในปัจจุบัน การศึกษาในแต่ละเรื่องไม่ได้อยู่ในตำราเพียงอย่างเดียว แต่มีในสื่อต่างๆ สื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ Internet เป็นต้น ทำให้บุคคลที่สนใจสามารถหาความรู้จากแหล่งอื่นๆ นอกเหนือจากการศึกษาสายสามัญที่จัดให้ จึงทำให้การศึกษาของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุตร

4. อาชีพของมารดา จากการศึกษาพบว่าอาชีพของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจิรวัดนา แก้วหนองเสม็ด (2546: 95) พบว่าอาชีพของพ่อแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของอนงค์ ชีระพันธ์ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของสมควร ใจกระจ่าง (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของสุพัตรา บุญญาอนุภาพพงศ์ (2547: บทคัดย่อ) พบว่า อาชีพของมารดาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมการแสดงความรักระหว่างเพศ ค่านิยมการทำแท้งและค่านิยมการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองของบุตร

ในการศึกษารั้งนี้อาชีพของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50) มีความคล้ายคลึงกันในด้านอาชีพ คือ ค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจ ร้อยละ 52.9 ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นอยู่ตลอดเวลา มีการศึกษาในด้านต่างๆ ขอมรับความคิดที่ทันสมัย ทำให้มารดามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลรวมทั้งประสบการณ์ที่มีความหลากหลายทำให้มารดาสามารถให้คำแนะนำ และเข้าใจบุตรได้อย่างเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

5. สถานภาพสมรสของบิดามารดา จากการศึกษาพบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิง ซึ่งต่างจากการศึกษาของวรรณา กริระตระกูล (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง คือ สถานภาพสมรสของพ่อแม่ การศึกษาของขวัญชนก ศิริวัฒนกาญจน์ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา การปรึกษาปัญหาครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการร่วมเพศ และสามารถร่วมทำนายนการร่วมเพศของเยาวชนหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาพบว่าบิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน ทำให้มีความผูกพันระหว่างบิดามารดาและบุตรทำให้นักเรียนได้รับความอบอุ่นในครอบครัวบ้างไม่มากนัก ทำให้เมื่อมีปัญหาส่วนใหญ่ก็จะปรึกษาบิดามารดาได้ จะเห็นว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญในชีวิตของบุคคล เด็กที่ได้รับความอบอุ่นจากการดูแลการสนับสนุนให้กำลังใจ การได้รับเสรีภาพในการกระทำ ความคาดหวังต่างๆ รวมไปถึงการดูแลและเบี่ยงเบนพฤติกรรมที่พ่อแม่ใช้ปกครองลูกและการจัดการดูแลให้เด็กมีอิสระในการปฏิบัติตามที่พ่อแม่กำหนดไว้ โดยมีการกำหนดและจำกัดขอบเขตของการกระทำไว้อย่างชัดเจน การที่พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นของเด็ก สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดพัฒนาความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเองได้ (นุชลดดา โรจนประภาพรรณ, 2541: 117) ดังนั้นครอบครัวที่มีความรัก ความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และกัน จะช่วยเป็นเกราะป้องกันสิ่งที่ไม่ดีต่างๆ สำหรับเด็กได้เป็นอย่างดี

6. รายได้ครอบครัว จากการศึกษพบว่ารายได้ครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มลิจันทร์ เกียรติสังวร (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า รายได้ครอบครัวเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ผลต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และการศึกษาของ อาภาภรณ์ เตชรัตน์ (2546: 77) ศึกษาพบว่า รายได้มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่แตกต่างกัน และการศึกษาของจิรวัดนา แก้วหนองเสม็ด (2546: 95) พบว่ารายได้ครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นได้ว่าจากการศึกษาส่วนใหญ่รายได้ของครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างกัน และกลุ่มตัวอย่างได้รับเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ใกล้เคียงกัน จึงเป็นเหตุให้รายได้ครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ

7. ที่อยู่อาศัย จากการศึกษพบว่าสถานที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมทางเพศ และสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตรงกับการศึกษาของอรอุษา จันทรวีรุจ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ปัจจัยเอื้อได้แก่ สภาพที่อยู่อาศัย แหล่งสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การเข้าถึงสถานเริงรมย์ แบ่งเป็นแหล่งสถานเริงรมย์ ใกล้ที่พักและแหล่งสถานเริงรมย์ ใกล้โรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของขวัญชนก ศิริวัฒนกาญจน์ (2543: 130) ศึกษาพบว่า ที่พักอาศัย ความมีอิสระในการออกจากที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับการร่วมเพศ และสามารถร่วมทำนายการร่วมเพศของเยาวชนหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของดวงหทัย นุ่มนวน (2546: บทคัดย่อ) พบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การศึกษาสุภา โพธิ์ศรี (2547: บทคัดย่อ) พบว่า

ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การศึกษาของพุกษา บุญบุญ (2549: บทคัดย่อ) พบว่า ลักษณะการพักอาศัย มีผลต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของปวีณา สายสูง (2541: บทคัดย่อ) พบว่า การพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาและอาศัยอยู่ตามลำพังมีแนวโน้มที่จะมีความเสี่ยงทางเพศในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของสุนิตย์ พัวพันพัฒนา (2547: 73) พบว่า ลักษณะของที่พักอาศัยเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศเชิงเสรี

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใกล้สถานที่เสี่ยงต่อการส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมีที่พักอาศัยใกล้กับร้านเกมส์ คิดเป็นร้อยละ 66.0 ร้านอาหารร้อยละ 50.0 ประกอบกับบิดามารดาต้องทำงาน ไม่มีเวลาในการดูแลบุตร ทำให้บุตรมีอิสระในการเข้าออกจากที่พักและจากการศึกษาสถานที่พักอาศัยของนักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ใกล้กับสถานเริงรมย์ และแหล่งอบายมุข ทำให้นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในสถานที่เหล่านี้ ซึ่งทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมในทางเพศที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมได้

สมมติฐานข้อที่ 2 บุตรสาวที่ได้รับรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวที่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็น การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง การเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและการเลี้ยงดูแบบรักตามใจ มีการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = .177$) ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 เนื่องจากสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าในเทคโนโลยี เศรษฐกิจที่ต้องมีการต่อสู้มากขึ้น ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้คำแนะนำกับบุตรมากขึ้น ทำให้ขาดความใกล้ชิดกัน ขาดความไว้วางใจและขาดการสื่อสารในเรื่องต่างๆ เมื่อบุตรมีปัญหาและต้องการคำแนะนำ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของศุภาศิริ การิกานุจน์ (2541: 100) พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องเพศจากพ่อแม่ปานกลาง การศึกษาของสิทธิโชค ภิญโญทิพย์ (2546: 74) พบว่า ส่วนผู้ปกครองไม่ได้สอนเรื่องเพศแก่บุตรของตน และการศึกษาของชญญา ดิษเจริญ (2548: 65) พบว่า บิดาและมารดามีการสื่อสารเรื่องภาวะเสี่ยงทางเพศกับสตรีวัยรุ่นระดับน้อย และการศึกษาของกรสุมา เจียมสระน้อย (2546: 83) พบว่า พ่อแม่มีบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อย แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของดวงเดือน ศาสตรภูธรและ

คณะ (2545: 141) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับการสื่อสารในครอบครัว และการศึกษาของนรมนต์ มหาศิริมงคล (2548: 71) พบว่า การเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการสื่อสารของวัยรุ่นตอนต้นกับพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่เป็นผู้มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนให้ลูกมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบรรทัดฐานของสังคม แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากพ่อแม่น้อยมาก ทั้งที่การสอนเพศศึกษาในครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญ พ่อแม่ควรเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำและตอบคำถามเรื่องเพศให้แก่ลูกได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัยของลูก สามารถพูดคุยในเรื่องความรู้เรื่องเพศเหมือนกับเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ว่าหญิงหรือชายสามารถพูดคุยได้ (สุภาศิริ การิกาญจน์, 2541: 5)

การอบรมเลี้ยงดู จึงจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อเป็นการถ่ายทอดการอบรม ความคิด ทักษะคติ ตลอดจนวัฒนธรรมต่างๆ จากบิดามารดาไปสู่ลูก มีบางครั้งที่พบว่ามารดาที่รักลูกแต่ไม่สามารถสื่อสารสิ่งเหล่านี้ได้ ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างบิดามารดาและบุตร นั่นคือเด็กอาจมีการรับรู้ที่บิดามารดาที่ไม่พุดมมากกับลูกมีความเข้มงวดกดขี่ในขณะที่พูดว่ารักลูก เลี้ยงลูกโดยใช้หลักประชาธิปไตย เป็นต้น (ดวงเดือน ศาสตร์ภักทรและคณะ, 2545: 148) แต่อย่างไรก็ตามการอบรมเลี้ยงดูกับการสื่อสารในครอบครัว มีความเกี่ยวข้องกันอย่างยิ่ง กล่าวคือถ้าบิดามารดาเลี้ยงลูกแบบให้ความรัก ความอบอุ่นและไว้วางใจ จำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารกับลูกอย่างรู้ใจ คือการสื่อสารเชิงบวก แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าบิดามารดาใช้การสื่อสารทางลบก็มีผลทำให้เด็กกลายเป็นคนขี้กลัว ขี้กังวล (สุพัฒนา เศษาดิวงค์ ณ อยุธยา, อ้างถึงในดวงเดือน ศาสตร์ภักทรและคณะ, 2545)

สมมติฐานข้อที่ 3 บุตรสาวที่ได้รับรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.6 ($\bar{X}=33.28$) รองลงมาได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง ร้อยละ 8.8 ($\bar{X}=28.37$) และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักตามใจน้อยที่สุดร้อยละ 1.9 ($\bar{X}=18.53$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูแตกต่างกันมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = .045$) ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย รูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง รูปแบบการ

เลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบรักตามใจ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พ่อแม่มีการปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรมเป็นประชาธิปไตยทั้งในด้านความรัก ความเอาใจใส่ การสนใจทุกข์สุขของเด็ก มีความใกล้ชิดกับเด็ก มีเหตุผล เด็กสามารถแสดงความคิดเห็น สามารถโต้ตอบ มีความเป็นตัวของตัวเอง พ่อแม่ยอมรับในความสามารถและความคิดของเด็ก และให้การช่วยเหลือกับเด็กในโอกาสที่เหมาะสม ทำให้เด็กสามารถที่จะเปิดเผยความรู้สึกต่างๆ และสามารถที่จะขอคำปรึกษาจากมารดาได้ในทุกเรื่องที่เด็กต้องการคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสม

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย พ่อแม่มีอำนาจเด็ดขาดภายในบ้าน มีการวางกฎเกณฑ์และจزمุ่งหมายไว้ให้บุตรปฏิบัติตาม คอยควบคุมทั้งพฤติกรรม ความคิด เจตคติ และความรู้สึก และถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกลงโทษ ทำให้เด็กไม่กล้าที่จะแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ตนเองต้องการหรือทำกิจกรรมที่นอกเหนือจากคำสั่งของพ่อแม่ได้

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง ถึงแม้เด็กจะรู้สึกว่าจะไม่ได้รับอิสระ เพราะพ่อแม่หรือผู้ปกครองก้าวเข้ามาในเรื่องส่วนตัวและต้องการให้อยู่ในระเบียบวินัยเสมอไม่ว่าจะเป็นในด้านการทำงาน ความคิดเห็น การแต่งกาย มารยาท รวมทั้งการยึดเอาความพอใจและความต้องการของพ่อแม่เป็นหลัก ส่งผลให้เด็กมีความวิตกกังวล ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ร้ายอยู่ตลอดเวลา แต่พ่อแม่ก็ยังรักคอยดูแล และห่วงใยเด็กอยู่ตลอดเวลา เด็กจึงไม่กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมาได้

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูการแบบรักตามใจ เนื่องจากการที่พ่อแม่ยินยอมให้บุตรแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้ตามใจโดยไม่มีกฎเกณฑ์แม้กระทั่งทำผิดก็ไม่ถูกทำโทษ แต่พ่อแม่ก็จะคอยดูแลและเอาใจใส่เด็กอยู่ตลอดเวลา

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเด็กจะไม่ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ขาดความอบอุ่น ถูกทอดทิ้งไม่ได้รับคำแนะนำ การช่วยเหลือจากพ่อแม่ เด็กสามารถทำอะไรได้ตามใจตัวเอง ส่งผลให้เด็กพยายามเรียกร้องความสนใจ โดยอาจจะแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวเห็นคนอื่นเป็นศัตรูมุ่งร้ายและไม่รู้จักขอบเขตของความพอดี เด็กพยายามที่จะแสวงหาความอบอุ่นจากสิ่งแวดล้อมนอกบ้าน เช่น โรงเรียน เพื่อนๆ บุคคลอื่นได้ ซึ่งเด็กอาจจะแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของนุชดา โรจนประภาพรรณ (2541: 111) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกลึกซึ้งในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น การศึกษาของณัฐดี สันทิพย์สมบูรณ์(2541: บทคัดย่อ) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ การศึกษาของอาภาภรณ์ เตชรรัตน์ (2546: 81) ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา จ. สมุทรปราการ พบว่าการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีพฤติกรรมทางเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของปิยวรรณ กุมภีรัตน์ (2546: 79) พบว่า การปลูกฝัง ขัดเกลาวัฒนธรรมขั้นพื้นฐานไม่สมบูรณ์จากปัญหาครอบครัวนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การศึกษาของประชัน จันทระวังยศ (2546: บทคัดย่อ) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การศึกษาของดวงหทัย นุ่มนวน (2546: บทคัดย่อ) พบว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การศึกษาของสุนิตย์ พัวพันพัฒนา (2547: 95) ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาในอำเภอพาน พบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศเชิงเสรี แต่วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศเชิงเสรี การศึกษาของสุภา โพธิ์ศรี (2547: บทคัดย่อ) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา/ผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การศึกษาของวรรณศิริ ปิ่นทอง (2549: บทคัดย่อ) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูสามารถร่วมพยากรณ์พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ และการศึกษาของพุกษา นุกบุญ (2549: บทคัดย่อ) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ แต่วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ

เนื่องจากปัจจุบันบิดามารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้านเป็นประจำส่งผลให้ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูบุตร ทำให้บุตรขาดการดูแลอบรมสั่งสอนปลูกฝังในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ขาดบุคคลที่ให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่นักเรียนมีความสงสัยขาดบุคคลที่ให้คำแนะนำว่า พฤติกรรมที่เห็นนี้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ และส่วนใหญ่บุตรจะให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ชอบการเล่นแบบดารา นักร้อง โดยขาดการไตร่ตรองตัดสินใจอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องได้

ไม่ว่าเด็กจะมีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ที่บิดามารดาจะให้ความรักและส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง ได้รับความเสมอภาคในการทำสิ่งต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก คือ จะมีลักษณะเป็นคนมีเหตุผล มีความรับผิดชอบปรับตัวและช่วยเหลือตนเองได้ดี กล้าแสดงออก มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความเข้าใจในตนเองสูงและรู้สึกว่าคุณค่า รูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย บิดามารดาประเภทนี้ เด็กจะต้องเชื่อฟังบิดาบิดามารดาฝ่ายเดียว ถ้าฝ่าฝืนจะถูกลงโทษ ซึ่งจะทำให้เด็กเป็นคนเจ้าอารมณ์ ไม่มีความมั่นใจในตนเอง และขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งรูปแบบการเลี้ยงดูการแบบรักตามใจ ที่บิดามารดาประเภทนี้มักจะปล่อยให้เด็กทำอะไรตามใจชอบ จะลงโทษเด็กนานๆครั้ง ทำให้เด็กเอาแต่ใจตนเอง ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งบิดามารดาประเภทนี้มักจะเย็นชา ห่างเหิน ไม่สนใจในตัวบุตร ทำให้เด็กขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่มั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าตนไม่ได้รับความรัก (นุชลดา โรจนประภาพรรณ, 2541: 110) ก็สามารถส่งผลให้นักเรียนมีอิสระในการคิด สามารถที่จะแสดงพฤติกรรมได้ตามใจตนเอง และเมื่อนักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่ ส่งผลให้เด็กขาดความอบอุ่นในครอบครัวและพยายามแสวงหาความอบอุ่นจากสิ่งแวดล้อมจากภายนอก ขาดการยับยั้งชั่งใจตนเองในเรื่องต่างๆ ทำให้มีการแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้

สมมติฐานข้อที่ 4 การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว

จากการศึกษา พบว่า มารดาและกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีการสื่อสารน้อย ($\bar{x} = 2.26$, S.D. = .78) เมื่อพิจารณาการสื่อสารเป็นเรื่องๆพบว่า การสื่อสารเรื่องการปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน (ระดู) การคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะฉันท์เพื่อนและการหลีกเลี่ยงการอยู่ตามลำพังสองต่อสองกับผู้ชายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 1.13$, .98, และ 1.02 ตามลำดับ) ส่วนการสื่อสารเรื่องการสังเกตอาการผิดปกติต่างๆ ที่อาจเกิดจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความต้องการทางเพศ มีการสื่อสารน้อยสุด ($\bar{x} = .23$, และ .40 ตามลำดับ) จะเห็นได้ว่าการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .108$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของดวงหทัย นุ่มนวน (2546: บทคัดย่อ) พบว่า การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การศึกษาของสุภา โพธิ์ศรี (2547: บทคัดย่อ) พบว่า ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมีทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในเชิงบวก

การศึกษาของชัยญา ดิษเจริญ (2548: 65) พบว่า การสื่อสารระหว่างบิดาและมารดากับสตรีวัยรุ่น เรื่องภาวะเสี่ยงทางเพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับต่ำ การศึกษาของ พันธุ์ อูปถัมภ์ (2546: 108) พบว่า รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิดเสรี แบบปกป้องและ แบบปล่อยปละมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส การศึกษาของ พุกยา บุญบุญ (2549: บทคัดย่อ) พบว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติ ต่อพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม การศึกษาของวรรณศิริ ปิ่นทอง (2549: บทคัดย่อ) พบว่า การรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อสามารถร่วมพยากรณ์พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ ผลการศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นการยืนยันว่า การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมทางเพศของบุตรทั้งนี้เพราะความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะเด็กที่เข้าสู่วัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงทางด้าน ร่างกายทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวล โดยเฉพาะเด็กหญิงเริ่มมีการขยายของทรวงอก มีประจำเดือน ครั้งแรกเด็กยังไม่ทราบว่าตนควรจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม (อนเนก อารีพรคและ สุวิทนา อารีพรค, อ้างถึงในอ้างถึงใน จิรวัฒนา แก้วหนองเสม็ด, 2546) พ่อแม่จึงมีบทบาทสำคัญมากในการสื่อสารความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนตัว การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กมีการปรับตัวที่เหมาะสม รวมทั้งการสื่อสารเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การจัดการ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ รวมทั้งการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะช่วยลดปัญหาทางเพศได้ (จิรวัฒนา แก้วหนองเสม็ด, 2546) อย่างไรก็ตามการสื่อสาร เรื่องเพศในสังคมไทยยังเป็นเรื่องที่ไม่ได้รับพูดถึงอย่างเป็นทางการมากนัก เนื่องจากคนไทยเห็น ว่าเป็นเรื่องน่าอาย ไม่ควรนำมาพูด ส่งผลให้บุตรหลานไม่ได้รับการปลูกฝังในเรื่องเพศที่ถูกต้อง ทั้ง ที่เด็กวัยนี้อยากรู้ อยากลองในเรื่องต่างๆ ที่สงสัย บ่อยครั้งเด็กทดลองในสิ่งที่ผิดส่งผลต่อพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมของเด็ก ประกอบกับปัจจุบันมีสื่อประเภทต่างๆ เช่น หนังสือ โทรทัศน์ วีดิโอหรือ ภาพยนตร์ที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศที่เด็กสามารถหาดูได้ง่าย ส่งผลให้นักเรียนสนใจและนักเรียน วัยรุ่นตอนต้นเป็นวัยที่อยากรู้ อยากลองและเลียนแบบ นอกจากนั้นสถานเริงรมย์ต่างๆ รวมทั้งแหล่ง มั่วสุมที่เป็นแหล่งสนองความต้องการ การหาประสบการณ์แปลกใหม่ของนักเรียนที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ ร้านอาหาร ร้านเมสส์ ร้านคาราโอเกะที่อยู่ไม่ไกลจากที่พักของนักเรียนทำให้สามารถเข้าไปใช้ บริการบางครั้งอาจมีการดื่มสุราหรือของมีเมา ทำให้ขาดสติ ขาดความยั้งคิดในเรื่องต่างๆ ส่งผล ต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมตามมา เมื่อมีความต้องการทางเพศนักเรียนก็ไม่สามารถ หาทางออกที่ถูกต้องได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจาก เป็นสถาบันการเรียนรู้ อบรมสั่งสอน มีการปลูกฝังในสิ่งที่ถูกต้องก่อนที่เด็กจะออกไปเผชิญกับ

สังคมภายนอก มีการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่วัยรุ่นยังไม่มีความรู้ที่ถูกต้อง ในเรื่องที่ว่าวัยรุ่นสงสัยและต้องมีการตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะเรื่องเพศที่วัยรุ่นควรที่จะมีการเรียนรู้และให้คำแนะนำอย่างถูกต้อง เหมาะสมในแต่ละวัยของวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นสามารถที่จะออกไปเผชิญกับสังคมภายนอก และสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอกเพื่อการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมได้ พ่อแม่จึงจำเป็นต้องมีการสื่อสารอย่างเปิดเผย โดยยอมรับในพฤติกรรมที่แสดงออกของวัยรุ่น เอาใจใส่ และรับฟังปัญหา เป็นที่ปรึกษาให้แก่ลูกวัยรุ่น พ่อแม่ต้องให้ความสนับสนุน ให้ความเวลาและสร้างความเป็นเพื่อนที่เข้าอกเข้าใจกัน มีการสื่อสารอย่างมีเหตุผล ทำให้ลูกกล้าและอยากปรึกษาปัญหาเรื่องเพศกับพ่อแม่ ส่วนการบ่นหรือไม่สนใจพฤติกรรมของวัยรุ่นจะทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับลูกวัยรุ่นได้ และยังทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นห่างเหิน (Wahlroos, 1974 อ้างถึงใน จิรวัดนา แก้วหนองเสม็ด, 2546)

สมมติฐานข้อที่ 5 ลักษณะส่วนบุคคล (อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว) รูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวสามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน

ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสามารถในการทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้น ทั้งหมดมี 4 ตัวแปร ได้แก่ สถานที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ รูปแบบการเลี้ยงดู ($r = .135, .117, .108, .113$ ตามลำดับ) ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปรความสามารถในการทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้น ได้ร้อยละ 5.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปวีณา สายสูง (2541: บทคัดย่อ) พบว่า การอยู่ใกล้สถานเริงรมย์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของขวัญชนก ศิริวัฒนกาญจน์ (2543: 130) ศึกษาพบว่า ที่พักอาศัย ความมีอิสระในการออกจากที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับการร่วมเพศ และสามารถร่วมทำนายการร่วมเพศของเยาวชนหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของวรรณศิริ ปิ่นทอง (2549: บทคัดย่อ) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูและการรับข้อมูลทางเพศผ่านสื่อสามารถร่วมพยากรณ์พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้

ซึ่งเป็นการยืนยันว่าปัจจัยทั้ง 4 ประการเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้ ซึ่งประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาก็คือ บทบาทของครอบครัวในสังคมปัจจุบันพบว่าครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทมาสู่สังคมเมืองมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความแออัดของที่อยู่อาศัยและแบบแผนในการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่รอดในสังคม ครอบครัวไม่มีทางเลือกมากนักในการเลือกที่พักอาศัยจึงเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีมากกว่าครั้งที่พักอาศัยอยู่ใกล้ร้านเกมส์ ร้านอาหารและร้านคาราโอเกะ บิดามารดาต้องทำงานอย่างหนักเพื่อความเป็นอยู่รอดของครอบครัว ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาในการอบรมดูบุตร เมื่อเด็กต้องการความช่วยเหลือพ่อแม่ส่วนใหญ่จะแก้ไขโดยการให้เงินในการใช้จ่ายตามต้องการทำให้เด็กใช้จ่ายตามความต้องการของตนเอง โดยไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสม เช่น ใช้ในการซื้อวีซีดี หนังสือรวมทั้งสื่อลามกต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองโดยขาดการยั้งคิด และขาดคำแนะนำที่เหมาะสมของพ่อแม่ส่งผลในด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ และยังทำให้ความใกล้ชิดและสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่และบุตรมีน้อย ประกอบกับเด็กบางส่วนจะได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กมีความเป็นอิสระ สามารถที่จะทำอะไรได้ตามที่ตนเองต้องการ นอกจากนี้การแพร่กระจายของวัฒนธรรมทางตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทในสังคมเป็นอย่างมาก ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในด้านต่างๆ โดยเฉพาะสื่อที่ช่วยความรู้สึทางเพศ เช่น วีซีดี หนังสือและหนังสือการ์ตูน อินเทอร์เน็ต ที่หาได้ง่ายเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศ รวมทั้งเป็นแหล่งในการหาความรู้เรื่องเพศเมื่อมีความสงสัยในเรื่องเพศ ทั้งสถานบันเทิงต่างๆ เช่น อบาบูนวด ร้านเกมส์ ผับบาร์ต่างๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งที่อยู่อาศัยของเด็กเป็นจำนวนมาก ทำให้เด็กหลงไปกับสิ่งชั่วร้ายเหล่านี้ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมรวมทั้งขาดการอบรมดูแลและการสื่อสารเรื่องเพศที่ถูกต้องกับบุตรตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งผลการศึกษาจะเห็นได้ว่ามารดาจะมีการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรสาวบ้าง แต่ก็อยู่ในระดับต่ำเกือบทุกองค์ประกอบทั้งที่ครอบครัวจึงเป็นสถาบันแห่งแรกที่ดีที่สุดสำหรับการสื่อสารพูดคุยกับบุตรเรื่องเพศ เพราะต่างก็มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการสร้างเสริมเจตคติ และความประพฤติกกับบุตร เปรียบเสมือนแม่พิมพ์อันดับแรกที่จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศอยู่เป็นอันมาก บ้านจึงเป็นหน่วยสังคมอันแรกที่เหมาะสมที่จะให้เด็กได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยการศึกษาแบบอย่าง คำสั่งสอน ข้อเท็จจริง การแนะนำแนวทางหรือคำแนะนำต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ (ประภาพร สุวรรณคุณ, 2548) การสื่อสารในเรื่องเพศทุกรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น พฤติกรรมทางเพศ การกอดจูบ การมีเพศสัมพันธ์ การเปลี่ยนแปลงของสภาวะทางร่างกายของวัยรุ่นต่างๆ เหล่านี้พ่อแม่ควรมีบทบาทในการให้ความรู้ และคำแนะนำแก่ลูก เพราะเรื่องเพศเป็นเรื่องของค่านิยม และ

ความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านทางครอบครัว ไม่มีผู้ใดที่ดีกว่าพ่อแม่ในการช่วยสนับสนุนสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้กับลูก (ประทีน ชังดเวช : อ้างถึงใน กรสุมา เกียรติสรระน้อย, 2546)

นอกจากนี้การสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรนั้น นอกจากจะพิจารณาความเหมาะสมในเรื่องวัยของบุตรแล้ว ยังต้องพิจารณาให้มีความครอบคลุมเรื่องเพศทุกด้าน ได้แก่ การสืบพันธุ์ การปฏิสนธิ การปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน(ระดู) การคบเพื่อนต่างเพศ การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบและการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ ซึ่งไม่ควรที่จะขาดในด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาทางเพศที่อาจจะเกิดขึ้นกับวัยรุ่นได้ และที่สำคัญที่สุดคือพ่อแม่ต้องมีความรู้ในเรื่องเพศ ทศคติที่ดีต่อเรื่องเพศและหลักในการสื่อสารเรื่องเพศ รวมทั้งความสะอาดใจและความรู้สึกที่ไม่กระดากอายของพ่อแม่ที่จะสื่อสารเรื่องเพศกับบุตร ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในครอบครัวจะส่งผลให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสิ่งที่ควรพิจารณาอีกประการก็คือ รายได้ของเด็กได้รับจากพ่อแม่ในแต่ละเดือนเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่สามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว ในประเด็นนี้พ่อแม่ควรเข้าใจและพิจารณาความจำเป็นในการใช้จ่ายของบุตร และควรฝึกหัดให้รู้จักคุณค่าของเงิน การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ซึ่งถ้าพิจารณาจากรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่พบว่าเป็นรูปแบบที่พบจำนวนมากที่สุดน่าจะมีช่วยช่วยให้กลุ่มวัยรุ่นยอมรับเข้าใจเหตุผลและเป็นการปลูกฝังแนวคิดในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเด็กตั้งแต่เริ่มต้น

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Cross Sectional Survey) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวต่อพฤติกรรมทางเพศ

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 3 เขตการศึกษา โดยอาศัยอยู่กับมารดาอย่างน้อย 1 ปีก่อนเก็บข้อมูล (นับย้อนหลังไป 1 ปีจากวันที่เก็บข้อมูล) สุ่มเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีจำนวนนักเรียนรวม 420 คน

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและจากการประยุกต์จากอรชุนา พุ่มสวัสดิ์ (2539) Angela (2003) และ Powwattana (2005) ประกอบด้วยคำถามที่แยกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงดูในครอบครัว เป็นมาตรประมาณค่า (Rating scales) จำนวน 45 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว เป็นมาตรประมาณค่า (Rating scales) จำนวน 22 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ เป็นแบบเติมคำและแบบทำ - ไม่ทำ จำนวน 6 ข้อ

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน หาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการหาค่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha co efficiency) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในแต่ละส่วนดังนี้ คือ รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว และพฤติกรรมทางเพศ เท่ากับ .89, .90 และ .90 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวผู้วิจัยเองและผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 1 คน โดยการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 3 เขตการศึกษา ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 1 เดือน คือวันที่ 1 กันยายน 2549 – 29 ตุลาคม 2549 ได้แบบสอบถามจำนวน 420 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (Statistical Package for the Social Science) คำนวณหาค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

อายุของกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 13.29 ปี มีรายได้เฉลี่ย 1,808.47 บาทต่อเดือน มารดามีอายุเฉลี่ย 41.4 ปี มารดาส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา (25.7%) ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจ (28.2%) มีสถานภาพสมรสคู่ (75.0%) รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 18,000 บาท ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูส่วนใหญ่จะเป็นบิดามารดา (69.0%) เมื่อเกิดข้อสงสัยปัญหาทางเพศ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะปรึกษากับมารดา (50.7%) แหล่งข้อมูลเรื่องเพศจากหนังสือต่างๆ (58.8%) สถานที่พักของกลุ่มตัวอย่างในปัจจุบันใกล้เคียงกับร้านเกมส์ (66.0%)

1.2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเลี้ยงดู ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษา
ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด (72.6%) รองลงมาได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง (8.8%) การเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน (6.7%) การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (3.8%) และการเลี้ยงดูแบบรักตามใจน้อยที่สุด (1.9%)

1.3 ผลการวิเคราะห์การสื่อสารเรื่องเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษา
ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวโดยรวม น้อย ทั้งในเรื่องการปฏิสนธิ เช่น เรื่องอสุจิของเพศชายผสมกับไข่ของเพศหญิง (89.3%) การปฏิบัติ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบ ได้แก่ เรื่องการมีเพศสัมพันธ์และผลกระทบ วิธีการคุมกำเนิดต่างๆ ผลที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การสังเกตอาการผิดปกติต่างๆ ที่ อาจเกิดจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่ ผลกระทบของการทำแท้งและปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พฤติกรรมรักร่วมเพศ ความรักและ/ หรือการแต่งงาน (86.0%) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศได้แก่ เรื่องความต้องการทางเพศ การ ระบายความต้องการทางเพศที่ปลอดภัย การหลีกเลี่ยงการกระตุ้นและการปลุกเร้าอารมณ์เพศ (83.3%) แต่มารดาจะมีการสื่อสารเรื่องการปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน(ระดู) เช่น วิธีการใส่ผ้าอนามัย การรักษาความสะอาดปานกลาง (47.2%) โดยส่วนใหญ่วิธีการสื่อสารที่มารดาสื่อสารกับบุตรจะเป็น การพูดคุยทั่วไป (58.6%)

1.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษา
ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มมีเพศครั้งแรกเมื่ออายุอยู่ระหว่าง 13 ปี (66.7%) จำนวนคู่เพศของนักเรียนในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมามีจำนวน 1 คน (60.0%) อายุของคู่เพศ (ขณะที่คบ กัน) อยู่ระหว่าง 15 ปี (67.3%) ระยะเวลาของความสัมพันธ์ระหว่าง 4 เดือน (79.1%) และความ จริงจังในความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างและคู่เพศมีความจริงจังของความสัมพันธ์อยู่ในระดับปาน กลางมากที่สุด (26.5%)

กลุ่มตัวอย่างที่มีคู่เพศมีจำนวน 94 คน (22.4%) มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมี เพศสัมพันธ์ได้แก่ การไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสอง การเกาะกุ่มมือกัน หรือการนั่งใกล้ชิดกัน หอมแก้ม (81.43%) ถูกสัมผัสสนอกร่มผ้าเหนือส่วนเอว (7.9%) ถูกสัมผัสสนอกร่มผ้าได้ส่วนเอว

(อวัยวะเพศ) (3.3%) มีการจูบปากหรือมีการจูบแบบอย่างดุคคิม (2.9%) การถูกสัมผัสในร่มผ้าเหนือส่วนเอว (2.9%) มีการถูกสัมผัสในร่มผ้าใต้ส่วนเอว (อวัยวะเพศ) (3.1%) ในด้านการมีเพศสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัย (2.1%) และมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย (0.7%)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

2.1 ปัจจัยข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

2.1.1 อายุของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ($r = -.020$, $p\text{-value} = .689$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1.1

2.1.2 รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ($r = .117$, $p\text{-value} = .016$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1.2

2.1.3 ระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ($r = -.033$, $p\text{-value} = .504$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1.3

2.1.4 สถานที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ($r = .135$, $p\text{-value} = .006$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1.4

2.1.5 สถานภาพสมรสของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ($r = -.075$, $p\text{-value} = .126$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1.5

2.1.6 รายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับกับพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ($r = -.050$, $p\text{-value} = .312$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1.6

2.2 รูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวไม่แตกต่างกันของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .030$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

2.3 รูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .113$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

2.4 การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .108$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

3. การหากลุ่มปัจจัยทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติในการทำนายพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร และผลการทำนาย

3.1 จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่ามีปัจจัยเพียง 4 ปัจจัย คือ ที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ รูปแบบการเลี้ยงดู ที่สามารถร่วมกันทำนายความแปรผันของพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ โดยที่อยู่อาศัย สามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 2.3 เมื่อเพิ่มปัจจัยรายได้ที่ได้รับจากบิดามารดาเข้าไป สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 เมื่อเพิ่มปัจจัยด้านการสื่อสารเรื่องเพศเข้าไป พบว่าสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เมื่อเพิ่มปัจจัยด้านรูปแบบการเลี้ยงดู เข้าไปพบว่าสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 กลุ่มปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศนั้น นำมาสร้างสมการทำนายพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยทำนายและค่าคงที่ได้สมการ ดังนี้

$$\text{พฤติกรรมทางเพศ} = -0.751 + 0.411 (\text{ที่อยู่อาศัย}) + 0.000 (\text{รายได้ที่ได้รับจากบิดา มารดา}) \\ + 0.009 (\text{การสื่อสารเรื่องเพศ}) + .147 (\text{รูปแบบการเลี้ยงดู})$$

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากรูปแบบการเลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาวได้ ดังนั้น บิดามารดา ผู้ปกครองจึงควรปรับรูปแบบการเลี้ยงดูโดยเน้นการเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย และสร้างครอบครัวให้อบอุ่นให้การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสม และมีการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องต่างๆ ตั้งแต่ยังเป็นเด็ก
2. จากการศึกษาพบว่า รายได้ของนักเรียนยิ่งสูงยิ่งทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากขึ้น ดังนั้นพ่อแม่ควรสอนให้บุตรรู้จักการใช้รายได้อย่างพอประมาณ มีเหตุผล เห็นคุณค่าของเงินมีความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้องตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่อาจเกิดขึ้นกับบุตรได้
3. พยาบาลสาธารณสุขควรมีการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงในด้านต่างๆ มีการสร้างทักษะในการเลี้ยงดูให้กับพ่อแม่โดยเน้นรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว โดยเน้นการยกตัวอย่างให้บุตรได้เห็นตัวอย่าง
4. เสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับสถานที่อยู่อาศัยที่อยู่ใกล้กับแหล่งที่มีความเสี่ยง เช่น อาบอบนวด ผับ/บาร์/คิสโก้เทค เป็นต้น ให้มีการจัดสิ่งแวดลอมรอบๆ ที่อยู่อาศัย เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยที่ทดลองเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของบุตรสาววัยรุ่น โดยมีการประยุกต์ใช้การสื่อสารเรื่องเพศ และรูปแบบการเลี้ยงดูในสังคม รวมทั้งรายได้ของนักเรียนและสถานที่อยู่อาศัยซึ่งสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศได้
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพถึงลักษณะช่องทางของการสื่อสารเรื่องเพศ โดยจำแนกตามรูปแบบการเลี้ยงดู เพื่อจะได้ทำความเข้าใจช่องทางของการสื่อสารเรื่องเพศตามรูปแบบการเลี้ยงดูได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศของ
บุตรสาววัยรุ่น เขตกรุงเทพมหานคร

(PARENTING STYLES AND SEXUAL COMMUNICATION BETWEEN
MOTHER AND EARLY ADOLESCENT DAUGHTERS ON SEXUAL
BEHAVIOR AMONG FEMALE EARLY ADOLESCENTS BANGKOK
METROPOLIS)

ชลนิทรา แสงบุราณ 4736325 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อาภาพร เผ่าวัฒนา, Ph.D., สุลี ทองวิเชียร, ศ.ค.,
พิมสุภาว จันทนะโสทธิ, Ph.D.

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลของกองวางแผนครอบครัว และประชากร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ.2542 มีผู้หญิงเข้ารับการรักษากะแท่งซ้อนจากการทำแท้งกว่า 45,000 ราย ร้อยละ 30 เป็นวัยรุ่น และในปี พ.ศ. 2548 สำนักระบาดวิทยา รายงานว่ามีจำนวนผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์ เป็นวัยรุ่นหญิงอายุระหว่าง 15-19 ปี ที่มีอาการประมาณ 9,000 คน คิดเป็นร้อยละ 2.54 ของประชากรในกลุ่มนี้ สาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงส่วนใหญ่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 83.64 และจากรายงาน กองอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2545 พบว่า อัตราป่วยด้วยโรคเอดส์เป็น 21.90 ต่อประชากร 100,000 คน โดยอัตราป่วยด้วยโรคเอดส์ในวัยรุ่น พบถึงร้อยละ 31.7 ของผู้ป่วยทั้งหมด สาเหตุเกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจในการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องในวัยรุ่น และการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นร้อยละ 10.0 เกิดเพราะความอยากรู้อยากลอง จากข้อมูลของศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รวบรวม ตั้งแต่ปีพ.ศ.2532 ถึงปัจจุบัน พบว่า แนวโน้มของวัยรุ่นไทยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (อรสรวง บุตรนาถ, 2547: 6) จากการสำรวจวัยรุ่นที่อยู่ในระบบการศึกษา สายสามัญ (มัธยมปลาย) และสายอาชีพ (ปวช.) ในปี 2547 จำนวน 1,856 คนพบว่า วัยรุ่นไทยร้อยละ

27.2 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ซึ่งช่วงอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นไทยโดยเฉลี่ยพบว่า เริ่มตั้งแต่อายุ 16 ปี โดยนักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 15 ปี (ต่ำสุด 9 ปี สูงสุด 19 ปี) และนักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 16 ปี (ต่ำสุด 10 ปี สูงสุด 19 ปี) ร้อยละ 50 มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ซึ่งในการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ร้อยละ 78.6 จะเป็นไปได้ด้วยความเต็มใจ โดยเฉลี่ยในรอบ 3 เดือนวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์จะมีเพศสัมพันธ์เฉลี่ย 9 ครั้ง ซึ่งบุคคลที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรก ร้อยละ 79.7 ได้แก่ แฟน/คนรัก จากผลการวิจัยที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมของเด็กไทยเป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะเด็กในเขตกรุงเทพฯ จากการศึกษาของสถาบันประชากรและวิจัยทางสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (พ.ศ. 2539) พบว่า วัยรุ่นที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเพิ่มมากขึ้น จากการสำรวจของเอบีแอล ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ในเรื่องความคิดเห็นและพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน: กรณีศึกษาเปรียบเทียบในมุมมองของนักเรียน พ่อแม่และครู เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม - 8 พฤศจิกายน 2545 พบว่าแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมีอัตราที่สูงขึ้น โดยในปี 2545 นักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์มีร้อยละ 19.7 ในขณะที่พ.ศ. 2547 มีนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 27.2 กล่าวได้ว่าจำนวนนักเรียน ม.ปลาย/ปวช.ที่เคยมีเพศสัมพันธ์จาก 1 ใน 5 คน ในปี 2545 เพิ่มขึ้นเป็น 1 ใน 4 คน ในปี 2547 ซึ่งมีความซับซ้อนของปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข ที่พบว่าเด็กในเขตกรุงเทพมหานครเริ่มมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ 11-12 ปี และจากการสำรวจกลุ่มเด็กในระดับ ม.1-6 จำนวน 3,000 คน ในเขตกรุงเทพฯในเดือนสิงหาคม-กันยายน 2548 พบว่าร้อยละ 7.3 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ร้อยละ 6.0 เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 13-15 ปี และมีการใช้ถุงยางป้องกันเพียง ร้อยละ 7.0 ซึ่งนับว่าเป็นพฤติกรรมที่น่าเป็นห่วงมาก เนื่องจากวัยรุ่นเริ่มมีเพศสัมพันธ์ที่อายุน้อยลง และไม่มีความพร้อมในการป้องกัน(สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2549)

สาเหตุสำคัญของปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และความอยากรู้อยากลอง ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับทุกคนตามธรรมชาติของวัยรุ่น บางคนสามารถที่จะควบคุมความรู้สึกนั้นได้ ซึ่งการควบคุมความรู้สึกที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับวัย ระดับการศึกษา วัฒนธรรม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และความมีสติสัมปชัญญะในแต่ละคน รวมถึงการอบรมเลี้ยงดู และการสื่อสารในเรื่องเพศอย่างถูกวิธีในแต่ละครอบครัว และการเฝ้าระวังของพ่อแม่ ผู้ปกครองในเรื่องต่างๆ เช่น การคบเพื่อน สารเสพติด การพนัน และพฤติกรรมทางเพศที่เด็กควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็กอย่างถูกต้องซึ่งการที่วัยรุ่น

จะสามารถผ่านช่วงนั้นไปได้ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการเล่นดูเด็กและการสื่อสารในแต่ละครอบครัว เป็นสำคัญ (ศูนย์วิจัยโรคเอดส์, 2549)

ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของการหล่อหลอมจริยธรรม คุณธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนทัศนคติต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในครอบครัวแล้วถ่ายทอดสู่เด็ก ซึ่งเปรียบเสมือนเป็น ภูมิคุ้มกันที่จะเป็นพื้นฐานติดอยู่ในความรู้สึก สร้างเป็นทัศนคติของของคนคนนั้น ซึ่งจะเติบโต เป็นผู้ใหญ่ในอนาคต (ดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์ และคณะ, 2545: 9) สถาบันครอบครัวจึงถือเป็นส่วน หนึ่งที่สำคัญในการช่วยลดปัญหาพฤติกรรมทางเพศลงได้ หากพ่อแม่ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ในการ เลี้ยงดูลูกๆ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาในเรื่องของพฤติกรรมทางเพศเพื่อไม่ให้เด็กฯ ออกนอกทาง โดย ผ่านรูปแบบของการสื่อสารภายในครอบครัว การสื่อสารของแต่ละครอบครัวจะเป็นในลักษณะของ การติดต่อสื่อสารระหว่างพ่อแม่และบุตร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว การให้ความรู้แก่ บุตรในเรื่องต่างๆ เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของบุตร รวมทั้งการมี ส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในครอบครัว การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ และ เป็นสื่อกลางระหว่างบุคคลที่ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการประกอบ กิจกรรมต่างๆ การสื่อสารในครอบครัวมีหลายรูปแบบด้วยกันซึ่งแต่ละครอบครัวอาจเลือกใช้ แตกต่างกัน แต่อิทธิพลจากสังคมภายนอก เช่น สื่อมวลชน เพื่อน โรงเรียน ที่ทำงาน เป็นต้น สามารถส่งผลต่อการสื่อสารในครอบครัวได้ เช่น การเปรียบเทียบลูกของตนกับลูกของคนอื่นใน เรื่องต่างๆ จะเห็นได้ว่าในสังคมปัจจุบันสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารในครอบครัวเป็นอย่างมากคือ ความกดดันจากปัญหาต่างๆ ซึ่งอาจมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ การทำงาน การว่างงาน โรคภัยไข้ เจ็บ การหย่าร้าง การแยกกันอยู่ การทำผิดกฎหมาย การเสียชีวิตของคนในครอบครัว การติด ยาเสพติดหรือของมีค่าเป็นต้น (วุฒิสกดิ์ แดงเหลือง, 2547: 43) ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อ ความสัมพันธ์ในครอบครัวได้ การสื่อสารถึงเรื่องต่างๆ ในครอบครัวนั้น ควรจะเป็นไปในทาง สร้างสรรค์เป็นกันเอง เปิดโอกาสให้ทุกๆ คนได้มีการแสดงความคิดเห็นออกมา ไม่ควรจะไป ครอบงำความคิดของคนอื่นๆ ในครอบครัวให้เห็นด้วยกับตนเอง แต่ควรจะเป็นการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นต่อกัน (พันธ์ศักดิ์ สุกระฤกษ์, 2549) ดังนั้นการสื่อสารเรื่องเพศโดยเริ่มตั้งแต่เด็กภายใน ครอบครัว จะเป็นการเตรียมการเป็นอย่างดีและเป็นการปลูกฝังเรื่องเพศให้กับวัยรุ่น ให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศซึ่งจะทำให้วัยรุ่นสามารถใช้ชีวิตทางเพศในสังคมได้อย่างเป็นสุข

กรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจสูง มีการสื่อสาร การ คมนาคม ที่สะดวกรวดเร็ว มีศูนย์การค้าและสถานบันเทิงหลายแห่ง ซึ่งเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ ของวัยรุ่น ส่วนใหญ่และส่งผลต่อการอยากรู้อยากลองของวัยรุ่นเป็นอย่างดี วัยรุ่นและครอบครัวจึง

ได้รับผลกระทบจากความเจริญดังกล่าวโดยตรงและชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศที่เหมาะสมของวัยรุ่นตอนต้นเพศหญิง อายุ 13-15 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นเป็นกลุ่มที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษา เพราะเป็นช่วงวัยที่กำลังอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลองในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ และเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีความพร้อมในการปลูกฝัง ในเรื่องพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม และข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมรูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศของมารดาที่เหมาะสมของวัยรุ่นตอนต้นเพื่อการ วางแผน แก้ไข และป้องกันปัญหาพฤติกรรมทางเพศต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนวัยรุ่น ที่เกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

คำถามในการวิจัย

นักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมทางเพศเป็นอย่างไร รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวในครอบครัวที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษา

1. พฤติกรรมทางเพศ ลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว และพฤติกรรมทางเพศนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิง
3. เปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันกับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวในนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิง
4. เปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมทางเพศในนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นหญิง

5. ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิงโดยใช้ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว

สมมติฐาน

1. ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ
 - 1.1 อายุของมารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
 - 1.2 รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
 - 1.3 ระดับการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
 - 1.4 สถานที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
 - 1.5 สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
 - 1.6 รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
2. บุตรสาวที่ได้รับรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวที่แตกต่างกัน
3. บุตรสาวที่ได้รับรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน
4. การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว
5. ลักษณะส่วนบุคคล (อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว) รูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวสามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาวได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Cross Sectional Survey)

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่เป็นเป้าหมายคือ นักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ได้แก่ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง ลักษณะการอยู่ร่วมกันของครอบครัว มีทั้งหมด 12 คำถาม

ส่วนที่ 2 รูปแบบการเลี้ยงดูในครอบครัว 5 รูปแบบ โดยประยุกต์จากอรชума พุ่มสวัสดิ์ (2539) ลักษณะแบบสอบถามแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มีทั้งหมด 45 คำถาม โดยแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย รูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง รูปแบบการเลี้ยงดูแบบอิตาเลียนรูปแบบรักตามใจ และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ส่วนที่ 3 การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว โดยประยุกต์จาก Angela (2003) มีลักษณะแบบสอบถามแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มีทั้งหมด 22 คำถาม ซึ่งเป็นคำถามในด้านการสืบพันธุ์ การปฏิสนธิ การปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน (ระดู) การคบเพื่อนต่างเพศ การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบ และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมทางเพศของบุตรสาว ประกอบด้วยการคบเพื่อนต่างเพศ และข้อปฏิบัติเมื่อมีสัมพันธภาพทางเพศประยุกต์จาก Powwattana (2005) โดยแบบสอบถามเป็นแบบมี-ไม่มี มีทั้งหมด 12 คำถาม ยกตัวอย่าง เช่น ไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสอง เกาะกอดมือกัน นั่งใกล้ชิดกัน และจูบปาก เป็นต้น

การตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและการแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content Validity) และพิจารณาข้อความให้ชัดเจนเหมาะสม ความเหมาะสมของภาษาเป็นรายข้อความถูกต้องในเนื้อหา

2. การหาค่าความเชื่อมั่น โดยการนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน โรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha–Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในแต่ละส่วนดังนี้ คือ รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศ ระหว่างมารดาและบุตรสาว และพฤติกรรมทางเพศ เท่ากับ .89, .90 และ .90 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงจริยธรรมในการวิจัย (MU – 2006 – 122) การนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมได้ไปใช้ คำนึงถึงศักดิ์ศรี คุณค่าและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมวิจัย ก่อนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย การนำข้อมูลไปใช้ ความมีอิสระในการเข้าร่วมหรือถอนจากการวิจัย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาข้อสงสัย เมื่อผู้เข้าร่วมวิจัยได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษารั้งนี้ สามารถที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถามในการศึกษารั้งนี้ได้ด้วยตนเองและระหว่างตอบแบบสอบถามหากผู้ร่วมวิจัยต้องการยุติการให้ข้อมูลสามารถทำได้ทันที ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ร่วมวิจัย สำหรับตัวแบบสอบถามและผลที่ได้จากแบบสอบถามจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และนำเสนอในภาพรวมไม่เปิดเผยชื่อและนามสกุลจริง ทำลายเอกสารที่เป็นการบันทึกระหว่างการเก็บข้อมูลหลังจากเขียนรายงานสมบูรณ์แล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่ 1 สิงหาคม ถึง 30 กันยายน 2549

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด การแจกแจงความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ANOVA ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น (Stepwise Multiple Regressions)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดู การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 12-13 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมา ได้แก่ อายุตั้งแต่ 14-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.8 โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 13.29 ปี (S.D. = 0.954) มีรายได้ตั้งแต่ 1,001 บาท ถึง 2,000 บาทต่อเดือน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.7 มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 1,808.47 บาทต่อเดือน อายุของมารดา มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 41.4 ปี อายุสูงสุดคือ 58 ปี และอายุต่ำสุดคือ 28 ปี ($\bar{x}$ = 41.4, S.D. = 5.815, Max = 58, Min = 28) ส่วนใหญ่มารดาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.2 มีอาชีพค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.2 รองลงมาคือแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 20.5 สถานภาพสมรสเป็นกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือหย่า/แยก คิดเป็นร้อยละ 17.6 ส่วนใหญ่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,001 บาท ถึง 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.4 รองลงมาคือ ตั้งแต่ 5,001 บาท ถึง 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.8 โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 32,894.40 บาท ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมาคือมารดาคิดเป็นร้อยละ 19.3 ส่วนการปรึกษาปัญหาทางเพศเมื่อเกิดข้อสงสัยขึ้น พบว่านักเรียนจะปรึกษากับมารดามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมา ได้แก่ เพื่อนสนิทคิดเป็นร้อยละ 33.1 สถานที่ใกล้เคียงสถานที่พักของนักเรียนในปัจจุบันพบว่า ส่วนใหญ่มีที่พักใกล้กับร้านเกมส์ คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาได้แก่ร้านอาหารที่มีสุรา/เบียร์/ไวน์บริการ คิดเป็นร้อยละ 50.0 และร้านคาราโอเกะ คิดเป็นร้อยละ 38.0 ส่วนใหญ่นักเรียนได้รับแหล่งข้อมูลเรื่องเพศจากหนังสือ

ต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมา ได้แก่ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 54.5, โทรศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 54.0 และมารดา คิดเป็นร้อยละ 43.6

2. รูปแบบการเลี้ยงดู

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.6 ($\bar{X}=33.28$) รองลงมาได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง ร้อยละ 8.8 ($\bar{X}=28.37$) และกลุ่มตัวอย่างได้รับการเลี้ยงดูแบบรักตามใจน้อยที่สุดร้อยละ 1.9 ($\bar{X}=18.53$)

3. การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว

การสื่อสารระหว่างมารดาและบุตรสาวในนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นส่วนใหญ่มีการสื่อสารโดยรวมน้อย โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิสนธิ ร้อยละ 89.3 การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบ ร้อยละ 86.0 การจัดการกับอารมณ์ทางเพศ ร้อยละ 83.3 ซึ่งเมื่อแบ่งเป็นในแต่ละด้าน พบว่าด้านการสืบพันธุ์ส่วนใหญ่มีการสื่อสารน้อย คิดเป็นร้อยละ 75.6 วิธีการสื่อสารที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 58.6 ด้านการสื่อสารด้านการปฏิสนธิ พบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีการสื่อสารน้อย คิดเป็นร้อยละ 75.6 วิธีการสื่อสารที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 57.6 ด้านการสื่อสารด้านการปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน(ระดู)พบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีการสื่อสารด้านการปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน(ระดู)ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 47.2 วิธีการสื่อสารที่ใช้จะเป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 66.7 ด้านการคบเพื่อนต่างเพศพบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีการสื่อสารด้านการคบเพื่อนต่างเพศน้อย คิดเป็นร้อยละ 49.8 วิธีการสื่อสารที่ใช้จะเป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 67.2 ในด้านการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบ พบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีการสื่อสารด้านการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกามารมณ์น้อย คิดเป็นร้อยละ 86.0 วิธีการสื่อสารที่ใช้จะเป็นการพูดคุยทั่วไป ร้อยละ 57.1 และในด้านการจัดการกับอารมณ์ทางเพศส่วนใหญ่พบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงมีการสื่อสารในด้านข้อปฏิบัติเมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศน้อย คิดเป็นร้อยละ 83.3 วิธีการสื่อสารที่ใช้จะเป็นการพูดคุยทั่วไปร้อยละ 62.9

4. พฤติกรรมทางเพศ

กลุ่มตัวอย่างใหญ่เริ่มมีเพศครั้งแรกเมื่ออายุ 11-13 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.7 จำนวนคู่เพศของนักเรียนในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 ส่วนอายุของกลุ่มเพศ (ขณะที่คบกัน) ส่วนมากจะอยู่ในช่วงอายุ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.3 ระยะเวลา

ของความสัมพันธ์ พบว่าส่วนใหญ่มีระยะเวลา 1–12 เดือน คิดเป็นร้อยละ 79.1 และความจริงจังในความสัมพันธ์ พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างและคู่เดทมีความจริงจังของความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.5 ส่วนใหญ่มีคู่เดท คิดเป็นร้อยละ 22.4 มีการไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสองเกาะกุ่มมือกัน หรือการนั่งใกล้ชิดกัน หอมแก้ม คิดเป็นร้อยละ 81.43 ถูกสัมผัสนอกร่มผ้าเหนือส่วนเอว คิดเป็นร้อยละ 7.9 ถูกสัมผัสนอกร่มผ้าใต้ส่วนเอว (อวัยวะเพศ) คิดเป็นร้อยละ 3.3 มีการจูบปากหรือมีการจูบแบบอย่างดุคิ้ม คิดเป็นร้อยละ 2.9 การถูกสัมผัสในร่มผ้าเหนือส่วนเอว คิดเป็นร้อยละ 2.9 ถูกสัมผัสในร่มผ้าใต้ส่วนเอว (อวัยวะเพศ) คิดเป็นร้อยละ 3.1 การมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัย คิดเป็นร้อยละ 2.1 การมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช้ถุงยางอนามัย คิดเป็นร้อยละ 0.7

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ลักษณะส่วนบุคคลด้าน อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .117, .135$ ตามลำดับ) การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .108$)

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล การสื่อสารเรื่องเพศและพฤติกรรมทางเพศ

ลักษณะส่วนบุคคล	ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ (r)	p-value
อายุของมารดา	-.020	.689
รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา	.117	.016
รายได้ของครอบครัว	-.050	.312
ระดับการศึกษาของมารดา	-.033	.504
ที่อยู่อาศัย	.135	.006
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	-.075	.126
การสื่อสารเรื่องเพศ	.108	.027

รูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($F = 2.458$, $df = 4$, $p\text{-value} = 0.045$) กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($p\text{-value} = .003$) รูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง ($p\text{-value} = .008$) รูปแบบการเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน ($p\text{-value} = .031$) และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบรักตามใจ ($p\text{-value} = .029$)

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางเพศโดยใช้ อายุของมารดา รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ระดับการศึกษาของมารดา ที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวและรูปแบบการเลี้ยงดู

การศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ ที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ รูปแบบการเลี้ยงดู นำมาเข้าสมการพบว่า ที่อยู่อาศัย ($\beta = .133$, $p = .001$) รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา ($\beta = .112$, $p = .005$) การสื่อสารเรื่องเพศ ($\beta = .108$, $p = .005$) รูปแบบการเลี้ยงดู ($\beta = .101$, $p = .005$)

โดยที่ตัวแปรอิสระเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มวัยรุ่นได้ร้อยละ 5.7 ($R^2 = 0.057$) ที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าตัวแปรอิสระหลายตัวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิงตอนต้นที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวพยากรณ์	สัมประสิทธิ์การถดถอย				
	B	BETA	R ²	R ² CHANGE	t
ที่อยู่อาศัย	.411	.133	.023	.023	2.683**
รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา	.000	.112	.035	.012	2.270*
การสื่อสารเรื่องเพศ	.009	.108	.047	.012	2.189*
รูปแบบการเลี้ยงดู	.147	.101	.057	.010	2.046*
Constant = - 0.751 F = 5.886 p-value = 0 .000					

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผลการวิจัย

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง และที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมทางเพศ และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอายุของมารดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากบิดามารดาไม่สามารถให้การดูแลได้อย่างใกล้ชิด จึงแก้ไขด้วยการให้เงินบุตรในการใช้จ่ายตามที่บุตรต้องการ ทำให้นักเรียนมีเงินในการใช้จ่ายในการตอบสนองความต้องการของตนเองได้ในทุกๆ เรื่อง อาจทำให้วัยรุ่นที่มีความรู้สึกละอายง่ายถูกกระตุ้นจากอิทธิพลของสิ่งยั่วยุต่างๆ ทั้งสถานบันเทิงเรีงมย์ ทำให้เด็กมีความใกล้ชิดระหว่างหญิงชายมากขึ้น ส่งผลให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควรได้

ด้านการเลี้ยงดู กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็น การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง การเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและการเลี้ยงดูแบบรักตามใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = .177$) ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 เนื่องจากการดาของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยกลางคนจึงกล้าที่จะพูดคุย สื่อสารเรื่องเพศกับบุตรอย่างเปิดเผย รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆ ความคิดเห็น การมองโลกอาจค่อนข้างใกล้เคียงกัน มีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้สามารถเข้าใจวัยรุ่นจึงไม่มีความแตกต่างในการให้คำแนะนำ หรือปรึกษากับนักเรียนในเรื่องต่างๆ ได้ จึงทำให้มีเจตคติต่อการสอนเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูแตกต่างกันจะส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ต่างต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = .045$) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย รูปแบบการเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง รูปแบบการเลี้ยงดูแบบอัตตาธิปไตย และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบรักตามใจ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 เนื่องจากปัจจุบันบิดามารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้านเป็นประจำส่งผลให้ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูบุตร ทำให้บุตรขาดการดูแลอบรมสั่งสอนปลูกฝังในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ขาดบุคคลที่ให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่นักเรียนมีความสงสัยขาดบุคคลที่ให้คำแนะนำว่าพฤติกรรมที่เห็นนี้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ และส่วนใหญ่บุตรจะให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ชอบการเลียนแบบดารา นักร้อง โดยขาดการไตร่ตรอง ตัดสินใจอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องได้

ด้านการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและกลุ่มตัวอย่างมารดาและกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีการสื่อสารน้อย ($\bar{x} = 2.26$, S.D. = .78) เมื่อพิจารณาการสื่อสารแยกตามเนื้อหาแต่ละเรื่องพบว่าการสื่อสารเรื่องการปฏิบัติตัวเมื่อมีรอบเดือน (ระดู) การคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะนั้นที่เพื่อนและการหลีกเลี่ยงการอยู่ตามลำพังสองต่อสองกับเพื่อนชายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 1.13$, .98, และ 1.02 ตามลำดับ) ส่วนการสื่อสารเรื่องการสังเกตอาการผิดปกติต่างๆ ที่อาจเกิดจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความต้องการทางเพศ มีการสื่อสารน้อยสุด ($\bar{x} = .23$, และ .40 ตามลำดับ) จะเห็นได้ว่าการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .108$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 เนื่องจากการสื่อสารเรื่องเพศในสังคมไทยยังเป็นเรื่องที่ไม่ได้รับพูดถึงอย่างเป็นทางการมากนัก

อาจเพราะคนไทยเห็นว่าเป็นเรื่องน่าอาย ไม่ควรนำมาพูด ซึ่งส่งผลให้บุตรหลานไม่ได้รับการปลูกฝังในเรื่องเพศที่ถูกต้อง ทั้งที่เป็นวัยที่อยากรู้ อยากรองในเรื่องต่างๆ ที่สงสัย ทำให้นักเรียนทดลองในสิ่งที่ผิดซึ่งอาจจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนได้

ความสามารถในการทำนายพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสามารถในการทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้น ทั้งหมดมี 4 ตัวแปร ได้แก่ ที่อยู่อาศัย รายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา การสื่อสารเรื่องเพศ รูปแบบการเลี้ยงดู ($r = .135, .117, .108, .113$ ตามลำดับ) ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปรความสามารถในการทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงตอนต้น ได้ร้อยละ 5.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันครอบครัวแต่ละครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทมาสู่สังคมเมืองมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความแออัดของที่อยู่อาศัยและแบบแผนในการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่รอดในสังคม ทำให้บิดามารดาต้องทำงานอย่างหนักเพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัว ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาในการอบรมดูแลบุตร เมื่อเด็กต้องการความช่วยเหลือพ่อแม่ส่วนใหญ่จะแก้ไขโดยการให้เงินในการใช้จ่ายตามต้องการ ส่งผลให้ความใกล้ชิดและสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่และบุตรมีน้อย เด็กบางส่วนจะได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กมีความเป็นอิสระ สามารถที่จะทำอะไรได้ตามที่ตนเองต้องการรวมทั้งวัฒนธรรมทางตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทในสังคมเป็นอย่างมาก ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในด้านต่างๆ โดยเฉพาะสื่อที่ช่วยความรู้สึทางเพศ เช่น วีซีดี หนังสือและหนังสือการ์ตูน อินเทอร์เน็ต ที่หาซื้อได้ง่ายในปัจจุบัน ซึ่งสื่อเหล่านี้เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศ อีกทั้งสถานบันเทิงต่างๆ เช่น อาบอบนวด ร้านเกมส์ ผับบาร์ต่างๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งที่อยู่อาศัยของเด็กเป็นจำนวนมาก ทำให้เด็กหลงไปกับสิ่งชั่วร้ายเหล่านี้ได้ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากรูปแบบการเลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมทางเพศของบุตรสาวได้ ดังนั้น บิดามารดา ผู้ปกครองจึงควรปรับรูปแบบการเลี้ยงดูโดยเน้นการเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย และสร้างครอบครัวให้อบอุ่นให้การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสม และมีการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องต่างๆ ตั้งแต่ยังเป็นเด็ก

2. จากการศึกษาพบว่า รายได้ของนักเรียนยิ่งสูงยิ่งทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากขึ้น ดังนั้นพ่อแม่ควรสอนให้บุตรรู้จักการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ มีเหตุผล เห็นคุณค่าของเงินมีความเป็นอยู่ที่ดีและไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้องตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่อาจเกิดขึ้นกับบุตรได้

3. พยาบาลสาธารณสุขควรมีการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงในด้านต่างๆ มีการสร้างทักษะในการเลี้ยงดูให้กับพ่อแม่โดยเน้นที่การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว โดยเน้นการยกตัวอย่างให้บุตรได้เห็นตัวอย่าง

4. เสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับสถานที่อยู่อาศัยที่อยู่ใกล้กับแหล่งที่มีความเสี่ยง เช่น ออบบन्द ผับ/บาร์/คิสโก้เทค เป็นต้น ให้มีการจัดสิ่งแวดล้อมรอบๆ ที่อยู่อาศัย เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยกึ่งทดลองเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของบุตรสาววัยรุ่น โดยมีการประยุกต์ใช้การสื่อสารเรื่องเพศ และรูปแบบการเลี้ยงดูในสังคม รวมทั้งรายได้ของนักเรียนและที่อยู่อาศัยซึ่งสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศได้

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพถึงลักษณะช่องทางของการสื่อสารเรื่องเพศ โดยจำแนกตามรูปแบบการเลี้ยงดู เพื่อจะได้ทำความเข้าใจช่องทางของการสื่อสารเรื่องเพศตามรูปแบบการเลี้ยงดูได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

PARENTING STYLES AND SEXUAL COMMUNICATION BETWEEN MOTHER AND EARLY ADOLESCENT DAUGHTERS ON SEXUAL BEHAVIOR AMONG FEMALE EARLY ADOLESCENTS BANGKOK METROPOLIS

CHONNITRA SANGBURAN 4736325 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ARPAPORN POWWATTANA, Ph.D.,
SULEE TONGVICHEAN, Dr. P.H., PIMSUPA CHANTANASOTTHI, Ph.D.

EXTENDED SUMMARY

Significances of the Problem

According to report from the Family Planning and Population Division, Department of Health, Ministry of Public Health, in 1999 the number of women who had received a medical treatment for complications after deliberately having an abortion was more than 45,000 and 30% of them were female adolescents. In 2006, the Bureau of Epidemiology reported that the number of women with HIV infection at the average age of 15-19 years was 9,000, which was 2.45% of women at this age. Mostly, the risky behavior was caused from sex for 83.64%. In addition, in 2002, the Reproductive Health Division, Department of Health, Ministry of Public Health pointed out that 21.90 of 100,000 had syphilis, and of these, 31.7% of them were adolescent. The diseases were caused from the lack of knowledge and understanding about proper sexual practices and 10.0% adolescents' sexual behaviour was driven from curiosity and the need to try new things. Furthermore, according to the information the Center for Study in Human Sexuality, Chulalongkorn University, have collected since 1989 until the present time, it has found that Thai adolescents' tendency to have sex-related activities has increased consecutively (Butnak, O,

2002:6). From a survey on 1,856 adolescents studying in high school and in the vocation schools in 2004, it was found that 27.2% of Thai adolescents used to have sex and the first time sex was at the average age of 16 years. Male students had sex for the first time at an average age of 15 years (minimum 9 years, maximum 19 years) and female students had sex for the first time at an average age of 16 years (minimum 10 years, maximum 19 years). In addition, about 50% has were involuntary to hare sex before marriage. Of these, 78.6% and in a 3 month period adolescents may have sex an average of 9 times. Girls are indicated as having sex with their boyfriends. A previous study indicated that adolescent Thai sexual behaviour was born of a high anxiety especially in those adolescents who stay in the Bangkok metropolis. Population and social research, Mahidol University (1997) indicated that among adolescents living in Bangkok the number having sex before marriage was increasing. This result complies with ABAC poll. The Thai Health Promotion Foundation studied the opinion and sexual behaviour of students: case study comparing in prospective of student, parent and teacher on 18 October – 8 November 2002 found that the tendency of having sex in students was of a high rate. It was also found in 2002 that students having had sex was 19.7% and in 2005 this number rose to 27.2%. Finding from a review indicated that students both in secondary school and vacation school who are used to having sex where 1 in 5 people in 2002 and 1 in 4 in 2005 respectively. There exists a complexity of factors which influence sexual behavior. Social factors corresponding with results from a Ministry of Public Health study found that children who stay in Bangkok start having sex at 11 -12 years and from a survey of 3,000 students who studied in primary and secondary schools in the Bangkok area during August to September 2005, 7.3 % of them are used to having sex and 6.0% of them had sex for the first time an average 13 -15 years of age, 7.0 % using a condom. This result is a very serious problem because they have intercourse at a very young age without the means of protection (AIDS and STD, 2006).

Causes of sexual behavior marriage time result from changing of physical, mental, social and try to know. Those factors are perception of nature in the adolescent, somebody can control their feelings. However, controlling of perception

depends upon maturity, educational level, culture, merit, cognitive, training and caring and communication about correct sexual behavior in each family and surveillance of parents. Parents should be concerned about meeting friends, addiction; gambling and sexual awareness should be cultivated from an early age. Finally, an important objective that can benefit the young during their adolescent period depends upon adequate training and communication within each family unit. (AIDS center, 2006).

Family is the founding in wence on our ethics, morals, beliefs, valves and attitudes. These factors result from family and transfer to their children and it is immune to prevent and connect in their perception and it can make them grow up to maturity in the future (Downgdeans, 2002:9). Family institute plays an important role in decreasing sexual behaviour problems. Parents should take care of their children and provide consultation about sexual behaviour in order to prevent children from misconducts by using a model of communication within the family. Close communication between each family member and especially between parent and child in order to closer their relationship for example, passing on knowledge to the other, open opportunity for children to give their opinion and perception including participation in solving the problems. Communication is a necessary factor in parenting style and can make more understanding for cooperation in all activities. The model of communication has many types and each family should select the type which is of most benefit however, external social influences such as media, friends, school and workplace etc are factors which can have an effect upon communication within the family. For example, comparison of their own children to other children indicates that the present social climate had more effect on communication with pressure from other problems, it may be from economic problems, working, illness, divorce, illegal, grief for loss of a loved one within the family and addiction (Tangleang Wutisak, 2004:43). These factors can effect to the relationship within family. Other communication within family should have a creative way and open a good opportunity for every body to voice an opinion and should not overly other opinions and should share opinions together (Sukaleng Punsak, 2549). Therefore, communication commenced from an early age that prepares and cultivates adolescence will create a better understanding of correct sexual behaviour.

Bangkok is higher in economic prosperity, had very convenient modes of communication and a lot of markets and entertainment centers. In addition, this is a source of recreation for adolescents to meet together and enjoy. This environment and these activities can take effect and have a direct consequence on the adolescent and the family. Researchers are interested in a model of caring and communication about sexual behaviour that is appropriate to female adolescent students who have an average age of 13 -15 years in Bangkok and surrounding areas because this group is primarily adolescent is very interesting because they are young and very eager to know and to do anything that would create a feeling of independence by themselves. In addition this group is already cultivated towards appropriate sexual behavior and a result of this study is the good basic data to promote a model of caring and communication about sexual behaviour for mothers in order to plan for solve and prevent inappropriate sexual behaviour of adolescent students in the future.

Research questions

What are sexual behaviors of female adolescent students studying in secondary school in Bangkok metropolis? Whether or not parenting style and sexual communication between mother and adolescent daughter has relationship with sexual behavior of female adolescent students.

Research hypotheses

1. Personal characteristics are related to sexual behaviour.
 - 1.1 Age of mother related to sexual behaviour.
 - 1.2 Personal income that received from their parents is related to sexual behaviour of the daughter.
 - 1.3 Educational level of mother is related to sexual behaviour of the daughter.
 - 1.4 Location of residence is related to sexual behaviour of the daughter.
 - 1.5 Parental status is related to sexual behaviour of the daughter.
 - 1.6 House hold income is related to sexual behaviour of the daughter.

2. Different parenting style cause differences in the communication between mother and daughter.
3. Different parenting style cause differences in the daughter's sexual.
4. The communication between mother and daughter is related to sexual behavior of the daughter.
5. The personal characteristics (age of mother, income received from their parents, educational level of mother, location, parental status, house hold income and communication between mother and daughter can predict sexual behavior.

Research Design

Research used is survey research.

Population

The population of this study are female adolescent students, who study in primary school 1-3 at the education department in areas of Bangkok. The total population being 420 students. The sample size of this study uses simple sampling method.

Research instrument

Part 1: Demographic data questions, which have general characteristics of the students surveyed. A check list has been used which includes age of the mother, personal income received from their parents, educational level of the mother, location, parental status, house hold income, occupation of parents and characteristics of living in their family. The check list has a total of 12 items.

Part 2: The 5 parenting style for family, that were applied from Orachuma Pumsawat (2539). There is a rating scale questionnaire. The total is 45 items. These include democratic model of caring, devoted model of caring, democracy, autocracy, Neglecting, abandon and protection model of caring.

Part 3: The communication between mother and daughter that was applied from Angela (2003). This is a rating scale questionnaire. A total of 22 items. These include reproduction, infertility, menstruation, meeting between boyfriend, practice and effect of sexual behaviour and sexual and emotional management.

Part 4: Sexual behavior of the daughter. There are meetings between genders and practices when they have sexual a relationship. This question was applied from Powwattana (2005). There is check list and two choices; have or have not has sexual practices. The total being 6 items. For example, going anywhere together, holding hands together, closely sitting together and kissing.

Checking instrument

Validity of the questionnaires.

The questionnaire was submitted to the committee of thesis in order to suggest and improve the questionnaire. After that submitted to the 5 specialists or experts in order to verify the content validity and language appropriateness

Reliability of the questionnaires

The questionnaire was tested with a sample group of 30 female adolescent students, who study in primary school at education department in areas of Bangkok, who have similar characteristics to the population to be studied. After that the questionnaire was calculated by using the cronbach's alpha coefficient.

Ethical Undertaking

The researcher's concern to the ethic in research (MU-2006-122). The presentation of data should in respect of human rights, value and effect to participants. Before data collection the researcher describes the objective of the research, how the result are to be used and states the independence of the participants or their withdrawal from the project. In addition participants can ask questions if they have any concerns or suspicious about the project. After participants receive the objective of this study they can accept or deny this questionnaire by themselves. During answering the questionnaire, participant need to stop to answer this questionnaire,

they can do suddenly and this activity does not any effects to participant. The questionnaire and dates will be kept confidential and the results presented in the over views will not show the name and surname of the participant. When this project finish we will destroy all dates.

Data collection

The researchers was colleted the data by themselves. Duration of data collection was started from 1rd August to 30th September 2007.

Data analysis

The dates were analyzed by a computer SPSS FOR WINDOWS program. The result from the analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum, ANOVA, Chi - square test, Pearson correlation and regression (stepwise multiple regression).

Result

Part 1 The demographic data such as age of mother, salary that they receive from their parents, educational level of mother, place of residence, parental status, salary of family, communication of sexual behavior between mother and daughter and model of caring in female adolescent student, who study in primary school at education department in areas of Bangkok.

1. Demographic data.

Participants aged 12 -13 years (55.5), second was 14 -15 years (43.8) and average age was 13.29 years (S.D. = 0.954). Most participants had a salary from 1,001 to 2,000 baht per month 52.7 and mean of salary 1,808.47 baht per month. Most parents' average age was 41-50 years (46.0) and average 41.7 years. The maximum age was 58 and minimum age was 28 years ($\bar{x} = 41.4$, S.D. = 5.815, Max = 58, Min = 28). A majority of parents (25.7%) had an educational level equal or less than primary school and second bachelor's degree was 22.2. Most of them were in business 28.2 second was housewife 20.5. Most were married 75.0 secondly divorced

was 17.6. A majority of the sample had an income from 10,001 to 50,000 baht per month (47.4), second was 5,001 to 10,000 baht (23.8) and average income was 32,894.4 baht per month. Almost all of carers were parents (69%), secondly mother's were 19.3. In addition, when they had a sexual problem, most of them consulted their mother (50.7%) and second close friends were 33.1%. Place nearly dormitory for participant at present time found that most of place was game shop 66.6%, second drinking /beer/while service shop was 50.0% and karaoke shop was 38.0%. Most of the participants receiver book 8%, television was 54.0% and received from mother was 43.6%.

2. Parenting Style.

Most of participants were the democracy caring model which was 72.6% ($\bar{x}=33.28$), second was protect caring mode which was 18.8% ($\bar{x}=28.37$), autocracy caring model was 6.7% ($\bar{x}=28.37$) and pamper caring model was 1.9% ($\bar{x}=18.53$) respectively.

3. Communication between mother and daughter

Almost all of participants communicating about sexual behaviors with their parent were less over view for example, sperm of man infertile with the egg of women (89%). Correct practice about sexual behavior and effect was 86.0, emotional sexual of management was 83.3. For aspect of reproduction was less 75.6, method of communicating by general talking was 58.6, for communication of infertile, found that participant had less communicate was 75.6, method of communicate was general talking was 56.7. For communication of menstruation practice found that their practice when had menstruation was moderate level 47.2 and method of communicate was general talking was 66.7. For meting with different gender found that participant meet different gender 49.8 and method of communicate was general talking was 67.2. For correctly practice about sexual behavior and affect found that participant correctly practice about sexual behavior was less 86.6 and method of communicate was general talking was 57.1. For emotional sexual of management found that participant communicate in practice when they had sexual emotion was less 83.3 and method of communicate was general talking was 62.9.

4. Sexual behavior

Most of participant were the first date when age average 13 years (66.7%). The number of pair of date of students during 6 month before 1 person (60.0%), age of pair of date had average 11- 15 years (67.3%), duration of relationship, most of participant had duration average 1- 12 month (79.1) and really in this relationship. In addition, found that level of relationship were moderate level 26.5, pair of date was 22.4, go to anywhere together, holding of they hand or closely of sitting, kiss (81.43%). External touch above waist (7.9%), external touch below waist (vagina) (3.3%), kiss or deeply kiss (2.9%), internal touch above waist (2.9%) and internal touch below waist (genital) (3.1%). In the part of having sex, participant use condom was (2.1%) and non use condom was (0.7%).

Part 2 The relationship among age of mother, salary that received from their parent, educational level of mother, place of staying, parent status, salary of family, communication of sexual behavior between mother and daughter and model of caring in female adolescent student, who is studying in primary school at education department in Bangkok areas

Characteristic aspect, age of mother, salary that received from their parent, educational level of mother, place of staying, parent status and sexual behavior caring in female adolescent student, who is studying in primary school at education department in Bangkok areas found that salary that received from their parent and place of staying factor related to positive sexual behavior in female adolescent student, who is studying in primary school at education department in Bangkok areas with significant at .05 ($r = .117, .135$ respectively). Communication between mother and daughter have positives relationship with sexual behavior in female adolescent student, who is studying in primary school at education department in Bangkok areas with significant at .05 ($r = .108$)

Table 1 The relationship among characteristics, communication of sexual behavior and sexual behavior

Characteristics,	Correlation (r)	p-value
age of mother	-.020	.689
income received from their parents	.117	.016
household income	-.050	.312
educational level of mother of	-.033	.504
location	.135	.006
parental status	-.075	.126
communication of sexual behavior	.108	.027

The different model of caring cause to risk of sexual behavior ($F = 2.458$, $df = 4$, $p\text{-value} = 0.045$). Participant received by abandon model of caring was high risk to sexual behavior more than democracy model of caring ($p\text{-value} = .003$), protection of model caring ($p\text{-value} = .008$), autocracy model of caring ($p\text{-value} = .031$) and pamper model of caring ($p\text{-value} = .029$).

Part 3 The prediction factors that predict the sexual behavior by age of mother, salary that received from their parent, educational level of mother, place of staying, parent status, salary of family, communication of sexual behavior between mother and daughter and model of caring.

From this study, factors that related to sexual behavior were 4 factors such as place of staying, salary that received from their parent, communication of sexual behavior and model of caring. The algebraic equation found that place of staying ($\beta = .133$, $p = .001$), salary that received from their parent ($\beta = .112$, $p = .005$), communication of sexual the sexual behavior ($\beta = .108$, $p = .005$) and model of caring ($\beta = .101$, $p = .005$).

For those dependent variable can predict sexual behavior in female adolescent student, who is studying in primary school at education department in Bangkok areas follow by table 2.

Table 2 The regression of the prediction of female adolescent student, who is studying in primary school at education department in Bangkok areas

Prediction	Regression				
	B	BETA	R ²	R ² CHANGE	t
location	.411	.133	.023	.023	2.683**
income received from their	.000	.112	.035	.012	2.270*
parents communication	.009	.108	.047	.012	2.189*
of sexual behavior					
Parenting styles	.147	.101	.057	.010	2.046*
Constant = - 0.751 F = 5.886 p-value = 0 .000					
Reason	* significant at 0.05 level.				
	** significant at 0.01 level.				

Discussion

Demographic factors found that salary that received from their parent, and place of staying related to sexual behavior and it can predict sexual behavior of female adolescent student, who is studying in primary school at education department in Bangkok areas with significant. On the other hand, age of mother, educational level of mother, occupation of mother, parent status, salary of family, were not related to sexual behavior in female adolescent student, who is studying in primary school at education department in Bangkok areas with significant. There is support to the hypothesis item 1.

For parenting style, found that the democracy, protection, autocracy, and Neglecting parenting model are not related to communication of sexual behavior between mother and daughter with significant at 0.05 (p-value = .177). There are not supports to the hypothesis item 2

Participant that different model of caring cause to different of sexual behavior with significant at 0.05 (p -value = .045). The abandon model of caring were high risk for sexual behavior more than democracy, protection, autocracy and Neglecting model of parenting. There are support the hypothesis item 3.

Communication aspects between mother and daughter was less ($\bar{x} = 2.26$, S.D. = .78). When consider each of communication found that communication about menstruation, meeting different gender of friend in term of friendly and avoiding when staying in privacy was moderate level ($\bar{x} = 1.13$, .98, and 1.02 respectively). In the part of communication about observation of abnormal signs, that may be cause STD and wanted of sexual behavior ($\bar{x} = .23$, and .40 respectively). For result of this study indicated that communication of sexual behavior between mother and daughter was positive relationship with sexual behavior of participant with significant at 0.05 ($r = .108$) There are support the hypothesis item 4.

The ability of prediction indicated that the dependent variable can predict sexual behavior in female adolescent student, who is studying in primary school at education department in Bangkok areas. There are 4 variable such as place of staying, salary that received from their parent, communication of sexual behavior and model of caring ($r = .117$, .135, .108, .113 respectively). Those dependant variables can predict sexual behavior of female adolescent student was 5.7 at significant 0.05 levels.

Recommendations

The result of this study found that:

1. Family is a foundation for students. Parents should provide appropriate care with democratic parenting style, as well as values for conducting behavior. The parents should have sufficient knowledge and skill for raising their daughter.

2. As of finding of this study, higher income or money received increases susceptibility of risky sexual behaviour. Accordingly, parents should be encouraged to provide limit amount of money by employing sufficiency philosophy and act as model for their daughter.
3. Public Health Nurse should have capacity in risk surveillance by promoting democratic parenting style, sexual communication between mother and daughter with experiential learning strategies.
4. Policies prohibit for supported risk surrounding should be brought to concern. Surrounding arrangement for safety environment to prevent risky sexual behavior should be promoted. For example, limit area of pub, bar and karaoke.

Recommendations for further research

1. Quasi – experiment to prevent risky sexual behavior with an application of sexual communication, parenting style, monthly income, and living arrangement.
2. Qualitative research to explore channel of sexual communication classification between communication and parenting style.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กองอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข. (2547). *คู่มือค่ายแกนนำมุมเพื่อนใจวัยรุ่น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2549). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- กัลยา ลักษณ์เกียรติและคณะ. (2547). โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์. เข้าถึงเมื่อ เมษายน, 20, 2549, จาก <http://www.elib-online.com/>
- กรรณิศา สีวลีพันธ์. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีระเบียบวินัยในตนเองศึกษาเฉพาะกรณี: นักเรียนประจำของโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจริยศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรรณิการ์ จันทรพาน. (2544). *พฤติกรรมทางเพศของนักศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ขวัญชนก สิริวัฒนกาญจน์. (2543). *พฤติกรรมทางเพศ และปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายการมีเพศสัมพันธ์ของ เยาวชนหญิงโสด ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ. อุตรธานี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คณิดา พุทธสาโรช. (2547). *คู่มือสอนเพศศึกษาสำหรับคุณแม่ที่มีลูกสาววัยรุ่น*. กรุงเทพมหานคร: คณะสาธารณสุขศาสตร์ สาขาการพยาบาลสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คณะอนุกรรมการด้านครอบครัวสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2539). *การพัฒนาครอบครัว*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นซ์ดิงเอนด์พับลิชชิง จำกัด (มหาชน).
- จิตรา ประสิทธิ์ชัยวุฒิ. (2550). *การสื่อสาร*. เข้าถึงเมื่อ สิงหาคม, 15, 2551, จาก <http://takbaischool.ac.th/jittra/information/index.html>

- จิรารัตน์ พร้อมมูล. (2548). การปฏิบัติบทบาทของบิดามารดา และการรับรู้ของบุตรวัยรุ่นด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จินตนา งามสว่าง. (2543). การอบรมเลี้ยงดูบุตรของสตรีไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- จิรนาวิ ทศศรีและคณะ. (2545). ครอบครัวสัมพันธ์ เล่มที่ 1. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- จุฬารัตน์ ห้าวหาญ. (2539). พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในเขตเทศบาลเมือง จ. สุรินทร์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จุฑานาฏ ผดุงเจริญ. (2543). อิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีต่อทัศนคติในการเลือกคู่อุปการและการสมรส : ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฬารัตน์ ห้าวหาญ. (2539). พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในเขตเทศบาล จ. สุรินทร์. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จันทร์แรม ทองศิริ. (2539). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในอำเภอเมืองจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เฉลิมศรี ตั้งสกุลธรรม. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชญญา ดิษเจริญ. (2548). การสื่อสารระหว่างบิดามารดากับสตรีวัยรุ่น และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐพร สายพันธ์. (2546). พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐฤดี สันทิพย์สมบุญ. (2541). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคหกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ณัฐนันท์ วิชัยรัมย์. (2545). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงเดือน ศาสตรภัทร และคณะ. (2545). การอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในครอบครัว และความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กในครอบครัว 2 ประเภท. วิทยานิพนธ์คณะมนุษยศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัดดาว ลิ้มพะสุด. (2543). แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูบุตรและสัมพันธภาพในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิรมล เมืองโสม. (2543). วัฒนธรรมทางเพศ การรับรู้ความเสี่ยง และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงเขตเมือง : กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นุจริย์ ช่ออักดี. (2541). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล แบบแผนการเลี้ยงดูและการรับรู้ภาวะสุขภาพจากการใช้สารเสพติด กับพฤติกรรมปฏิเสธการใช้สารเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาในเขตเมือง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชนารถ จำขันธ์. (2543). ความเข้าใจวัฒนธรรมทางเพศในการป้องกันเอดส์ของวัยรุ่น: กรณีศึกษาในวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นพวรรณ เฉลิมสุข. (2549). ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญใจ ศรีสถิตนราทร. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางการแพทย์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัทแอินเตอร์มีเดียจำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2540). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: บริษัทสุวีริยาสาส์น
- บุญนำ ชัยธีระพันธุ์กุล. (2541). พฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- บัวทิพย์ ใจตรงดี. (2545). ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญศิริ มีสำราญ. (2544). รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่ใช้ระบบการเรียนการสอนแบบโฮม

- สกุล. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิเทศศาสตร์พัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชัน จันระวังยศ. (2540). พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในปัจจุบันระดับมัธยมศึกษา
ในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประทักษ์ โอประเสริฐสวัสดิ์. (2547). เพศศึกษา. เข้าถึงเมื่อ กรกฎาคม, 1, 2549, จาก
<http://www.elib-online.com/>
- ปวีณา สายสูง. (2540). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับอาชีวศึกษาใน จ.น่าน.
วิทยานิพนธ์สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประพิมพร อันพาพรหม. (2543). การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยวรรณ กุมภีรัตน์. (2546). ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น
ในจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พนม เกตุมาน. (2550). การสอนเพศศึกษา ตามพัฒนาการทางเพศ. เข้าถึงเมื่อ มิถุนายน, 25, 2551,
จาก <http://www.radompon.com/webboard/index.php?topic=33.msg46>
- พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์. (2547). เพศ. เข้าถึงเมื่อ เมษายน, 20, 2549, จาก <http://www.elib-online.com/>
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ. (2540). จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พรรณน้อย ทีปักษ์พันธุ์. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางเพศ
ของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาระดับมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์.
- เพลินพิศ จันทรรักดี. (2541). ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัวกับสุขภาพจิต
ของเด็กวัยรุ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบางประกอกวิทยาคม. วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงษ์ศักดิ์ ชัยศิลป์พัฒนา. (2545). โรคติดต่อที่พบบ่อยของอวัยวะเพศสตรีและช่องคลอด .
กรุงเทพฯ: บริษัทเอช.ที.พี.เพรส.

- พุกษา บุญบุญ. (2549). *ทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงวรรณ จันทร์ตรี. (2539). *ค่านิยมเรื่องการรักษาพรหมจารีของสตรีโสดที่ศึกษาอยู่ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตชุมชนหนึ่งของภาคกลาง*. วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยประชากรและสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภาวิดา พิทักษ์อร่ามวงษ์. (2544). *การเปรียบเทียบการรับรู้ของบุตรและบิดามารดาต่อการใช้ความรุนแรง ในกระบวนการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว*. วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภรณ์ สุขศิริ. (2545). *พฤติกรรมทางเพศ และความต้องการที่จะศึกษาในเรื่องเพศศึกษาของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา กลุ่มภาคกลางอ่างทอง*. วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง.
- มธุรดา เจริญทวีทรัพย์. (2545). *แนวทางในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- มนมัย แคล้วคลอด. (2546). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะการต่อรองในความสัมพันธ์ระหว่างเพศของวัยรุ่นหญิง; ในกรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 อ.หาดใหญ่*. จ. สงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มลจินทร์ เกียรติสังวร. (2542). *ปัจจัยที่มีผลต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาของมารดาแก่นางสาววัยรุ่น อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเอกอนามัยครอบครัว, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มานพ คณะโต. (2541). *พฤติกรรมทางเพศ*. นนทบุรี: สำนักพัฒนาวิชาการแพทย์ กรมการแพทย์
- เยาวลักษณ์ ดันสุกผล. (2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเลี้ยงดูบุตรของมารดาในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รัชนิกร เจริญทอง. (2545). *ความสนใจเกี่ยวกับเพศตรงข้ามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรวดี สิริพลกานนท์. (2544). *การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของผู้ที่บุตรมีพฤติกรรมก้าวร้าว*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- วรรณา กรีระตระกูล. (2545). พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรรณศิริ ปิ่นทอง. (2549). ความสามารถในการพยากรณ์ ของการอบรมเลี้ยงดูการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน การรับรู้ข้อมูลทางเพศผ่านสื่อ และการควบคุมตน ที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรภรณ์ รังษิกุลพิพัฒน์. (2546). รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีผลต่อความรู้ และทัศนคติในเรื่องเพศ; ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรรา สุขแท้. (2546). ผลของโปรแกรมการสอน เรื่องสุขภาพทางเพศต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา สารขวัญ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตเมืองและชนบท จ.พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรางคณา รัชตะวรรณ. (2545). การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วุฒิสักดิ์ แดงเหลือง. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารภายในครอบครัว และความก้าวร้าวของเยาวชนชาย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิลาสินี พิพิธกุล. (2547). โครงการวิจัย เพศและการสื่อสารในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตรพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีสุดา โกคา. (2541). พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจให้ยุ่งยากอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของเด็กวัยรุ่นชาย. วิทยานิพนธ์คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาการพยาบาลแม่และเด็ก, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศุภาศิริ การิกาญจน์. (2541). บทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภลักษณ์ จงเจริญจิตเกษม. (2546). รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวและสุขภาพจิตของนักศึกษา ม.เชนต จอห์น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์วิจัยโรคเอดส์. (2547). พฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น. เข้าถึงเมื่อ เมษายน, 20, 2549, จาก <http://www.aidthai.com>
- ศักดิ์ คำคม. (2540). รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว ตามการรับรู้ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย และไม่กระทำผิดกฎหมายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์. (2548). ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สารทิ ยงยีน. (2541). การศึกษาความวิตกกังวลในการสอบของวัยรุ่นที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูตามการรับรู้ของตนเองที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาดา โลหะมาศ. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารในครอบครัวกับพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนิตย์ พัวพันพัฒนา. (2544). พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาในอำเภอพาน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุปราณี แก้วกุดั่น. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การได้รับความรู้เรื่องเพศจากผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อมของสถาบัน กับการรับรู้พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา บุญญาอนุภาพพงศ์. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมทางเพศ ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุภา โพธิ์ศรี. (2547). ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านครอบครัว ที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวรรณ หงษ์สุวรรณ. (2544). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการสื่อสารเรื่อง เพศศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมการ ใจกระจ่าง. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชายเขาเผ่าม้ง. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการส่งเสริมสุขภาพ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมบุญ จิตชาญวิชัย. (2546). วิธีการขัดเกลาทางสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมของ วัยรุ่น โดยสถาบันครอบครัวในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมพร เตรียมชัยศรี. (2545). พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น .วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 16 (1), 57 – 61.
- โสภาพรรณ เวียงเพิ่ม. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ เจตคติ ต่ออบทบาททางเพศ สัมพันธภาพในครอบครัว กับบทบาททางเพศของนักเรียนวัยรุ่น ในจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สร้อยวลัย สุขดา. (2543). การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภา เบญจพันธุ์ทวี. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพใน ครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขและ คณะ. (2548). คู่มือเปิดใจ รักปลอดภัย คำแนะนำเพื่อการสื่อสารเรื่องเพศอย่างสร้างสรรค์ ระหว่างพ่อแม่และบุตรหลานในครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด.
- อาภาภรณ์ เจริญรัตน์. (2546). พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรม สามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

- อารียา นุชอนงค์. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับความก้าวร้าวของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรชุนา พุ่มสวัสดิ์. (2539). *การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรนุช ฐริสังข์. (2538). *อิทธิพลของปัจจัยทางสังคมและการเลี้ยงดูที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรอุษา จันทรวิจ. (2544). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จ. สมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนงค์ ชีระพันธุ์. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรรถวง บุตรนาค. (2549). *เพศสัมพันธ์*. เข้าถึงเมื่อ เมษายน, 20, 2549, จาก <http://www.elib-online.com/>
- Angela J. (2003). Examining the Relationship between Adolescent Sexual Risk-Taking and Perception of monitoring Communication, and Parenting styles. *Journal of Adolescent Health*, 33, 71 – 78.
- Gary L. (2003). The Sexual Communication Scale : A measure of Frequency of Sexual Communication between parent and Adolescent. *Journal of Adolescent Health*, 38, 43 – 55.
- Laurie L. (2002). Adolescent Sexual and parent Adolescent Processes: Promoting Health Teen Choices. *Journal of Adolescent Health*, 31, 264 – 279.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว ต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร

1. รองศาสตราจารย์ศิริกุล อิศรานุรักษ์

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน

2. รองศาสตราจารย์พูลสุข ช่วยทอง

ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3. รองศาสตราจารย์วาสนา จันทน์สว่าง

ภาควิชาสุขภาพศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพร อภินันท์เทศ

ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัญญรัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา

ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ข

หนังสืออนุมัติการทำวิจัยในมนุษย์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหิดล

		No. <u>MU 2006-122</u>
Documentary Proof of Ethical Clearance The Committee on Human Rights Related to Human Experimentation Mahidol University, Bangkok		
Title of Project.	Parenting Styles and Sexual Communication between Mother and Adolescent Daughters on Sexual Behavior among Teenage Female Students, Bangkok Metropolitan (Thesis for Master Degree)	
Principle Investigator.	Miss Chonnitra Sangburan	
Name of Institution.	Faculty of Public Health	
Approved by the Committee on Human Rights Related to Human Experimentation		
Signature of Chairman.	 (Professor Dr.Srisin Khusmith)	
Signature of Head of the Institute.	 (Professor Dr.Pornchai Matangkasombut)	
Date of Approval.	19 JUL 2006	
Date of Expiration.	18 JUL 2007	

ภาคผนวก ก

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

คณะสาขารณศาสตร มหาวิทยาลัยมหิดล

วันที่

เรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้าพเจ้า นางสาวชลนิทรา แสงบุราณ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารณศาสตร) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาขารณสุข คณะสาขารณศาสตร มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว ต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่านในการตอบข้อมูลตามรายละเอียดในแบบสอบถาม คำตอบที่ได้จากท่านผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่าน ครอบครัวของท่าน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียนแต่อย่างใด คำตอบของนักเรียนทั้งหมดจะถือเป็นความลับ และใช้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยโดยการวิเคราะห์ สรุปผลเป็นส่วนรวม ไม่ได้เฉพาะเจาะจงบุคคลใดทั้งสิ้น ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิง

.....

(นางสาวชลนิทรา แสงบุราณ)

นักศึกษาคณะสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารณศาสตร)

สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาขารณสุข คณะสาขารณศาสตร

มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบฟอร์มใบยินยอมให้ทำการวิจัย
โดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ (Informed Consent Form)

การวิจัยเรื่อง

**รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศของ
วัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร**

วันที่ให้คำยินยอม วันที่ เดือน พ.ศ.

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมให้ทำการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัยถึง
วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดและม
ความเข้าใจดีแล้ว

ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะตอบคำถามต่างๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบังซ่อนเร้น
จนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และเข้าร่วม
โครงการวิจัยนี้โดยสมัครใจและการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ จะไม่มีผลต่อตัวข้าพเจ้า

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้า ครอบครัว และบุตรของข้าพเจ้าต่อ
หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

ผู้วิจัยรับรองว่าหากมีข้อมูลเพิ่มเติมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ข้าพเจ้าจะได้รับการแจ้งให้
ทราบโดยไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว และมีความเข้าใจดีทุกประการและได้ลงนามในใบ
ยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม ผู้ยินยอม

ลงนาม พยาน

ลงนาม พยาน

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

เรื่อง

“รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร “

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงดู และการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว ต่อพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งข้อมูลที่ได้

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัย ซึ่งไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียนแต่อย่างใด ไม่มีการเปิดเผยรายชื่อ คำตอบของนักเรียนทั้งหมดจะถือเป็นความลับ และใช้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยโดยการวิเคราะห์ สรุปผลเป็นส่วนรวม ไม่ได้เฉพาะเจาะจงบุคคลใดทั้งสิ้น ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นตอนต้นหญิง
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงดูในครอบครัว
ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว
ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ
3. ในการตอบแบบสอบถามไม่ต้องระบุชื่อ สกุลของนักเรียน และให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงกับนักเรียนมากที่สุด และขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้อ
4. ให้นักเรียนอ่านและปฏิบัติตามคำชี้แจงของแบบสอบถามในแต่ละตอน ถ้านักเรียนไม่เข้าใจหรือต้องการซักถาม นักเรียนสามารถซักถามผู้วิจัยได้
5. ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวชลนิทรา แสงบุราณ

นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เลขที่แบบสอบถาม.....

วันที่ทำการเก็บข้อมูล.....

สถานที่.....

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () หรือเขียนข้อความลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด

- ปัจจุบันนักเรียนอายุ.....ปี (ระบุวัน/เดือน/ปีที่เกิด.....)
- นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น
 - () มัธยมศึกษาปีที่ 1
 - () มัธยมศึกษาปีที่ 2
 - () มัธยมศึกษาปีที่ 3
- รายได้ของนักเรียน / เดือน (เงินที่ได้รับจากผู้ปกครอง) ประมาณ.....บาท/เดือน
- ในระยะ 100 เมตรห่างจากสถานที่พักของนักเรียนในปัจจุบัน มีสถานที่เหล่านี้หรือไม่
 - ร้านคาราโอเกะ () มี () ไม่มี () ไม่ทราบ
 - ร้านอาหารที่มีสุรา/เบียร์/ไวน์บริการ () มี () ไม่มี () ไม่ทราบ
 - คลับ/บาร์ / ดิสโกเทค () มี () ไม่มี () ไม่ทราบ
 - ร้านเกมส์ () มี () ไม่มี () ไม่ทราบ
 - อาบอบนวด () มี () ไม่มี () ไม่ทราบ
 - ชุมชนแออัด () มี () ไม่มี () ไม่ทราบ
- ใครเป็นผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนมากที่สุด
 - () บิดา มารดา () ญาติ
 - () บิดา () พี่
 - () มารดา () อื่นๆ ระบุ.....

6. นักเรียนได้รับความรู้และข้อมูลต่างๆในเรื่องเพศจากจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า1ข้อ)

☐ บิดา	☐ พี่น้อง	☐ เพื่อน
☐ มารดา	☐ แฟน	☐ ไปสเตอร์
☐ Internet	☐ วีดีโอ ภาพยนตร์	☐ วิทย์
☐ หนังสือต่างๆ	☐ โทรศัพท์	☐ อื่นๆ ระบุ.....

7. เมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศ นักเรียนเลือกที่จะพูดคุยกับใครเป็นอันดับแรก

☐ บิดา	☐ ครู
☐ มารดา	☐ แฟน
☐ เพื่อนสนิท	☐ อื่นๆระบุ.....
☐ พี่น้อง	

8. ปัจจุบันมารดาของนักเรียนมีอายุ.....ปี(เกิน 6 เดือนคิดเป็น 1 ปีเต็ม)

9. รายได้รวมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองโดยเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ.....บาท/เดือน

10. ระดับการศึกษาของมารดา

☐ ไม่ได้รับการศึกษา	☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
☐ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประถมศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย	

11. อาชีพของมารดา ในปัจจุบัน

☐ ข้าราชการ	☐ บริษัทเอกชน
☐ รัฐวิสาหกิจ	☐ หาบเร่ แผงลอย
☐ ลูกจ้างประจำ	☐ ลูกจ้างรายวัน
☐ เกษตรกร (ทำไร่ ทำนา ทำสวน ประมง)	☐ แม่บ้าน
☐ ค้าขายหรือเจ้าของธุรกิจ	☐ อื่นๆ ระบุ.....
☐ ไม่มีงานทำ หรือว่างงาน	

12. สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียน

- () ยังมีชีวิตและอยู่ด้วยกัน
- () แยกกันอยู่ โดยไม่ได้จดทะเบียนหย่า
- () แยกกันอยู่ โดยจดทะเบียนหย่า โดย
 - () บิดา แต่งงานใหม่
 - () มารดาแต่งงานใหม่
- () บิดาถึงแก่กรรม มารดายังมีชีวิต

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเลี้ยงดูในครอบครัว (ผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู)

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หลังข้อความที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นบางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคย
1	พ่อแม่ต้องการให้ฉันเชื่อฟังและทำตามเสมอ					
2	ถ้าฉันมีเรื่องทะเลาะกับผู้อื่นพ่อแม่จะทำโทษฉันโดยไม่ฟังเหตุผลใดๆ					
45	พ่อแม่ชอบไล่ฉันให้ไปไกลๆ และไม่ทำความรำคาญให้ท่าน					

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หลังข้อความที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด

“ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน พุดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้หรือไม่บ่อยครั้งเพียงใด และพุดคุยโดยวิธีใด”

ข้อ	ข้อความ	การพุดคุย						วิธีการพุดคุย		
		ไม่ เคย	เคย (บ่อยครั้งเพียงใด)					พุดคุย ทั่วไป	ซักถาม ปัญหา	ยกตัวอย่าง จากทีวี, หนังสือพิมพ์
			เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	เป็นบาง ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย			
1	การสืบพันธุ์ (ตัวอย่างเช่น เด็กเกิดมาจากไหน)									
2	การปฏิสนธิ (ตัวอย่างเช่น อสุจิของเพศชายผสมกับไข่ของเพศหญิง)									
22	ความรักและ/หรือการแต่งงาน									

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ (ข้อคำถามในแบบสอบถามถือเป็นความลับที่สุด)**ส่วนที่ 1** คำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการมีเพศให้นักเรียนเขียนข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด

ถ้านักเรียนไม่เคยมีแฟน หรือเพื่อนสนิท ไม่ต้องทำแบบสอบถามส่วนนี้

การมีเพศ หมายถึง การที่ท่านมีความสัมพันธ์กับใครคนหนึ่งทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศที่มากกว่าความเป็นเพื่อน เขาคือนั้นอาจเป็นคนที่เคยมี หรือกำลังมีความสัมพันธ์ในเชิงโรแมนติก หรือคาดว่าความสัมพันธ์กำลังจะเปลี่ยนไปในเชิงโรแมนติกในไม่ช้า

1. นักเรียนมีเพศครั้งแรกเมื่ออายุ ปี
2. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนมีคู่เพศ (รวมทั้งคู่เพศ ชายหรือหญิง คนปัจจุบันที่คบพร้อมกันหลายๆคู่ หรือทีละคู่) คน

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับประสบการณ์ในการมีเพศของนักเรียน โปรดนึกถึงรายละเอียดของแต่ละบุคคลที่นักเรียนเคยมีเพศ แล้วจึงตอบข้อคำถาม ตัวอย่างในตารางข้างใต้เกี่ยวกับประสบการณ์ในการเพศของ “แอน” อาจช่วยนักเรียนในการคิดเรื่องราวของตัวเอง ถ้านักเรียนไม่สะดวกใจที่จะใช้ชื่อเล่นของกลุ่มเพศของนักเรียน ท่านอาจใช้ชื่อสมมุติก็ได้ แต่ขอให้นักเรียนใช้ชื่อนั้นตลอดการตอบแบบสอบถามในส่วนนี้

แอนมีเพศครั้งแรกเมื่ออายุ 13 ปี กับเพื่อนของเธอชื่อ “แจ๊ค” เธอเพศกับแจ๊คเป็นเวลา 1 เดือน แต่ทั้งสองไม่ได้จริงจังกันมากนัก หลังจากนั้นไม่นาน แอนก็เลิกคบกับแจ๊ค แอนไม่ได้คบกับใครเลย จนกระทั่งแอนอายุ 15 ปี เธอพบกับ “ทอม” ซึ่งมีอายุ 18 ปี คราวนี้แอนจริงจังกับทอมมาก ขณะนี้เขาทั้งสองคบกันมาเป็นเวลา 6 เดือนแล้ว ความสัมพันธ์ของแอนเป็นดังในตารางนี้

ชื่อเล่นหรือชื่อสมมุติของกลุ่มเพศ	อายุเมื่อท่านมีคู่เพศ	อายุของกลุ่มเพศ	ระยะเวลาของความสัมพันธ์ (เดือน)	ความจริงใจในความสัมพันธ์					
				ไม่จริงจัง เลยที่สุด			จริงจัง มาก		
แจ๊ค	16	16	1	0	1	☐	3	4	5
ทอม	18	21	6	0	1	2	3	4	☐

3. ให้นักเรียนใช้เวลาช่วงหนึ่งนึกถึงประสบการณ์ของการมีเพศของตัวเอง และตอบคำถามในตารางข้างได้ ถ้านักเรียนไม่สะดวกใจที่จะใช้ชื่อเล่นของกลุ่มตนเอง นักเรียนอาจใช้ชื่อสมมุติก็ได้ แต่ขอให้นักเรียนใช้ชื่อนั้นตลอดการตอบแบบสอบถามในส่วนนี้

ชื่อเล่นหรือชื่อ สมมุติของกลุ่ม เพศ	อายุเมื่อ นักเรียน มีคู่เพศ	อายุของ คู่เพศ (ขณะที่ คบกัน)	ระยะเวลาของ ความสัมพันธ์ (เดือน)	ความจริงจังในความสัมพันธ์					
				ไม่จริงจัง เลยที่สุด			จริงจัง มาก		
1.				0	1	2	3	4	5
2.				0	1	2	3	4	5
3.				0	1	2	3	4	5
4.				0	1	2	3	4	5
5.				0	1	2	3	4	5

4. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หน้าข้อความที่แสดงว่านักเรียนได้ “มี” “ประสบการณ์” หรือ “ไม่มี” “ประสบการณ์” ในข้อความนั้น

ข้อ	ข้อความ	มี	ไม่มี
1	การมีคู่นอน		
2	การไปไหนมาไหนด้วยกันสองต่อสองตามลำพัง		
12	การมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่ถุงยางอนามัย		
	อื่นๆ โปรดระบุ		

5. ท่านใช้เวลาส่วนใหญ่ในการคิดถึงเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ

- () เป็นประจำ (อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง) () บ่อยครั้ง (สัปดาห์ละ 1 ครั้ง)
 () เป็นบางครั้ง (เดือนละ 1 ครั้ง) () นานๆ ครั้ง (2-3 เดือน ต่อครั้ง)
 () ไม่เคยเลย

6. เมื่อท่านมีความต้องการทางเพศ ท่านจะระบายความต้องการทางเพศ โดยการเล่นกีฬา ฟังเพลง

- () เป็นประจำ (อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง) () บ่อยครั้ง (สัปดาห์ละ 1 ครั้ง)
 () เป็นบางครั้ง (เดือนละ 1 ครั้ง) () นานๆ ครั้ง (2-3 เดือน ต่อครั้ง)
 () ไม่เคยเลย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาว ชลนิตรา แสงบูรณ
วัน เดือน ปีเกิด	5 ธันวาคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดสกลนคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล คณะพยาบาลศาสตร์ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2531 – 2535 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2547 – 2550
ประวัติและสถานที่ปฏิบัติงาน	โรงพยาบาลศิริราช (ไอ.ซี.ยู อินทรสุขศรี) ตำแหน่ง : พยาบาลวิชาชีพ
ที่อยู่	106 หมู่ 13 ต.บงไฉ่ อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร 47110